

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens förslag beträffande anslagen under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2008 (prop. 2007/08:1 volym 6) samt ca 130 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2007. Dessutom behandlas framställning 2006/07: RRS24 Riksrevisionens styrelses framställning angående statlig tillsyn av bostad med särskild service enligt LSS.

Riksdagen har den 21 november 2007 fastställt utgiftsramen för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2008 till 50 754 889 000 kr (bet. 2007/08:FiU1, rskr. 2007/08:30).

I ett antal motioner har framställts yrkanden om ändringar, huvudsakligen ökningar, av enskilda anslag. Det har även framställts ett yrkande om att anvisa medel till ett nytt anslag för tillgänglighetssatsning.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisningar samt begärda bemyndiganden. Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag till mål för politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik och upphäver nuvarande mål. Regeringen föreslår att följande mål ska gälla för politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik: *Befolkningen ska erbjudas en behovsanpassad, tillgänglig och effektiv vård av god kvalitet.* Utskottet tillstyrker även förslaget att avveckla det nationella rådet för vårdpolitik.

Vidare tillstyrker utskottet förslaget till mål för politikområdet Äldrepolitik. Regeringen anser att de nationella målen för politikområdet Äldrepolitik behöver kompletteras för att lyfta fram arbetet med uppföljning och kvalitetsutveckling. Således föreslår regeringen att målet för regeringens insatser också ska vara *att främja huvudmännens utveckling av god kvalitet i vård och omsorg om äldre kvinnor och män.*

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763). Förslaget innebär att för det fall samtliga kommuner inom ett landstings område ingår i en överlåtelse av skyldighet att erbjuda hemsjukvård får kommunerna lämna ekonomiska bidrag till varandra, om det behövs för kostnadsutjämning mellan kommunerna. Även regeringens förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453) till-

styrks. Förslaget innebär att vid bedömning av rätten till bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL får hemmavarande barns och hemmavarande skolungdomars inkomster av eget arbete endast beaktas till den del de överstiger ett halvt prisbasbelopp per kalenderår enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2008.

Utskottet avstyrker samtliga motioner samt framställning 2006/07:RRS24.

Ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna deltar inte i beslutet såvitt avser anslagen. I stället redovisar de sina alternativa budgetförslag i särskilda yttranden.

I betänkandet finns 25 reservationer och 6 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	6
Redogörelse för ärendet	12
Utskottets överväganden	13
Politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik	13
Mål för politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik	13
Det nationella rådet för vårdpolitik	15
Tandvårdsförmåner m.m. (13:1)	15
Bidrag för läkemedelsförmånerna (13:2)	18
Bidrag till hälso- och sjukvård (13:3)	19
Socialstyrelsen (13:6)	23
Bidrag till psykiatri (13:9)	25
Övrig medelsanvisning	29
Läkemedelsverket	29
Apoteket AB	30
Politikområdet Folkhälsa	32
Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar (14:1)	32
Statens folkhälsoinstitut (14:4)	34
Smittskyddsinstitutet (14:5)	39
Folkhälsopolitiska åtgärder (14:6)	40
Alkohol- och narkotikapolitiska åtgärder (14:7)	46
Insatser för vaccineredskap (14:9)	48
Övriga medelsanvisningar	49
Politikområdet Barnpolitik	50
Medelsanvisning	50
Politikområdet Handikappolitik	51
Personligt ombud (16:1)	51
Vissa statsbidrag inom handikappområdet (16:2)	52
Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd (16:3)	54
Bidrag till handikapporganisationer (16:5)	55
Bilstöd till personer med funktionshinder (16:7)	58
Kostnader för statlig assistanssättning (16:8)	60
Riksrevisionens styrelses framställning angående statlig tillsyn av bostad med särskild service enligt LSS (framst. 2006/07:RRS24)	61
Tillgänglighetssatsning (16:10, förslag till nytt anslag)	64
Övrig medelsanvisning	65
Politikområdet Äldrepolitik	66
Mål för politikområdet Äldrepolitik	66
Förslag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763)	67
Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken (17:1)	68
Politikområdet Socialtjänstpolitik	72
Förslag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)	72
Bidrag till utveckling av socialt arbete (18:1)	74
Statens institutionsstyrelse (18:2)	81
Utvecklingsmedel till åtgärder för hemlösa (18:3)	83

Politikområdet Forskningspolitik under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning	86
Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning (26:2)	86
Övrig medelsanvisning	87
Reservationer	88
1. Mål för politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik, punkt 4 (s)	88
2. Mål för politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik, punkt 4 (v)	89
3. Mål för politikområdet Äldrepolitik, punkt 6 (s)	89
4. Mål för politikområdet Äldrepolitik, punkt 6 (v)	90
5. Nätverket för läkemedelsepidemiologi (Nepi), punkt 12 (v)	90
6. Register för utövare av alternativ- och komplementärmedicin m.m., punkt 13 (v)	91
7. Register för utövare av alternativ- och komplementärmedicin m.m., punkt 13 (mp)	92
8. Hälsofrämjande sjukhus, punkt 14 (mp)	92
9. Satsningar inom psykiatrin efter 2008, punkt 15 (mp)	93
10. Läkemedelsverkets finansiering, punkt 18 (mp)	93
11. Självmordsprevention, punkt 22 (v, mp)	94
12. Spelberoende, punkt 23 (v)	95
13. Bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453), punkt 24 (s, v, mp)	95
14. Antibiotikaresistens, punkt 25 (s, v, mp)	96
15. Verksamheten mobilisering mot narkotika, punkt 26 (v)	96
16. Personligt ombud, punkt 27 (v)	97
17. Bidrag till handikapporganisationer, punkt 29 (s)	97
18. Bidrag till handikapporganisationer, punkt 29 (mp)	98
19. Framställning 2006/07:RRS24, punkt 31 (s, v)	98
20. Daglig verksamhet, punkt 33 (v)	99
21. Förebyggande insatser för att undvika sexualbrott samt prostitution, punkt 34 (s, v, mp)	99
22. Handlingsplan, punkt 35 (s, v, mp)	100
23. Missbrukssatsningen efter 2008, punkt 36 (s)	101
24. Hemlöshet, punkt 39 (s, v)	102
25. Hemlöshet, punkt 39 (mp)	103
Särskilda yttranden	104
1. Anslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, punkt 1 (s)	104
2. Anslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, punkt 1 (v)	107
3. Anslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, punkt 1 (mp)	110
4. Satsningar inom psykiatrin efter 2008, punkt 15 (s)	113
5. Satsningar inom psykiatrin efter 2008, punkt 15 (v)	113
6. Förslag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453), punkt 3 (v)	113
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	115
Proposition 2007/08:1	115
Framställning 2006/07:RRS24	116
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	116

<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	131
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2008 inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	133
<i>Bilaga 4</i>	
Utskottets förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	135

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Anslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg**

Riksdagen anvisar för 2008 anslag under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg enligt utskottets förslag i bilaga 4. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 9 punkt 11 och avslår motionerna 2007/08:Fi277 yrkandena 46–48, 2007/08:Ju392 yrkande 11, 2007/08:So246 yrkandena 1 och 2, 2007/08:So247, 2007/08:So248, 2007/08:So258, 2007/08:So299, 2007/08:So346, 2007/08:So380 yrkandena 1–3, 2007/08:So428, 2007/08:So450 yrkande 1, 2007/08:So493 yrkandena 1, 2, 4–6, 9 och 16, 2007/08:So525, 2007/08:So558 yrkandena 7, 8, 10 och 20, 2007/08:So565, 2007/08:Ub498 yrkandena 16 och 17 samt 2007/08:A402 yrkandena 8 och 10.

2. **Förslag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763)**

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763). Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 9 punkt 1.

3. **Förslag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)**

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453). Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 9 punkt 2 och avslår motion 2007/08:So315.

4. **Mål för politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik**

Riksdagen godkänner det mål för politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik som regeringen föreslår och upphäver nuvarande mål för politikområdet. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 9 punkt 3 och avslår motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 45, 2007/08:So450 yrkande 2 och 2007/08:So558 yrkande 5.

Reservation 1 (s)

Reservation 2 (v)

5. **Det nationella rådet för vårdpolitik**

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om det nationella rådet för vårdpolitik. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 9 punkt 4.

6. Mål för politikområdet Äldrepolitik

Riksdagen godkänner det mål för politikområdet Äldrepolitik som regeringen föreslår. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 9 punkt 5 och avslår motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 44, 2007/08:So450 yrkande 3 och 2007/08:So558 yrkande 9.

Reservation 3 (s)

Reservation 4 (v)

7. Bemyndigande angående ramanslag 14:9 Insatser för vaccinberedskap

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 14:9 Insatser för vaccinberedskap besluta om ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 672 000 000 kr efter 2008. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 9 punkt 6.

8. Bemyndigande angående ramanslag 16:3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 16:3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 83 000 000 kr under 2009. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 9 punkt 7.

9. Bemyndigande angående ramanslag 17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 530 000 000 kr efter 2008. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 9 punkt 8.

10. Bemyndigande angående ramanslag 18:2 Statens institutionsstyrelse

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 18:2 Statens institutionsstyrelse besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 500 000 kr efter 2008. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 9 punkt 9.

11. Bemyndigande angående ramanslag 26:2 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 26:2 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning besluta om bidrag som inklusive tidigare åtgjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 646 000 000 kr efter 2008. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 9 punkt 10.

12. Nätverket för läkemedelsepidemiologi (Nepi)

Riksdagen avslår motion 2007/08:So447 yrkande 2.

Reservation 5 (v)

13. Register för utövare av alternativ- och komplementärmedicin m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:So244 yrkandena 1–3, 2007/08:So249 och 2007/08:So578.

Reservation 6 (v)

Reservation 7 (mp)

14. Hälsöfrämjande sjukhus

Riksdagen avslår motion 2007/08:So201 yrkandena 1 och 2.

Reservation 8 (mp)

15. Satsningar inom psykiatrin efter 2008

Riksdagen avslår motion 2007/08:So493 yrkande 15.

Reservation 9 (mp)

16. Barn- och ungdomspsykiatri

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:So402 yrkande 5 och 2007/08:So468.

17. Rättpsykiatrins finansiering

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:So332 och 2007/08:So393.

18. Läkemedelsverkets finansiering

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:So251 och 2007/08:So493 yrkande 14.

Reservation 10 (mp)

19. Apotekets försäljning av handelsvaror

Riksdagen avslår motion 2007/08:So368.

20. Insatser mot hiv och aids

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:So271 och 2007/08:So479 yrkandena 1–3.

21. Nedläggning av Statens folkhälsoinstitut

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:So324 och 2007/08:So367.

22. Självmordsprevention

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:So328, 2007/08:So335 yrkande 38, 2007/08:So359 yrkandena 1 och 2, 2007/08:So474 och 2007/08:So576 yrkande 2.

Reservation 11 (v, mp)

23. Spelberoende

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:So285, 2007/08:So572, 2007/08:Kr204 yrkande 4, 2007/08:Kr246 yrkande 2 och 2007/08:Kr285 yrkande 3.

Reservation 12 (v)

24. Bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453)

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Fi230 yrkande 2, 2007/08:So330, 2007/08:So375 yrkandena 1 och 2, 2007/08:So518, 2007/08:So558 yrkande 19 och 2007/08:Kr204 yrkande 3.

Reservation 13 (s, v, mp)

25. Antibiotikaresistens

Riksdagen avslår motion 2007/08:So514 yrkandena 1 och 2.

Reservation 14 (s, v, mp)

26. Verksamheten mobilisering mot narkotika

Riksdagen avslår motion 2007/08:So408 yrkande 1.

Reservation 15 (v)

27. Personligt ombud

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:So241 yrkande 11, 2007/08:So267 och 2007/08:So361.

Reservation 16 (v)

28. Tolktjänst

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:So277 och 2007/08:So279 yrkandena 1 och 2.

29. Bidrag till handikapporganisationer

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 49, 2007/08:So432, 2007/08:So493 yrkande 10, 2007/08:So558 yrkande 16 och 2007/08:So562.

Reservation 17 (s)

Reservation 18 (mp)

30. Bilstöd

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:So217, 2007/08:So413, 2007/08:So429, 2007/08:So435, 2007/08:So442 och 2007/08:So526.

31. Framställning 2006/07:RRS24

Riksdagen avslår framställning 2006/07:RRS24 punkterna 1 och 2.

Reservation 19 (s, v)

32. Huvudmannaskap

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:So389 och 2007/08:So575 yrkandena 1 och 2.

33. Daglig verksamhet

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:So381 yrkande 5 och 2007/08:So423.

Reservation 20 (v)

34. Förebyggande insatser för att undvika sexualbrott samt prostitution

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ju209 yrkande 1, 2007/08:Ju409 yrkandena 5 och 6 samt 2007/08:Ju433 yrkande 16.

Reservation 21 (s, v, mp)

35. Handlingsplan

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ju392 yrkandena 10 och 16, 2007/08:Ju433 yrkande 15, 2007/08:So259 yrkandena 1 och 2 samt 2007/08:So566 yrkande 2.

Reservation 22 (s, v, mp)

36. Missbrukssatsningen efter 2008

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 50 och 2007/08:So558 yrkande 14.

Reservation 23 (s)

37. Frivilligorganisationer

Riksdagen avslår motion 2007/08:So229 yrkandena 1 och 2.

38. Sluten ungdomsvård

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ju386 yrkande 2.

39. Hemlöshet

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:C300 yrkandena 1–3, 2007/08:C371 yrkande 19, 2007/08:So207, 2007/08:So269, 2007/08:So270, 2007/08:So445, 2007/08:So493 yrkande 8, 2007/08:So523 och 2007/08:So581.

Reservation 24 (s, v)

Reservation 25 (mp)

Stockholm den 4 december 2007

På socialutskottets vägnar

Kenneth Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth Johansson (c), Ylva Johansson (s)¹, Cecilia Widegren (m), Magdalena Andersson (m), Christer Engelhardt (s)², Marianne Kierkemann (m), Lars U Granberg (s)³, Tobias Krantz (fp), Jan R Andersson (m), Lennart Axelsson (s)⁴, Chatrine Pålsson Ahlgren (kd), Margareta B Kjellin (m), Elina Linna (v)⁵, Catharina Bråkenhielm (s)⁶, Lars-Ivar Ericson (c), Thomas Nihlén (mp)⁷ och Per Svedberg (s)⁸.

^{1–8} Avstår från ställningstagande under punkt 1.

Redogörelse för ärendet

Utskottet behandlar i detta betänkande proposition 2007/08:1 Budgetpropositionen för år 2008 såvitt avser utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg samt motioner från den allmänna motionstiden 2007 som rör anslagen eller näraliggande frågor (de behandlade förslagen återfinns i bilaga 1). Utskottet behandlar också framställning 2006/07:RRS24 Riksrevisionens styrelses framställning angående statlig tillsyn av bostad med särskild service enligt LSS. I anledning av framställningen har inga motioner väckts.

Vid utskottssammanträdet den 23 oktober 2007 lämnade statsekreteraren Ragnwi Marcelind, Socialdepartementet, information om ett antal EU-relaterade frågor på folkhälsoområdet. Den 30 oktober 2007 lämnade statssekreteraren Karin Johansson, Socialdepartementet, information om ett antal EU-relaterade frågor på hälso- och sjukvårdsområdet.

Den 15 november 2007 informerade professor Otto Cars och överläkare Johan Struwe utskottets ledamöter om *Strategigruppens för rationell antibiotikaanvändning och minskad antibiotikaresistens (Stramas)* verksamhet.

Utskottets överväganden

Politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik

Mål för politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till mål för politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik och upphäver nuvarande mål för politikområdet.

Jämför reservationerna 1 (s) och 2 (v).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslår regeringen att det nuvarande målet för politikområdet ska upphävas. Målet lyder: *Vårdens kvalitet och tillgänglighet skall förbättras.*

Regeringen föreslår att följande mål ska gälla för politikområde Hälso- och sjukvårdspolitik: *Befolkningen ska erbjudas en behovsanpassad, tillgänglig och effektiv vård av god kvalitet.*

Arbetet inom politikområdet ska särskilt inriktas på att

- säkerställa en god tillgänglighet och valfrihet bland en mångfald av vårdgivare,
- säkerställa att hälso- och sjukvården är kunskapsbaserad,
- säkerställa att patienterna ges möjlighet till delaktighet och självbestämmande,
- skapa förutsättningar för att hälso- och sjukvårdens resultat följs upp på ett öppet och jämförbart sätt,
- tillvarata kunskap och erfarenheter för att systematiskt förbättra hälso- och sjukvården.

Regeringen anser att nuvarande mål för politikområde 13 Hälso- och sjukvårdspolitik inte tillräckligt tydligt beaktar patientperspektivet och förutsättningarna för att göra egna val. Ett nytt mål föreslås därför. Genom att använda begreppet befolkningen anges att allt förbättringsarbete inom hälso- och sjukvården ska ske för en tydlig målgrupp, där även de som ännu inte är patienter inkluderas.

Den enskildes möjlighet till ett aktivt och fritt vårdval bland en mångfald av vårdaktörer indikeras genom formuleringen att vården erbjuds till befolkningen. I detta ingår också vikten av att erbjuda nya och lättillgängliga verktyg för en aktiv vårdkonsument, där information om väntetider, öppna kvalitetsjämförelser och annan vital information presenteras målgruppsanpassat. Att vården är behovsanpassad understryks av att det är

befolkningens/patienternas individuella behov som vården ska möta. I detta begrepp ligger också en god tillgänglighet, eftersom vården knappast kan anses möta individens behov om tillgängligheten är dålig.

För att målen om en tillgänglig och behovsanpassad hälso- och sjukvård ska kunna uppfyllas krävs att kvinnors och mäns skilda behov och villkor särskilt uppmärksammas. Begreppet effektiv anger nödvändigheten av att fortlöpande utvärdera och förnya arbetssätt och processer inom hälso- och sjukvården, inklusive en god informationsförsörjning.

Vikten av systematisk förbättring av vård och behandling genom ett tydligt fokus på forskning och en effektiv kunskapspridning markeras av formuleringen att vården ska vara av god kvalitet. En ökad kunskapsbas om jämställdhetsproblematiken inom hälso- och sjukvården är särskilt angelägen i detta arbete.

Motioner

I motion Fi277 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 45 bifalls regeringens förslag till mål för politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik med tillägg att arbetet även särskilt ska inriktas på att säkerställa en likvärdig sjukvård som ges efter behov. Ett liknande yrkande framförs i motion So558 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 5.

I motion So450 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 2 begärs att riksdagen avslår den föreslagna ändringen av målen för hälso- och sjukvårdspolitik. Motionärerna anför att regeringens förslag bl.a. betonar ett fritt vårdval och att patienten ska ses som en aktiv vårdkonsument, vilket de vänder sig emot.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att nuvarande mål för politikområde 13 Hälso- och sjukvårdspolitik inte tillräckligt tydligt beaktar patientperspektivet och förutsättningarna för att göra egna val. Utskottet välkomnar därför förslaget till nytt mål, dvs. att befolkningen ska erbjudas behovsanpassad, tillgänglig och effektiv vård av god kvalitet. Att vården är behovsanpassad understryks av att det är patienternas individuella behov som vården ska möta.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner det föreslagna målet för hälso- och sjukvårdspolitik. Därmed bör nuvarande mål upphävas. Vidare avstyrks motionerna Fi277 (s) yrkande 45, So450 (v) yrkande 2 samt So558 (s) yrkande 5.

Det nationella rådet för vårdpolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag att det nationella rådet för vårdpolitik avvecklas.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslår regeringen att det nationella rådet för vårdpolitik avvecklas.

Det nationella rådet för vårdpolitik inrättades i samband med budgetpropositionen för 2000. Syftet med rådet var bl.a. att ta initiativ till och finansiellt stödja nationella program för utvecklingsarbete inom vården och omsorgen. Rådet skulle bestå av företrädare för regeringen och ledningarna i dåvarande Landstingsförbundet och Svenska kommunförbundet.

Regeringen anför att det nationella rådet för vårdpolitik inte har fungerat i enlighet med de intentioner den dåvarande regeringen hade med dess tillkomst. Endast ett fåtal beslut har tagits. Regeringen gör bedömningen att diskussioner om utvecklingen inom vården samt beslut om finansiella stöd för utvecklingsarbete bättre hanteras i annan form, exempelvis inom ramen för den s.k. Dagmaröverenskommelsen. Det prioriteringsarbete som tidigare fick stöd via det nationella rådet ingår redan i dagsläget i Dagmaröverenskommelsen. Andra angelägna utvecklingsområden, som exempelvis informationsteknik, hanteras också i Dagmaröverenskommelsen. Regeringen valde att utöka den finansiella omfattningen av överenskommelsen med 35 miljoner kronor 2007. Regeringen bedömer i och med ovanstående att det inte längre finns behov av det nationella rådet för vårdpolitik.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att det inte längre finns något behov av det nationella rådet för vårdpolitik och tillstyrker därmed regeringens förslag att avveckla detsamma.

Tandvårdsförmåner m.m. (13:1)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 13:1 Tandvårdsförmåner m.m. Riksdagen avslår därmed ett antal motionsyrkanden om annan medelsanvisning till anslaget.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 5 328 000 000 kr anvisas under anslag 13:1 Tandvårdsförmåner m.m.

Anslagets ändamål är att finansiera det statliga tandvårdsstödet som administreras av Försäkringskassan. En mindre del av anslaget används för stöd till kompetenscentrum m.m. på tandvårdsområdet.

Regeringen avser att under 2008 genomföra en tandvårdsreform som omfattar ett skydd mot höga kostnader samt en tandvårdscheck. För att finansiera reformen föreslår regeringen att anslaget ökas från 3,2 till ca 5,3 miljarder kronor.

Regeringen anser att de patienter som har de största behoven behöver få bättre möjligheter att få sitt vårdbehov tillgodosett. Det är därför av stor vikt att det nya tandvårdsstödet omfattar ett skydd mot höga kostnader. Det ska vidare införas en tandvårdscheck som patienten kan använda till regelbundna förebyggande tandvårdsbesök. För att stärka patientens ställning och möjliggöra ökad konkurrens på tandvårdsmarknaden avser regeringen vidare att lämna förslag som bl.a. gör det lättare att hitta information om olika behandlingsalternativ samt att jämföra priser mellan vårdgivare. Senare under mandatperioden planerar regeringen en satsning på patientgrupper som på grund av långvarig sjukdom eller funktionshinder har ett ökat behov av tandvård.

År 2009, då tandvårdsreformen får helårseffekt, beräknas anslaget till ca 7,1 miljarder kronor. Försäkringskassan har fått i uppdrag av regeringen att förbereda införandet av reformen. I förberedelserna ingår bl.a. utveckling av ett nytt IT-stöd för administrationen av tandvårdsstödet samt informations- och utbildningsinsatser. Regeringen föreslår därför att anslag 13:1 minskas med 35 miljoner kronor 2008. Anslag 19:6 Försäkringskassan (utgiftsområde 10) ökas med motsvarande belopp 2008 för att finansiera Försäkringskassans förberedelsearbete under 2007 och 2008. Regeringen avser att återkomma med ett förslag till slutlig reglering då den sammanlagda kostnaden för reformen har klarlagts. Vid beräkningen av anslaget har regeringen beaktat att utfasningen av det nuvarande högkostnadsskyddet för personer som är 65 år och äldre kommer att leda till utgifter efter det nya stödets ikraftträdande.

För 2008 ska 13 miljoner kronor avsättas till anslagsposten kompetenscentrum m.m. på tandvårdsområdet. En del av medlen kan komma att användas för finansieringen av den nordiska produkt databasen för dentala material (Dentala Material Norden).

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2008

I motion So558 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 20 (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 13:1 Tandvårdsförmåner m.m. för budgetåret 2008 anvisar 500 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. I yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om en tandvårdsreform. Utöver regeringens sats-

ning på skydd mot höga kostnader och en tandvårdscheck för att sänka kostnaderna för den förebyggande tandvården vill motionärerna särskilt stärka tandvården för unga. De vill förlänga den tid då tandvården är avgiftsfri till 24 års ålder. Dessutom vill de satsa mer på förebyggande tandvård än regeringen. Totalt satsas 2,1 miljarder kronor mer än regeringen under perioden 2008–2010.

I motion So258 av Ann-Christin Ahlberg (s) begärs ett tillkännagivande om att göra tandvården mer ekonomiskt tillgänglig. Tandläkarkostnaderna måste på sikt sänkas för alla, anför motionären.

I motion So346 av Hillevi Larsson m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om tandernas betydelse för hälsan. Målet måste enligt motionärerna vara att tandvården görs till en del av den övriga sjukvården och bekostas på samma sätt.

I motion So428 av Carin Runeson och Peter Hultqvist (båda s) begärs ett tillkännagivande om en tandvårdsreform som ska innebära skydd för den som har höga kostnader och förebyggande stöd genom billigare undersökningar.

I motion So525 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om en ny tandvårdsförsäkring och fri tandvård för unga.

I motion So450 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 13:1 Tandvårdsförmåner m.m. för budgetåret 2008 anvisar 3 miljarder kronor mer än regeringen föreslagit. Motionärerna föreslår bl.a. att subventionerade tandhälsobesök var 18:e månad ska genomföras. Det innebär att tandvårdspatienten ska betala max 200 kr för de vanliga undersökningarna inom tandvården. Motionärerna föreslår vidare att ett högkostnadsskydd, enligt nedan, införs i tandvården:

Tandvårdskostnad	Subvention
0–900 kr	Patienten betalar själv
900–2 700 kr	50 % ersättningsgrad
2 700–15 000 kr	70 % ersättningsgrad
Över 15 000 kr	90 % ersättningsgrad

Det nya tandvårdsstödet bör enligt motionärerna införas den 1 juli 2008.

I motion So380 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att sträva efter att tandvården i högre utsträckning ska finnas i anslutning till primärvården. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att göra en satsning på kvalitetsutveckling inom tandvården med riktlinjer för behandling och material samt ökad samverkan med hälso- och sjukvården. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om en obligatorisk garanti för utförda arbeten inom tandvården.

I motion So493 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 16 (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 13:1 Tandvårdsförmåner m.m. för budgetåret 2008 anvisar 180 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om ett system med frisktandvård till fast pris och gratis tandvård upp till 25 år. Frisktandvård till fast pris innebär att det vid första besöket görs en bedömning av en persons tandstatus och

framtida vårdbehov, och utifrån detta placeras man i en viss risgrupp. Alla som ansluter sig till Frisk tandvård till fast pris får en form av högkostnads-skydd, även de med stora behov. Oavsett vilken riskgrupp man tillhör betalar alltid patienten en egenavgift. De som hamnar i en högre riskgrupp betalar en högre egenavgift, men staten subventionerar en större andel av den totala kostnaden ju högre riskgrupp man tillhör. För att bibehålla en god tandhälsa hos unga föreslås vidare att avgiftsfri tandvård ska förlängas till 25 år.

I motion So246 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att utreda förutsättningar och konsekvenser av en nationell tandvårdsreform, Frisk tandvård till fast pris. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om införandet av fri tandvård upp till 25 år.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar den aviserade tandvårdsreformen och noterar samtidigt att regeringen den 8 november fattat beslut om en lagrådsremiss avseende statligt tandvårdsstöd. Det är mycket positivt att det nya tandvårdsstödet kommer att omfatta ett skydd mot höga kostnader, liksom införande av en tandvårdscheck för regelbundna förebyggande tandvårdsbesök. Med tanke på den kommande reformen får den föreslagna medelsanvisningen anses vara väl avvägd och tillstyrks därför. Motionerna So246 (mp), So258 (s), So346 (s), So380 (v) yrkandena 1–3, So428 (s), So450 (v) yrkande 1 i denna del, So493 (mp) yrkandena 2 och 16 i denna del, So525 (s) samt So558 (s) yrkandena 8 och 20 i denna del avstyrks.

Bidrag för läkemedelsförmånerna (13:2)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 13:2 Bidrag för läkemedelsförmånerna. Riksdagen avslår därmed ett motionsyrkande om annan medelsanvisning till anslaget.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 21 000 000 000 kr anvisas under anslag 13:2 Bidrag för läkemedelsförmånerna.

Från anslaget utbetalas det särskilda statsbidraget till landstingen för deras kostnader för läkemedelsförmånerna. Medlen syftar till att ändamåls-enliga och säkra läkemedel ska kunna förskivas till en rimlig kostnad för den enskilde. Statens ekonomiska ersättning till landstingen för kostnaderna för läkemedelsförmånerna har fastställts genom överenskommelser mellan staten och dåvarande Landstingsförbundet. Överenskommelsen läg-

ger fast det belopp staten ersätter landstingen med för perioden. För kostnaderna under 2006 erhöll landstingen enligt avtalet 20,7 miljarder kronor. För 2007 uppgår den avtalade ersättningen till 21,5 miljarder kronor.

På tilläggsbudget i samband med denna proposition har regeringen begärt ett bemyndigande att ingå en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 64,2 miljarder kronor under 2008–2010.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2008

I motion So450 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 13:2 Läkemedelsförmånerna för budgetåret 2008 anvisar 430 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Motionärerna föreslår att ett system som ger gratis receptfria läkemedel för barn under 19 år införs, för att bl.a. stärka situationen för barn som lever under knappa ekonomiska förhållanden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet bedömer att den föreslagna medelsanvisningen är väl avvägd. Utskottet har i oktober 2007 inhämtat muntlig information om läkemedelskostnadernas utveckling m.m. från statssekreterare Karin Johansson med anledning av begäran om bemyndigande under anslag 13:2 Bidrag för läkemedelsförmånerna i tilläggsbudget för 2007. Utskottet noterar att regeringens förhandlingar med Sveriges Kommuner och Landsting inte är avslutade ännu. Utskottet tillstyrker därmed medelstildelningen och avstyrker motion So450 (v) yrkande 1 i denna del.

Bidrag till hälso- och sjukvård (13:3)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård. Riksdagen avslår därmed motionsyrkanden om annan medelsanvisning till anslaget.

Riksdagen avslår även motionsyrkanden om finansiering av Nätverket för läkemedelsepidemiologi (Nepi), om ett register för utövare av alternativ- och komplementärmedicin samt om hälsofrämjande sjukhus.

Jämför reservationerna 5 (v), 6 (v), 7 (mp) och 8 (mp).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 360 505 000 kr anvisas under anslag 13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård.

Ändamålet för anslaget är att genom riktade satsningar förbättra hälso- och sjukvårdens kvalitet och tillgänglighet m.m. Från anslaget utbetalas dessutom vissa statsbidrag i enlighet med Dagmaröverenskommelsen som träffas mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting.

Förutom satsningarna inom Dagmaröverenskommelsen beräknar regeringen för 2008 bl.a. satsningar på:

- en strategi för en god vård – förbättrad informationsförsörjning, öppna jämförelser av resultat, terminologi och klassifikationer samt ökad mångfald innefattande stöd för avknoppning m.m.
- Socialstyrelsens arbete med rikssjukvård,
- ersättning för vissa kostnader och förluster som uppkommit till följd av myndighetsingripanden för att hindra spridning av smittsam sjukdom enligt smittskyddslagen m.m.,
- medicinteknisk verksamhet vid Läkemedelsverket,
- Rett Center,
- Centrum för patientklassificering och Socialstyrelsens projekt *Hur mår Sverige*,
- Läkemedelsverket för producentobunden läkemedelsinformation,
- Nationella rådet för specialiseringstjänstgöring,
- Apoteket AB:s drift av läkemedelsförteckning,
- Socialstyrelsen för arbete med prioriteringar inom hälso- och sjukvården,
- Läkemedelsverket för myndighetens ökade kostnader till följd av den planerade propositionen om nikotinläkemedel i detaljhandeln,
- Swecare för ökad samverkan mellan det offentliga Hälso- och sjukvårds-Sverige och det privata företagandet inom vård, omsorg, läkemedel och medicinteknik.

Anslaget minskades med 15 miljoner kronor under åren 2006 och 2007 efter beslut att finansiera satsningar på framför allt Rikskvinnocentrum och kvinnojourer. Anslaget minskas dessutom fr.o.m. 2008 med 3 miljoner kronor per år. Anslaget minskas med ca 49,3 miljoner kronor jämfört med 2007 på grund av att bidraget till Hjälpmedelsinstitutet flyttas till anslag 16:4 Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder. För genomförande av undersökningar av levnadsförhållanden (ULF och Barn-ULF) minskas anslag 13:3 permanent med 830 000 kr per år fr.o.m. 2008. Anslag 18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. ökas med motsvarande belopp.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2008

I motion So450 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård för budgetåret 2008 anvisar 40 miljoner kronor mindre än regeringen föreslagit. Motionärerna

avvisar regeringens förslag att tillföra 40 miljoner till ett s.k. avknopningsstöd. Det innebär en minskning av anslaget med 40 miljoner kronor per år från 2008.

I motion So493 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 16 (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård för budgetåret 2008 anvisar 17 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. I yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om vikten av att stödja hälsofrämjande sjukhus i enlighet med folkhälsans målområde 6. Motionärerna föreslår ett särskilt ekonomiskt bidrag med 3 miljoner kronor per år under tre år. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om Nepis finansiering. Den ekonomiska situationen för Nätverket för läkemedelsepidemiologi, Nepi, är enligt motionärerna trängd på grund av att stiftelsekapitalet ger för lite avkastning. För att kunna fortsätta verka behöver Nepi en långsiktigt hållbar finansiering, som möjliggör att verksamheten kan drivas på den nivå som riksdagen avsåg i samband med bildandet av Nepi. Motionärerna avsätter därför 3 miljoner per år för att trygga finansieringen av Nepi. I motion So248 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) begärs ett tillkännagivande om att medel bör avsättas i budgeten för att stiftelsen Nepis verksamhet ska överleva och kunna verka långsiktigt som en oberoende aktör i enlighet med sitt ändamål och uppdrag.

I motion So493 (mp) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om Kilens finansiering. Motionärerna menar att det är nödvändigt att värna om ett reellt konsument- och brukarperspektiv och se till att konsumentrapporteringen är så fristående och opartisk som möjligt. Det var därför enligt motionärerna ett stort misstag att avveckla det statliga stödet till Kilen. Motionärerna avsätter 9 miljoner kronor per år till Kilen. Även i motion So247 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) begärs ett tillkännagivande om att Kilen ges ett statligt anslag för att kunna fortsätta vara en oberoende konsumentorganisation inom läkemedelsområdet.

Slutligen begärs i motion So493 (mp) yrkande 9 ett tillkännagivande om ett alternativ- och komplementärmedicinskt register. Att ta fram ett register är, enligt motionärerna, ett första steg på ett område där mycket återstår att göra. Därför avsätter motionärerna 2 miljoner kronor per år till ett register.

Övriga motioner

I motion So447 av Elina Linna m.fl. (v) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om utveckling och långsiktig finansiering av Nätverket för läkemedelsepidemiologi (Nepi). Nepi har en viktig funktion för den långsiktiga epidemiologiska forskningen om läkemedel och bör stärkas och utvecklas. Regeringen bör enligt motionärerna ges i uppdrag att se över Nepis långsiktiga finansiering.

I motion So244 av Elina Linna m.fl. (v) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör bereda frågan om ansvar för utbildning av hälso- och sjukvårdspersonal avseende komplementärmedicin. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att utreda och lämna förslag till nationella riktlinjer för komplementärmedicin. Slutligen begärs i yrkande 3 ett tillkännagivande om att skyndsamt tillsätta en utredare och bereda frågan om ett register för utövare av komplementärmedicin.

Även i motion So249 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) begärs ett tillkännagivande om att snarast tillsätta den utredning som tidigare beslutats med direktiv 2006:64 om alternativ- och komplementärmedicinskt register, där bl.a. eventuella ändringar av LYHS, lagen om yrkesverksamma i hälso- och sjukvården, ska övervägas.

I motion So578 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp) begärs ett tillkännagivande om att låta utreda förutsättningarna för att införa en lagstiftning likt Norges om alternativa och komplementära behandlingar även i Sverige.

I motion So201 av Jan Lindholm (mp) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om fördelarna med att fler svenska sjukhus väljer att ingå i nätverket för hälsofrämjande sjukhus. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om betydelsen av ekonomiska incitament för att fler sjukhus ska anta ett hälsofrämjande arbetssätt.

Tidigare behandling

Motioner om ett register för komplementärmedicin m.m. behandlades senast av utskottet i betänkande 2006/07:SoU8 Hälso- och sjukvårdsfrågor (rskr. 2006/07:118). Utskottet anförde följande (s. 57 f.; res. v och mp):

Utskottet vill på nytt framhålla att kunskaper om alternativmedicinska metoder är betydelsefulla både för att kunna bedöma effekter och vinster och för att kunna utvärdera eventuella skador och biverkningar. Därför är det bl.a. angeläget att Statens beredning för medicinsk utvärdering i samband med sina rapporter inkluderar utvärdering av alternativmedicinska metoder. Utskottet kan konstatera att någon utredare ännu inte har tillsatts till den utredning för att analysera behovet av ett register för utövare av alternativ- och komplementärmedicin som aviserades av den tidigare regeringen. Utskottet har erfarenhet att en diskussion pågår inom Regeringskansliet om hur arbetet på området ska fortskrida.

I avvaktan på regeringens fortsatta arbete med frågan bör något riksdagsinitiativ inte tas med anledning av motionerna /- - /.

I samma betänkande behandlades ett motionsyrkande om Nepis finansiering. Yrkandet avstyrktes (s. 94; res. v och mp).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller att det är viktigt med ett fortsatt arbete kring biverkningar av läkemedel. Utskottet noterar att regeringen även för 2008 avsätter medel för att främja producentoberoende läkemedelsinformation.

Utskottet välkomnar denna satsning liksom övriga aviserade satsningar inom anslaget och bedömer att den föreslagna medelsanvisningen är väl avvägd. Utskottet tillstyrker därför medelstildelningen och avstyrker motionerna So247 (mp), So248 (mp), So450 (v) yrkande 1 i denna del samt So493 (mp) yrkande 1, 4, 5, 9 och 16 i denna del.

När det gäller Nätverket för läkemedelsepidemiologi (Nepi) långsiktiga finansiering har utskottet erfarit att Socialdepartementet följer nätverket och dess arbete. Något initiativ från riksdagen bör inte tas. Motion So447 (v) yrkande 2 avstyrks.

Vidare vill utskottet åter framhålla att kunskaper om alternativmedicinska metoder är betydelsefulla både för att kunna bedöma effekter och vinster och för att kunna utvärdera eventuella skador och biverkningar. Utskottet har erfarit att Regeringskansliet bereder frågan om hur arbetet med ett register för utövare av alternativ- och komplementärmedicin ska fortskrida. Mot denna bakgrund bör något riksdagsinitiativ inte tas med anledning av motionerna So244 (v), So249 (mp) och So578 (mp).

Utskottet har en positiv inställning till s.k. hälsofrämjande sjukhus. Något initiativ från riksdagens sida med anledning av det som anförs i motion So201 (mp) är dock inte nödvändigt. Motionen avstyrks.

Socialstyrelsen (13:6)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 13:6 Socialstyrelsen. Riksdagen avslår därmed ett motionsyrkande om annan medelsanvisning till anslaget.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 549 288 000 kr anvisas under anslag 13:6 Socialstyrelsen.

Anslaget används för Socialstyrelsens förvaltningskostnader, utvecklingsmedel inom socialtjänsten, miljömålsfrågor, särskilda tillsynsinsatser inom äldreården, samt Socialstyrelsens institut för särskilt utbildningsstöd. Socialstyrelsen är nationell expert- och tillsynsmyndighet för hälso- och sjukvård, tandvård, socialtjänst, stöd och service till funktionshindrade, hälso- och smittskydd. Myndigheten har utöver detta ett samlat sektorsansvar för handikappolitiken i vård- och omsorgsfrågor. Socialstyrelsen ska säkerställa och främja god hälsa, social välfärd, omsorg och vård på lika villkor för hela befolkningen.

Socialstyrelsen har erhållit 2 miljoner kronor 2007 för tillsyn över sjuk-skrivningsprocessen. Socialstyrelsen har sedan 2003 disponerat medel för detta ändamål, samt för andra insatser som är särskilt inriktade på att det nationella målet för regeringens ohälsorabete uppfylls. Detta tillskott upphör under 2008.

I regeringens proposition *Utveckling av den sociala barn- och ungdomsvården m.m. (prop. 2006/07:129)* föreslogs att Socialstyrelsen ska utveckla nationella uppföljningssystem och register för att på ett bättre sätt möjliggöra uppföljning och resultatmätning av den sociala barn- och ungdomsvården på nationell nivå. För uppdraget ökas anslaget med 2,5 miljoner kronor fr.o.m. 2008. Anslag 18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. minskas med motsvarande belopp. I regeringens proposition *Utredningar avseende barn som avlidit i anledning av brott m.m. (prop. 2006/07:108)* föreslogs att Socialstyrelsen ska genomföra en utredning när ett brott har begåtts mot ett barn och barnet har avlidit i anledning av brottet eller det annars finns särskilda skäl att utreda ett barns dödsfall och det finns särskild anledning att anta att dödsfallet har samband med förhållanden som inneburit att barnet varit i behov av skydd. För uppdraget ökas anslaget med 1 miljon kronor fr.o.m. 2008. Anslag 18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. minskas med motsvarande belopp.

Regeringen har för avsikt att under hösten 2007 lämna en proposition med förslag till en ny lag om katastrofmedicinska insatser utomlands. Anslaget ökas med 6 miljoner kronor per år 2008–2009 samt 3 miljoner kronor 2010 för Socialstyrelsens ökade kostnader till följd av propositionen.

Regeringen anser att inriktningen för Socialstyrelsens verksamhet i stort bör kvarstå.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2008

I motion So450 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 13:6 Socialstyrelsen för budgetåret 2008 anvisar 10,5 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Motionärerna föreslår att det införs en jämställdhetsenhet på Socialstyrelsen. Enheten ska arbeta med uppföljning av tillgänglighetsfrågor och prioriteringsfrågor och särskilt se till att dessa områden har könsuppdelad statistik. Enheten ska också analysera statistiken och lämna förslag på åtgärder. För detta ändamål bör Socialstyrelsen tillföras 1,5 miljoner kronor per år från 2008. Vidare anser motionärerna att den låga löneomräkning som regeringen föreslår riskerar att medföra att Socialstyrelsen kommer att behöva göra neddragningar. Därför föreslår motionärerna en uppräknig av anslaget till myndigheten med 9 miljoner kronor 2008.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att den av regeringen föreslagna medelsanvisningen är väl avvägd. Utskottet tillstyrker därför medelstildelningen och avstyrker motion So450 (v) yrkande 1 i denna del.

Bidrag till psykiatri (13:9)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 13:9 Bidrag till psykiatri. Riksdagen avslår därmed motionsyrkanden om annan medelsanvisning till anslaget.

Vidare avslår riksdagen ett motionsyrkande om anslag till psykiatri efter 2008, om barn- och ungdomspsykiatri samt om rättspsykiatrins finansiering bl.a. med hänvisning till pågående arbete på området.

Jämför reservation 9 (mp) och särskilda yttrandena 4 (s) och 5 (v).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 500 000 000 kr anvisas under anslag 13:9 Bidrag till psykiatri.

Regeringen har under 2007 avsatt ca 215 miljoner kronor till landstingen för att stärka arbetet med att förbättra tillgängligheten till psykiatrisk vård för barn och unga. I samband med denna satsning har staten träffat ett avtal med Sveriges Kommuner och Landsting om en kartläggning av behoven inom den psykiatriska hälso- och sjukvården i syfte att stärka vårdgarantin för barn och unga. Regeringen har under 2007 avsatt 4 miljoner kronor för detta ändamål. Regeringen har utöver detta avsatt 20 miljoner kronor 2007 för att inrätta ett nationellt centrum för utveckling av tidiga insatser till barn och unga som löper risk att utveckla svårare psykisk ohälsa.

Regeringen avser att under våren 2008 föreslå riksdagen en ny vårdform inom den psykiatriska tvångsvården, med inriktningen att personer som skrivs ut från den psykiatriska tvångsvården fortsatt ska kunna omfattas av krav på t.ex. medicinering när de vårdas under öppnare former. Samtidigt kan slutenvårdsresurserna användas mer effektivt. Regeringen har för 2007 avsatt ca 150 miljoner kronor i form av en ekonomisk stimulans till kommunerna för att förbereda sin verksamhet inför den nya vårdformen. Regeringen har i ett kompetenspaket avsatt totalt ca 80 miljoner kronor 2007 i syfte att bl.a. stärka baspersonalens kompetens, förbättra den psykosociala kompetensen inom primärvården samt stärka specialistläkarutbildningen i psykiatri. För att stärka kvalitets- och utvecklingsarbetet

inom den psykiatriska vården samt öka brukarinflytandet i vården har regeringen avsatt totalt ca 31 miljoner kronor 2007. Genom de påbörjade satsningarna har regeringen inlett ett viktigt utvecklingsarbete inom den psykiatriska vården. Det är angeläget att detta arbete fortsätter. Mot bakgrund av detta anser regeringen att den inriktning som angavs i budgetpropositionen för 2007 bör kvarstå.

Regeringens förslag innebär att 500 miljoner avsätts under 2008. Regeringen bedömer att arbetet för att stärka samhällets insatser för personer med psykisk sjukdom eller funktionshinder bör utvecklas och intensifieras. Den nationella psykiatrisamordnarens slutbetänkande bereds för närvarande inom Regeringskansliet, och regeringen avser att återkomma i frågan.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2008

I motion So558 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 20 (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 13:9 Bidrag till psykiatri för budgetåret 2008 anvisar 200 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. I yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om en nationell handlingsplan för psykiatrin. Enligt motionärerna finns det stora brister när det gäller de psykiskt sjukas och funktionshindrades möjlighet till vård, omsorg, boende, rehabilitering och sysselsättning. Såväl verksamheten inom den slutna som den öppna psykiatrin behöver förstärkas på många områden. Det behövs ett brett program för kompetensutveckling för personalen, fler vårdplatser, särskilda insatser för psykiskt sjuka/störda ungdomar i åldern 18–25 år, bättre möjligheter till rehabilitering och sysselsättning, en prioritering av barn- och ungdomspsykiatrin och en särskild vårdgaranti för psykiska sjukdomar som tryggar sambandet mellan utredning och påbörjandet av behandling. Motionärerna kräver en nationell handlingsplan för psykiatrin och satsar 1,4 miljarder mer än regeringen på psykiatrin under perioden 2008–2010.

Även i motion Fi277 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 48 begärs ett tillkännagivande om behovet av en nationell handlingsplan för psykiatrin. I motion Ub498 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 16 begärs ett tillkännagivande om att prioritera särskilda satsningar på barn- och ungdomspsykiatrin. I yrkande 17 begärs ett tillkännagivande om särskilda insatser i psykiatrin för ungdomar i åldern 18–25 år.

I motion So299 av Hillevi Larsson och Ronny Olander (båda s) begärs ett tillkännagivande om att barn- och ungdomspsykiatrin bör prioriteras inom vården, och i motion So565 av Jennie Nilsson (s) begärs ett tillkännagivande om resurser till barn- och ungdomspsykiatrin.

I motion So450 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 13:9 Bidrag till psykiatri för budgetåret 2008 anvisar 500 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Motionärerna avvisar regeringens förslag att avsätta 150 miljoner kronor till en ekonomisk stimulans för att kommunerna ska förbereda en ny vårdform inom den psykiatriska tvångsvården. I stället vill motionärerna att pengarna ska användas

till att bygga ut olika boendeformer. Vidare menar motionärerna att det av regeringen föreslagna stödet är otillräckligt eftersom psykiatrin omsätter stora summor pengar runt om i landsting och kommuner. Motionärerna föreslår därför en satsning på sammanlagt 1 000 miljoner kronor under 2008.

Övriga motioner

I motion So493 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 15 begärs ett tillkännagivande om behovet av ytterligare satsningar inom psykiatrin i enlighet med psykiatrisamordnarens förslag, samt även brukar-, patient- och anhörignätverkets samlade synpunkter. Motionärerna föreslår att psykiatrin för 2009 och 2010 får ett anslag på 500 miljoner kronor per år, alltså ett tillskott på 250 miljoner kronor.

Två motioner rör *barn- och ungdomspsykiatri*.

I motion So468 av Anne Marie Brodén (m) begärs ett tillkännagivande om barnens vårdgaranti. Motionären anför att ett första steg mot en barnsjukvård befriad från onödigt väntan är att landstingen och politikerna erkänner dagens brister. Det andra steget är att kartlägga bristerna för barn med dagens vårdgaranti. Det tredje är att ta fram förslag om vad som är rimliga väntetider för barn inte minst inom psykiatrin.

I motion So402 av Solveig Hellquist (fp) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande om att låta utreda hur fler slutenvårdsplatser inom BUP kan skapas för att kunna erbjuda kvalificerad psykiatrisk vård med kompetens att hantera även svår social problematik.

Rättspsykiatrins finansiering berörs i två motioner.

I motion So332 av Marie Weibull Kornias (m) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheterna för staten att överta ansvaret för rättspsykiatrisk vård.

I motion So393 av Irene Oskarsson och Stefan Attefall (båda kd) begärs ett tillkännagivande om en utredning av rättspsykiatrins framtida finansiering. I det sammanhanget bör också övervägas hur kostnadsfördelningen mellan stat och landsting kan utformas, genom en s.k. skatteväxling eller på annat sätt.

Tidigare behandling

Socialutskottet behandlade motioner om psykiatri senast i betänkande 2006/07:SoU8 Hälso- och sjukvårdsfrågor (rskr. 2006/07:118). Beträffande barn- och ungdomspsykiatri anförde utskottet följande (s. 37 f.; res. v):

När det särskilt gäller barn- och ungdomspsykiatrin noterar utskottet att ovan nämnda utredning även föreslagit ett nationellt ställningstagande för en sammanhållen modell för tidiga insatser till barn och ungdomar i syfte att främja ett integrerat och förebyggande arbetssätt. Utskottet noterar vidare Socialstyrelsens nyligen avlämnade skrivelse med förslag till arbetsuppgifter och organisation för ett *nationellt kunskapscent-*

rum för tidiga insatser till barn och unga som löper risk att drabbas av svårare psykisk ohälsa. Vidare erinrar utskottet om att regeringen i budgetpropositionen för 2007 gjort bedömningen att vårdgarantin inom barn- och ungdomspsykiatri behöver stärkas. Utskottet har stora förväntningar också i denna del. Motionerna /- - / avstyrks i den mån de inte är tillgodosedda med det anförda.

Frågan om rättspsykiatrins finansiering behandlades i betänkande 2005/06: SoU6 Psykiatri (rskr. 2005/06:144). Ett enigt utskott föreslog, med anledning av en rad motioner, ett tillkännagivande till regeringen. Utskottet konstaterade att Psykansvarskommittén vid sin belysning av situationen inom rättspsykiatri fann en rad problem hänförliga till nuvarande system för ansvar för och organisation av den rättspsykiatriska vården. Enligt utskottets mening borde regeringen skyndsamt utreda hur hela eller delar av det finansiella ansvaret för den rättspsykiatriska vården ska kunna övergå till staten samt snarast därefter återkomma till riksdagen i ärendet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig mycket positivt till regeringens olika satsningar på vård och stöd till personer som lider av psykisk ohälsa och konstaterar att den nationella psykiatrisamordnarens slutbetänkande för närvarande bereds inom Regeringskansliet. Den 17 oktober 2007 utsåg regeringen en särskild koordinator som ska ansvara för regeringens planering av framtida satsningar på psykiatri, bl.a. den handlings- och genomförandeplan som ska tas fram med anledning av den nationella psykiatrisamordnarens förslag. Utskottet ser mycket positivt på detta. Vidare tillstyrker utskottet den föreslagna medelstillelningen och avstyrker motionerna Fi277 (s) yrkande 48, So299 (s), So450 (v) yrkande 1 i denna del, So558 (s) yrkandena 7 och 20 i denna del, So565 (s), Ub498 (s) yrkandena 16 och 17.

Med hänvisning till regeringens kommande satsningar på området avstyrks även motion So493 (mp) yrkande 15.

Utskottet noterar att regeringen under 2007 gjort stora satsningar för att stärka arbetet med att förbättra tillgängligheten till psykiatrisk vård för barn och unga. Medel har även avsatts för att kartlägga behoven inom den psykiatriska hälso- och sjukvården i syfte att stärka vårdgarantin för barn och unga samt för att inrätta ett nationellt centrum för utveckling av tidiga insatser till barn och unga som löper risk att utveckla svårare psykisk ohälsa. Utskottet välkomnar dessa satsningar. Motionerna So402 (fp) yrkande 5 och So468 (m) avstyrks i den mån de inte är tillgodosedda med hänvisning till nämnda satsningar.

Mot bakgrund av pågående beredning av den nationella psykiatrisamordnarens förslag finner utskottet inte att något riksdagsinitiativ bör tas med anledning av motionerna So332 (m) och So393 (kd). Motionerna avstyrks.

Övrig medelsanvisning

Regeringens förslag till medelsanvisning under *anslagen 13:4 Statens beredning för medicinsk utvärdering, 13:5 Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, 13:7 Läkemedelsförmånsnämnden och 13:8 Sjukvård i internationella förhållanden* har inte mött någon erinran i form av motioner.

Utskottet tillstyrker de föreslagna medelsanvisningarna.

Läkemedelsverket

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ändrad finansieringsform för Läkemedelsverket.

Jämför reservation 10 (mp).

Propositionen

Läkemedelsverket ska bidra till att uppfylla målet för politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik genom att se till att läkemedel är effektiva, säkra och av god kvalitet samt genom att verka för att läkemedel används på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt. Läkemedelsverket ska även ansvara för kontroll och tillsyn av medicintekniska produkter. Ett av Läkemedelsverkets mål är att medverka till att läkemedelsförsörjningen utvecklas och blir mer kostnadseffektiv. I detta arbete ska Läkemedelsverket dels utgöra en kontrollerande myndighet, dels arbeta för rationell utveckling och användning av nya och äldre läkemedel.

Under 2006 uppgick verksamhetens avgiftsintäkter till ca 367,5 miljoner kronor och kostnaderna till ca 329,5 miljoner kronor. I budgetunderlaget angav Läkemedelsverket för 2008 en beräknad kostnadsbudget om ca 371,7 miljoner kronor och en beräknad intäktsbudget om ca 367,6 miljoner kronor. Regeringen avser att se över myndighetens avgiftsnivåer.

Motioner

I motion So493 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 14 begärs ett tillkännagivande om ändrad finansieringsform för Läkemedelsverket. Motionärerna anser att det är ytterst tveksamt att en statlig myndighet finansieras helt genom avgifter från dess kunder. I Läkemedelsverkets fall är detta än mer olämpligt eftersom alla intäkter kommer från Läkemedelsindustrin, där det är mycket stora ekonomiska intressen som står på spel i samband med att ett läkemedel ska godkännas eller inte. Läkemedelsverket ska både godkänna läkemedel samt vara tillsynsmyndighet. För att undvika att situationer kan uppstå när Läkemedelsverkets självständighet och opartiskhet kan ifrågasättas, föreslår motionärerna att Läkemedelsverket i sin helhet

finansieras via ett statligt anslag, på samma sätt som andra statliga myndigheter finansieras. De avgifter som läkemedelsbolagen betalar för Läkemedelsverkets tjänster ska gå direkt in i statskassan. Detta förfaringsätt skulle minska risken att Läkemedelsverkets självständighet och opartiskhet kan ifrågasättas.

Även i motion So251 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) begärs ett tillkännagivande om att helt finansiera Läkemedelsverkets verksamhet via ett statligt anslag samt att de avgifter som läkemedelsföretagen betalar för Läkemedelsverkets tjänster går direkt in i statskassan.

Utskottets ställningstagande

Verksamheten vid Läkemedelsverket är helt uppdrags- och avgiftsfinansierad. Det finns enligt utskottet ingen anledning att ifrågasätta denna finansieringsform. Motionerna So251 (mp) och So493 (mp) yrkande 14 avstyrks.

Apoteket AB

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om Apotekets försäljning av handelsvaror.

Propositionen

Apoteket AB är ett av staten helägt bolag. Apoteket är det företag som enligt 4 § lagen (1996:1152) om handel med läkemedel m.m. har ensamrätt att sälja läkemedel till allmänheten. Apotekets huvudsakliga uppgift är att via ca 900 öppenvårdsapotek verka för en god försörjning och användning av såväl receptbelagda som receptfria läkemedel. Apoteket ansvarar även, via ca 80 entreprenaddrivna sjukhusapotek, för upphandling och försörjning av läkemedel till den slutna vården. I syfte att säkra läkemedelsförsörjningen också i glest befolkade områden har Apoteket avtal med ca 850 apoteksombud. Ombudens uppdrag är att förmedla förskrivna receptläkemedel samt att sälja ett begränsat sortiment av receptfria läkemedel. I Apotekets uppdrag ingår vidare att erbjuda producentoberoende information och rådgivning till enskilda konsumenter samt producentoberoende information till läkemedelsförskrivare.

Bolagets omsättning uppgick under 2006 till ca 37,3 miljarder kronor. Försäljningen av läkemedel på recept ökade under 2006, såväl avseende volymer som priser. Resultat efter finansnetto (före skatt) uppgick till 621 miljoner kronor (290 miljoner kronor 2005). Det positiva resultatet förklaras av en förbättrad bruttovinst och minskade kostnader i verksamheten. Apoteket lämnade för verksamhetsåret 2006 en utdelning på 150 miljoner kronor.

Apoteket bedöms på ett tillfredsställande sätt uppfylla sitt uppdrag som det är formulerat. De av regeringen fastställda räntabilitets- och soliditetsmålen överträffas.

Motion

I motion So368 av Jan Ericson (m) begärs ett tillkännagivande om Apotekets försäljning av handelsvaror. Enligt motionären riskerar Apotekets försäljning av handelsvaror (dvs. hudkrämer, hygienartiklar, kosmetika osv.) att medföra en snedvridning av konkurrensen på marknaden av dessa varor. Apotekets försäljning av handelsvaror borde därför upphöra.

Utskottets ställningstagande

Regeringen har tillsatt utredningen *Omreglering av apoteksmarknaden* (dir. 2007:127) med syftet att åstadkomma effektivisering, bättre tillgänglighet för konsumenterna, prispress och en säker och ändamålsenlig läkemedelsanvändning. Utredaren ska, senast den 31 december 2007, lämna förslag som gör det möjligt för andra än Apoteket AB att bedriva detaljhandel med både receptbelagda och receptfria läkemedel på apotek. Därefter ska utredaren lämna förslag som möjliggör försäljning av ett begränsat sortiment receptfria läkemedel på andra platser än på apotek. Utredningsbetänkandet ska i denna del lämnas senast den 1 april 2008. Pågående utredning bör inte föregripas.

Något initiativ från riksdagen bör inte tas med anledning av motion So368 (m). Motionen avstyrks.

Politikområdet Folkhälsa

Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar (14:1)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 14:1 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar. Riksdagen avslår motionsyrkanden om förbättrad information och prevention mot hiv och aids med hänvisning till det arbete som pågår.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 145 607 000 kr anvisas under anslag 14:1 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar.

Anslagets ändamål är att finansiera insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar med koppling till hiv/aids, t.ex. sexuellt överförbara och blodburna sjukdomar. Anslaget är främst avsett att användas för bidrag enligt förordningen (2006:93) om statsbidrag till verksamhet inriktad mot hiv/aids och vissa andra smittsamma sjukdomar samt bidrag som fördelas enligt en årlig överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting om vissa ersättningar inom folkhälsoområdet. Därutöver kan medel användas till finansiering av insatser på nationell nivå och till övergripande samordning och uppföljning m.m.

De medel som används för bidrag till ideella organisationer som bedriver verksamhet riktad till homo- och bisexuella samt transpersoner överförs fr.o.m. 2008 till utgiftsområde 13, anslag 10:2 Integrationsåtgärder. Anslaget minskas därmed med 6 330 000 kr.

Motioner

I motion So271 av Börje Vestlund (s) begärs ett tillkännagivande om ökade insatser mot hiv och aids. Motionären anför att det är angeläget att regeringen vidtar åtgärder för att utveckla arbetet för att förbättra information och prevention mot hiv och aids. Motionären anser att det är tydligt att det behövs kampanjer riktade till riskgrupperna både på t.ex. kända träffställen och på festivaler men också att det är nödvändigt att utveckla metoder att nå riskgrupperna via nya medier som webben.

I motion So479 av Börje Vestlund (s) yrkandena 1 och 2 begärs tillkännagivanden dels om att hiv-positiva, liksom andra personer med sexuellt överförbara sjukdomar, ska åtnjuta samma mänskliga rättigheter som andra

människor (yrkande 1), dels om en utvecklad hiv-politik (yrkande 2). I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att tillsätta en utredning med uppdrag att ta fram nya metoder att bekämpa spridningen av hiv i Sverige.

Aktuellt

Äldre- och folkhälsominister Maria Larsson svarade den 6 september 2007 på interpellation (2006/07:692) Bättre upplysning om säkert sex och anförde bl.a. att det är Socialstyrelsen som har ansvaret för att samordna genomförandet av Nationell strategi mot hiv/aids och vissa andra smittsamma sjukdomar, att ett sätt att stimulera till intensifierat arbete mot hiv/aids på lokal nivå är de medel som regeringen avsätter för att fördelas i enlighet med en årlig överenskommelse mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting samt att regeringen i år har valt att bl.a. fokusera på insatser för att minska förekomsten av oskyddat sex.

Statsrådet anförde vidare att det vid Socialstyrelsen inrättats ett råd, Rådet för samordning av insatser mot hiv/aids, samt att i rådets arbete deltar både myndigheter, Sveriges Kommuner och Landsting och representanter för det civila samhället. Dessutom har Socialstyrelsen enligt statsrådet i uppdrag att ta fram ett kunskapsunderlag som ska kunna vara vägledande såväl för sex- och samlevnadsundervisningen i skolan som för ungdomsmottagningarna.

I sitt svar framförde statsrådet vidare att regeringen under juli månad i år fattade beslut om att avsätta medel för att stödja utvecklingen av en virtuell ungdomsmottagning som en förstärkning av den verksamhet för ungdomar som i dag bedrivs inom kommuner och landsting samt att genom att utnyttja Internet som kommunikationskanal kommer en bredare målgrupp att nås av information som annars skulle vara mer svåråtkomlig.

När det gäller kampanjer anförde statsrådet att man under sommaren genomfört en reklamkampanj för säkert sex på SF:s biografier i Stockholm samt att Socialstyrelsen beviljat medel till bl.a. RFSU och RFSL, som under sommaren åkt runt på olika festivaler och delat ut kondomer och samtalat med ungdomar.

Från *Socialdepartementet* har inhämtats att regeringen i december 2007 kommer att besluta om en lagrådsremiss när det gäller en gemensam diskrimineringslagstiftning och en sammanslagning av diskrimineringsombudsmännen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att den av regeringen föreslagna medelsanvisningen är väl avvägd. Utskottet tillstyrker därför medelstilledningen.

Liksom regeringen anser utskottet att det förebyggande arbetet när det gäller insatser mot hiv och aids bör bli mer integrerat i det allmänna hälsofrämjande och förebyggande folkhälsoarbetet och införlivas i de lokala

huvudmännens ordinarie arbete. Mot denna bakgrund ser utskottet positivt på den satsning som regeringen gör genom att avsätta medel att fördelas i enlighet med en årlig överenskommelse mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting för att stimulera till ett intensifierat arbete på lokal nivå. Utskottet instämmer i motionärens uppfattning att det är angeläget att regeringen vidtar åtgärder för att bl.a. utveckla arbetet för att förbättra information och prevention mot hiv och aids. Utskottet noterar emellertid att ett flertal insatser på området för närvarande pågår både inom Regeringskansliet och genom Rådet för samordning av insatser mot hiv/aids vid Socialstyrelsen.

När det gäller hiv-positiva och mänskliga rättigheter konstaterar utskottet att frågan är föremål för beredning inom Regeringskansliet i dess arbete med en gemensam diskrimineringslagstiftning. Utskottet finner inte skäl att föregripa detta eller något annat pågående arbete på området.

Motionerna So271 (s) och So479 (s) bedöms delvis tillgodosedda.

Statens folkhälsoinstitut (14:4)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 14:4 Statens folkhälsoinstitut. Riksdagen avslår därmed motionsyrkanden om annan medelstildelning till anslaget. Riksdagen avslår även motionsyrkanden om nedläggning av institutet. Slutligen avslår riksdagen motionsyrkanden om suicidprevention med hänvisning till det beredningsarbete som pågår.

Jämför reservation 11 (v, mp).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 130 194 000 kr anvisas under anslag 14:4 Statens folkhälsoinstitut.

Anslaget används för Statens folkhälsoinstituts förvaltningskostnader. Statens folkhälsoinstitut (FHI) är nationellt kunskapscentrum för metoder och strategier på folkhälsoområdet. FHI ansvarar även för sektorsövergripande uppföljning och utvärdering av insatser inom folkhälsoområdet, för tillsyn inom alkohol- och tobaksområdena och för bevakning och utredning av behovet av narkotikaklassificering av sådana varor som inte utgör läkemedel samt behovet av kontroll av varor enligt lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor. År 2003 tillfördes anslaget särskilda medel för återbetalning av avgifter för partihandelstillstånd, som tagits ut med stöd av dåvarande bestämmelser i alkohollagen (1994:1738) och alkoholförordningen (1994:2046). Bakgrunden var att Regeringsrätten i ett antal domar från december 2002 slagit fast att dessa avgifter tagits ut i strid med EG-fördraget och därför måste återbetalas. Avgifterna har återbe-

talats successivt sedan 2003. Större delen av anslagssparandet från 2006 utgörs av dessa medel. Genom en dom i Länsrätten i Stockholms län i april 2005, som sedan fastställts av Kammarrätten i Stockholm, har även avgifter som tagits ut enligt den nuvarande ordningen i alkohollagen för tillverkningsstillstånd bedömts vara i strid med EG-fördraget. FHI blev ålagt att betala tillbaka ansöknings- och tillsynsavgifter till de företag som berörs av domen. I maj i år avslog Regeringsrätten FHI:s begäran om prövningstillstånd. FHI:s bedömning är att domen är prejudicerande även för andra företag som erlagt ansöknings- och tillsynsavgifter och att även dessa avgifter bör betalas tillbaka. I förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition föreslår regeringen att 70 000 000 kr tillförs anslaget innevarande budgetår för detta ändamål.

Som ett led i arbetet med att genomföra lokaliseringar av statliga verksamheter till de lokala arbetsmarknadsregioner som berörs mest av förändringarna inom Försvarsmaktens grundorganisation, beslutade den förra regeringen i juni 2005 att FHI skulle omlokaliseras från Stockholm till Östersund. Omlokaliseringen slutfördes den 1 juli 2007.

Regeringen avser att, med anledning av omlokaliseringen, noga följa de omlokaliserade myndigheternas ekonomiska situation, så att verksamheterna långsiktigt kan fungera med bibehållen kvalitet. Regeringen avser vidare under 2008, som tidigare aviserats, fortsätta att kompensera flertalet myndigheter för den engångspremie som en särskild pensionsersättning medför. Anslaget ökas med 2 600 000 kr för finansiering av den del av Institutet för psykosocial medicin (IPM), som i samverkan med Stockholms läns landsting bildar Nationellt centrum för suicidforskning och prevention av psykisk ohälsa, och som den 1 oktober 2007 inordnas i Karolinska Institutet. På detta sätt skapas förutsättningar för att vidmakthålla en expertfunktion för suicidprevention även efter IPM:s avveckling. Regeringen avsätter totalt 3 000 000 kr från anslag 14:4 Statens folkhälsoinstitut till detta ändamål.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2008

I motion So450 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 14:4 Statens folkhälsoinstitut budgetåret 2008 anvisar 2 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Ökningen ska enligt motionärerna användas till en uppräknig av anslaget till myndigheten år 2008 eftersom den låga löneomräkning som regeringen föreslår riskerar att slå mot viktiga verksamheter som myndigheterna inom utgiftsområde 9 bedriver. Enligt motionärerna innebär regeringens omräkning att Statens folkhälsoinstitut kommer att behöva göra neddragningar.

I motion So493 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 16 (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 14:4 Statens folkhälsoinstitut budgetåret 2008 anvisar 5 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Motionärerna anser att

det är logiskt och viktigt att Statens folkhälsoinstitut även får ansvar för uppföljning av beroende av narkotiska läkemedel och att beroende av sådana preparat förs in under målområde 11.

Övriga motioner

Två motionsyrkanden rör *nedläggning av Statens folkhälsoinstitut*.

I motionen So367 av Hans Rothenberg och Gustav Blix (m) begärs tillkännagivande om nedläggning av Statens folkhälsoinstitut. Motionärerna anför att arbetet med frågor som rör livsstilshälsa med fördel kan fördelas på andra existerande myndigheter, organisationer samt kommuner. Ett likadant yrkande finns i So324 av Fredrick Federley (c), som anser att Statens folkhälsoinstituts effekter på folkhälsan torde vara ringa.

Ett antal motionsyrkanden rör frågor om *självordsprevention*.

I motion So576 av Ulf Holm m.fl. (mp, v, c, fp) yrkande 2 begärs tillkännagivande om kunskapen om självmordsrisken för unga HBT-personer. Motionärerna anför att det finns skrämmande siffror som visar på vikten av ytterligare initiativ för att öka kunskapen om självmordsrisken för unga HBT-personer och belysa vilka insatser som behövs.

I motion So335 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 38 begärs tillkännagivande om att Statens folkhälsoinstitut och Socialstyrelsen ska få ett tilläggsdirektiv där det framgår att HBT-personers situation samt verktygen för att förebygga självmord inom denna grupp ska redovisas särskilt inom ramen för det nationella programmet för självmordsprevention. Motionärerna hänvisar till studier som visar att självmordstankar och självmordsförsök är betydligt vanligare bland HBT-personer än bland befolkningen i övrigt och att detta inte minst gäller HBT-ungdomar.

I motion So359 av Birgitta Eriksson och Siw Wittgren-Ahl (s) yrkandena 1 och 2 begärs tillkännagivande om en nationell handlingsplan för att förhindra suicid bland unga (yrkande 1) samt om en nollvision för att förhindra suicid bland unga (yrkande 2). Motionärerna anför att det är mycket angeläget att komma i gång med arbetet mot bakgrund av de oroande tecknen på att den tidigare minskningen av självmorden kan ha stannat upp och att självmorden bland unga kan ha ökat.

I motion So474 av Ann-Christin Ahlberg (s) begärs tillkännagivande om behovet av kunskap och information om självmord och självmordsförsök. Motionären anser att den kollektiva tystnaden måste brytas och att man måste våga tala om självmord och självmordsförsök. Motionären anser vidare att rutinerna inom vården för självmordsbenägna patienter och deras närstående måste förbättras och bli mer synliga för medborgarna.

I motion So328 av Christer Winbäck (fp) begärs tillkännagivande om behovet av att upprätta ett handlingsprogram för suicidprevention. Motionären anför att självmord är den vanligaste dödsorsaken för män mellan 19 och 44 år och den näst vanligaste för flickor och kvinnor upp till 45 år. Motio-

nären riktar uppmärksamheten på att Sverige fortfarande saknar ett handlingsprogram för förebyggande av självmord, som ska syfta till kunskap och kompetens samt rekommendationer och åtgärdsplaner kring förebyggande insatser och information kring den svåra problematik som ämnet utgör.

Bakgrund m.m.

Riksdagen riktade i april 2005 ett tillkännagivande till regeringen om att ett nationellt program för självmordsprevention bör tas fram (bet. 2004/05: SoU11 Folkhälsopolitik, rskr. 2004/05:218). Den förra regeringen gav med anledning av tillkännagivandet Socialstyrelsen och Statens folkhälsoinstitut i uppdrag att ta fram förslag till ett sådant program. Uppdraget redovisades till regeringen den 15 december 2006 genom skrivelsen *Förslag till nationellt program för suicidprevention – befolkningsinriktade och individinriktade strategier och åtgärdsförslag*.

I det nationella handlingsprogrammet föreslås strategier och åtgärder som enligt dagens kunskapsläge skulle kunna bidra till att WHO:s mål – att till år 2020 ha minskat de nuvarande suicidtalerna med minst en tredjedel – uppfylls.

Utskottet avslag ett antal motionsyrkanden om självmordsprevention i sitt av riksdagen godkända betänkande 2006/07:SoU6 Folkhälsofrågor (prot. 2006/07:70) och anförde bl.a. att utskottet vid flera tillfällen föreslagit tillkännagivanden om olika inriktningar av självmordspreventivt arbete, att utskottet särskilt välkomnar det nationella handlingsprogrammet för självmordsprevention, att handlingsprogrammet och Statens folkhälsoinstituts rapport om hälsan bland HBT-personer är föremål för beredning inom Socialdepartementet samt att utskottet inte anser att riksdagen bör föregripa regeringens arbete på området.

Det nationella handlingsprogrammet har varit ute på remiss och en remissammanställning färdigställdes den 18 oktober 2007. Enligt uppgifter som inhämtats från Socialdepartementet fortsätter nu beredningen av ärendet inom departementet.

Statens folkhälsoinstitut redovisade i december 2005 till regeringen rapporten *Homosexuellas, bisexuellas och transpersoners hälsosituation – återskapportering av regeringsuppdrag att undersöka och analysera hälsosituationen bland HBT-personer* (A 2005:19).

Enligt uppgifter som inhämtats från Socialdepartementet bereds rapporten för närvarande tillsammans med en folkhälsopolitisk proposition, som regeringen aviserat till december 2007.

Äldre- och folkhälsominister Maria Larsson svarade på interpellationen (2006/07:652) Nollvision och stöd till självmordsförebyggande arbete den 23 augusti 2007 och anförde bl.a. att visionen måste vara att ingen människa någonsin ska hamna i en sådan situation att han eller hon upplever

själv mordet som enda utvägen samt att regeringen kommer att ta ställning till målsättningen för det självmordspreventiva programmet när detta bereds. Statsrådet anförde vidare att det ännu är för tidigt att uttala sig om resultatet av den pågående beredningen och om hur målet ska formuleras, men framhöll att en nollvision är en självklarhet när det gäller handlingsplanen.

Av *budgetpropositionen för år 2008* (s. 51, 64 och 69) framgår bl.a. följande:

Riksdagen har godkänt regeringens förslag i 2007 års ekonomiska vårproposition att Institutet för psykosocial medicin (IPM) avvecklas fr.o.m. den 1 oktober 2007 och att huvuddelen av de ändamål och verksamheter som utförts vid myndigheten och som finansierats från anslaget 14:6 Institutet för psykosocial medicin flyttas till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Huvuddelen av verksamheten inordnas den 1 oktober 2007 i Stockholms universitet. Den del av IPM, som i samarbete med Stockholms läns landsting bildar Nationellt centrum för suicidforskning och prevention av psykisk ohälsa, inordnas från samma datum i Karolinska institutet. Denna del finansieras även fortsättningsvis inom utgiftsområde 9.

— — —

Den psykiska ohälsan bland barn och unga väcker stor oro. Vid sidan om insatser för att stärka psykiatrin är det också viktigt att förbättra det förebyggande arbetet. Särskilt angeläget är att förebygga suicid som är den yttersta konsekvensen av den psykiska ohälsan.

Europeiska kommissionen har den 24 oktober 2007 antagit en ny hälsostategi *Together for Health: A Strategic Approach for the EU 2008-2013* som ska gälla fram till år 2013. Strategin utgör ett övergripande policydokument för alla hälsoinsatser EU gör och inkluderar både det nya hälsoprogrammets inriktning och alla övriga hälsoinitiativ som tas de närmaste åren.

Aktuellt

Äldre- och folkhälsominister Maria Larsson anförde i svar på skriftlig fråga (2007/08:87) Om suicidprevention den 24 oktober 2007 bl.a. att hon anser att suicid är ett allvarligt samhällsproblem, men att antalet självmord totalt sett minskar i landet, men ökar bland unga kvinnor mellan 15 och 24 år. Statsrådet anförde vidare att frågan om hur de suicidpreventiva insatserna ska förbättras för närvarande bereds inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att den av regeringen föreslagna medelsanvisningen är väl avvägd. Utskottet tillstyrker därför medelstilldelningen och avstyrker motionerna So450 (v) yrkande 1 samt So493 (mp) yrkande 16 i denna del.

Utskottet avstyrker även motionerna So324 (c) och So367 (m).

När det gäller självmordsprevention instämmer utskottet i flera av motionärernas uppfattningar att suicid är ett allvarligt hälsoproblem och att frågan om hur de suicidpreventiva insatserna ska förbättras är viktig och

mycket angelägen. I samband härmed noterar utskottet med tillfredsställelse att remissomgången av det nationella handlingsprogrammet för självmordsprevention i dagarna är avslutad och att den fortsatta beredningen inom Regeringskansliet nu går in i sitt slutskede. Inom Regeringskansliet förbereds även en proposition om en förstärkt folkhälsopolitik som är planerad att avlämnas till riksdagen inom kort. Statens folkhälsoinstituts rapport om hälsan bland HBT-personer, som behandlar frågor om självmord och självmordsrisker i gruppen HBT-personer, bereds tillsammans med den kommande folkhälsopropositionen. Utskottet utgår ifrån att självmordsrisken i gruppen HBT-personer särskilt uppmärksammas. Eftersom både handlingsprogrammet och rapporten är föremål för ytterligare beredning anser utskottet dock att riksdagen inte bör föregripa detta arbete.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts får motionerna So328 (fp), So335 (v) yrkande 38, So359 (s), So474 (s) och So576 (mp, v, c, fp) yrkande 2 åtminstone delvis anses tillgodosedda.

Smittskyddsinstitutet (14:5)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 14:5 Smittskyddsinstitutet. Riksdagen avslår därmed ett motionsyrkande om annan medelsanvisning till anslaget.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 186 332 000 kr anvisas under anslag 14:5 Smittskyddsinstitutet.

Smittskyddsinstitutet (SMI) är central förvaltningsmyndighet med uppgift att bevaka det epidemiologiska läget i fråga om smittsamma sjukdomar bland människor och främja skyddet mot sådana sjukdomar.

SMI bedriver uppdragsverksamhet inom speciell diagnostik och experimentell biomedicin. Inkomsterna disponeras av SMI. Den speciella diagnostiken finansieras med avgifter som ger full kostnadstäckning. Den experimentella biomedicinen har medgivits undantag från 5 § avgiftsförordningen (1992:191) vilket innebär att avgiftsfinansiering inte krävs. Utskottet för den experimentella biomedicinen uppgick enligt regeringen år 2006 till 34 028 000 kr, vilket till stor del beror på lokalkostnaderna för SMI:s djurhus. Under 2006 motsvarade intäkterna, 7 508 000 kr, personalkostnaderna. Regeringen avser att även fortsättningsvis noga följa myndighetens arbete med att hantera verksamhetens inriktning och omfattning för att säkerställa en långsiktig finansiering av de totala kostnaderna för den experimentella biomedicinen.

Motion med anslagseffekt budgetåret 2008

I motion So450 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 14:5 Smittskyddsinstitutet budgetåret 2008 anvisar 2 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Ökningen ska enligt motionärerna användas till en uppräknig av anslaget till myndigheten år 2008 eftersom den låga löneomräkning som regeringen föreslår riskerar att slå mot viktiga verksamheter som myndigheterna inom utgiftsområde 9 bedriver. Enligt motionärerna innebär regeringens omräkning att Smittskyddsinstitutet kommer att behöva göra neddragningar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att den av regeringen föreslagna medelsanvisningen är väl avvägd. Utskottet tillstyrker därför medelstilldelningen och avstyrker motion So450 (v) yrkande 1 i denna del.

Folkhälsopolitiska åtgärder (14:6)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 14:6 Folkhälsopolitiska åtgärder. Riksdagen avslår därmed ett motionsyrkande om annan medelsanvisning till anslaget. Riksdagen avslår dessutom, främst med hänsyn till det omfattande arbete som pågår på området, ett antal motionsyrkanden rörande spelberoende. Riksdagen avslår slutligen en motion om antibiotikaresistens.

Jämför reservationerna 12 (v), 13 (s, v, mp) och 14 (s, v, mp).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 217 153 000 kr anvisas under anslag 14:6 Folkhälsopolitiska åtgärder.

Ändamålet för anslaget är att finansiera insatser som förstärker folkhälsoarbetet inom angelägna områden.

Medel från anslaget fördelas till nykterhetsorganisationer och andra organisationer som arbetar med alkoholskadeförebyggande verksamhet och med stöd och hjälp till personer med missbruksproblem, till Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, till insatser för att förebygga spelberoende, till Strategigruppen för rationell antibiotikaanvändning och minskad antibiotikaresistens och till den fortsatta utvecklingen av skaderegistreringssystemet Injury Data Base (tidigare EHLASS). År 2008 fördelas även medel till Socialstyrelsen och Smittskyddsinstitutet för förstärkning av beredskapen för utbrott av allvarliga smittsamma sjukdomar.

Åren 2008–2010 avsätter regeringen 115 000 000 kr årligen för åtgärder inom särskilt viktiga folkhälsopolitiska områden. Regeringen avser att senare detta år återkomma till riksdagen med en närmare presentation av de folkhälsopolitiska prioriteringarna för de kommande åren. Detta har beaktats i de beräkningar som ligger till grund för förslag om anslag och ramar.

Åren 2008–2010 ökas anslaget med 500 000 kr per år för bidrag till Riksförbundet Suicidprevention och efterlevandes stöd. Finansiering sker genom att anslag 16:2 Vissa statsbidrag inom handikappområdet minskas med motsvarande belopp.

Motion med anslagseffekt budgetåret 2008

I motion So493 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 16 (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 14:6 Folkhälsopolitiska åtgärder för budgetåret 2008 anvisar 60 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. Enligt motionärerna bör hela det föreslagna anslaget (175 miljoner kronor) avsättas till andra åtgärder än dem regeringen föreslagit och föreslår att landstingen och regionerna bör ges ett samordningsansvar för arbetet med de elva folkhälsopolitiska målen på regional nivå. För att förstärka detta arbete vill motionärerna tillsätta 15 miljoner kronor, att fördelas utifrån länens storlek. Härutöver föreslår motionärerna att 160 miljoner kronor per år under tre år ska avsättas till konkreta projekt kopplade till ett eller flera av de folkhälsopolitiska målen. Ansökningar föreslås kunna göras av kommuner, landsting och regioner gemensamt men kan även gälla frivilligorganisationer eller på annat sätt sammansatta projekt.

Övriga motioner

Ett antal motionsyrkanden rör *spelberoende*.

I motion Kr204 av Siv Holma m.fl. (v) yrkande 4 begärs tillkännagivande om skyldighet för Svenska Spel att fondera medel för forskning om spelberoende, behandling och förebyggande arbete. Motionärerna anser att samhällets resurser för forskning om spelberoende, behandling och förebyggande arbete är knappa, samtidigt som Svenska Spel drar in stora vinster. Motionärerna anser därför att Svenska Spel ska fondera en lika stor andel av de årliga spelintäkterna för behandling och förebyggande arbete som företaget lägger ned på sin marknadsföring.

I motion So572 av Luciano Astudillo och Leif Jakobsson (s) begärs tillkännagivande om att regeringen bör agera för att bekämpa spelmissbruk. Motionärerna anför att det finns mycket som tyder på att antalet som har problem med spelande och de som utvecklar ett spelberoende kommer att öka framöver. Motionärerna anser att kunskapen i dag om orsakerna till spelmissbruket och hur missbruket ska behandlas är mycket begränsade

och efterlyser mer forskning. Vidare anser motionärerna att kommuner och landsting behöver skaffa sig bättre strategier för att stödja spelmissbrukare och deras anhöriga.

I motion Kr246 av Cecilia Widegren (m) yrkande 2 begärs tillkännagivande om att verka för målsättningen att en procent av spelbolagens omsättning avsätts till spelberoendevård. För att visa allvar i arbetet med att motverka spelmissbruk bör enligt motionären en procent av det svenska spelandets omsättning gå direkt till beroendevård och forskning i ämnet.

I motion Kr285 av Gunnar Axén (m) yrkande 3 begärs tillkännagivande om åtgärder i samband med en omreglering av spelmarknaden. För att öppna för konkurrens anser motionären att det krävs en omreglering av dagens spelmarknad och föreslår en ramlagstiftning i kombination med tillståndskrav. Motionären anser att det i lagen bör ingå regler som motverkar minderårigas spelande, t.ex. i form av åldersgränser och begränsningar av marknadsföring av olika spelformer. Likaså bör det enligt motionären ställas krav på att spelanordnare upplyser om risken att drabbas av spelmissbruk och vart man kan vända sig för att få hjälp.

I motion So285 av Else-Marie Lindgren (kd) begärs tillkännagivande om spelmissbruk. För att undvika att unga människor fastnar i ett spelberoende anser motionären att frågan om en 18-årsgräns på hela Svenska Spels utbud bör utredas. Motionären anser vidare att det vore rimligt om en viss andel av Svenska Spels intäkter gick direkt till kommunerna som genom sina socialnämnder kunde kanalisera hjälp och stöd till spelmissbrukare.

Ett antal av motionsyrkandena tar upp frågan om rätten till *bistånd enligt socialtjänstlagen* också täcker in behandling för spelmissbruk.

I motion So558 av Ylva Johansson m.fl. (s.) yrkande 19 begärs tillkännagivande om att skriva in spelmissbruk i socialtjänstlagen. Motionärerna anför att spelmissbruk har likheter med andra missbruksproblem men att Socialstyrelsens nya riktlinjer om missbruks- och beroendevård enbart omfattar alkohol och narkotika. Ansvar för övriga beroenden som spel, sex och mat ligger hos Folkhälsoinstitutet. Att ansvaret är delat trots den snarlika problematiken gör det enligt motionärerna svårare för den spelberoende att få hjälp till den vård som behövs för att bryta sitt spelmissbruk.

Liknande yrkanden om förslag på ändringar i socialtjänstlagen återfinns i motionerna So518 av Louise Malmström m.fl. (s), Kr204 av Siv Holma m.fl. (v) yrkande 3, So330 av Agneta Berliner m.fl. (fp), So375 av Camilla Lindberg (fp) och Fi230 av Mikael Oscarsson (kd) yrkande 2.

Två motionsyrkanden rör *antibiotikaresistens*.

I motion So514 av Jan Lindholm (mp) yrkandena 1 och 2 begärs tillkännagivanden om behov av dels snabba åtgärder mot utbredningen av antibiotikaresistens, dels åtgärder för att stärka forskningen kring antibiotika.

Bakgrund och pågående arbete

Vid ett flertal tillfällen har utskottet behandlat motionsyrkanden om spelberoendefrågor, senast i sitt av riksdagen godkända betänkande 2006/07: SoU1 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg m.m. (rskr. 2006/07:59). Utskottet, som avslag samtliga motioner (s. 60 res. v, mp), uttalade bl.a. i samband härmed (s. 28), att ett omfattande arbete för att förebygga och motverka spelberoende pågår, att utskottet anser att det är angeläget att öka insatserna mot spelberoende samt att utskottet även i fortsättningen har för avsikt att noga följa utvecklingen på området. När det gäller kraven på ändringar i socialtjänstlagen anförde utskottet (s. 28) att spelberoende redan i dag kan erbjudas hjälp med stöd av nuvarande bestämmelser och att någon ändring i socialtjänstlagen därför inte är nödvändig.

Lotteritredningen har haft i uppdrag att se över lagstiftningen inom spel- och lotteriområdet (dir. 2004:76). Utredningen presenterade sitt betänkande *Spel i en föränderlig värld* (SOU 2006:11) i januari 2006. I betänkandet lämnas en översiktlig redovisning av forskningsläget kring spelberoende, inklusive åtgärder mot och behandling av spelproblem. Utredningen har även behandlat frågan om åtgärder mot spelproblem borde finansieras genom att en andel av överskottet eller omsättningen i spelverksamheten efter beskattning skulle öronmärkas för forsknings- eller behandlingsåtgärder. Mot bakgrund bl.a. av att någon sådan beskattningsordning inte finns på andra områden har utredningen inte funnit skäl för en sådan ordning här.

En *särskild utredare* har av regeringen fått i uppdrag att föreslå en långsiktigt hållbar svensk spelreglering, *En stärkt och moderniserad spelreglering* (dir. 2007:79). Den nya regleringen ska enligt direktiven tillvarata och stärka de sociala skyddsaspekterna och motverka spelberoende, bedrägerier och kriminalitet. Grunden för den nuvarande modellen för spelregleringen ska enligt direktiven även i fortsättningen tjäna som förebild. Modellen ska förena kravet på en stark och förbättrad social skydds nivå med behovet av en anpassning till det moderna IT-samhällets villkor och de skyldigheter som följer av EG-rätten. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 december 2008.

Statens folkhälsoinstitut har under år 2007 tagit fram rapporterna *Nätspelspelandet i Sverige – omfattning, utveckling och karaktär 2006* (SoRAD¹ Rapportserie, nr 43), *Underliggande biologiska orsaker till spelberoende – en kunskapsöversikt* (FHI R 2007:02) samt *Spelreklam och spelberoende – en intervjustudie* (FHI R 2007:15).

I *budgetpropositionen för år 2008* anför regeringen bl.a. följande när det gäller *spelberoende*.

Målet för samhällets insatser mot spelberoende är att minska skadeverkningar av överdrivet spelande (prop. 2002/03:35, bet. 2002/03:SoU7, rskr. 2002/03:145).

¹ Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning.

Statens folkhälsoinstitut (FHI) har regeringens uppdrag att bl.a. motverka och förebygga spelproblem. FHI ansvarar också för stödlinjen samt utvecklingsarbete när det gäller behandling av personer med spelproblem. En möjlighet för spelberoende och deras anhöriga att via telefon få omedelbar hjälp har sedan 1999 funnits genom den s.k. Stödlinjen. Sedan 2004 finns telefonnumret till Stödlinjen på de lotter som distribueras av ATG och AB Svenska Spel. Till Stödlinjen har ett forsknings- och utvecklingsprojekt knutits för att ta fram ett självhjälsprogram som distribueras via Internet och kompletteras med terapeutstöd per telefon.

Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning (SoRAD) vid Stockholms universitet har genomfört omfattande studier om etableringen av statliga kasinon i Sverige och av spelare och spelmiljöer.

Studierna visar att andelen personer med spelproblem har fördubblats i Malmö sedan kasinostarten, medan inga större förändringar ägt rum i Sundsvall eller i kontrollorten Karlstad. Resultaten från FHI:s nationella folkhälsoenkät åren 2004–2006 visar att inga dramatiska förändringar när det gäller riskabelt spelande har skett på befolkningsnivå under denna period.

Ett stort åtagande har varit utveckling och utvärdering av behandlingsmetoder. I behandlingsprojekt i Stockholm, Göteborg och Malmö har ca 400 personer deltagit. I det Internetbaserade självhjälsprogrammet har drygt 400 personer deltagit, de flesta män.

Spelandet i Sverige har, sett i relation till disponibel inkomst, legat på en relativt konstant nivå. Spelandet förskjuts dock successivt till mer snabba spel såsom automatspel, vadhållning, och olika spel över Internet, t.ex. poker, medan traditionella lotterier och liknande spel minskar i omfattning. Tillförlitliga aktuella data om utvecklingen av spelproblem för hela befolkningen finns ännu inte. Enligt FHI:s nationella folkhälsoenkät är andelen personer med riskabelt spelbeteende högst i grupper med en socialt eller ekonomiskt utsatt position. Samtal till Stödlinjen domineras av personer som har automatspel eller spel på nätpoker som sitt största problem. SoRAD:s analyser visar att personer som spelar bingo, på spelautomater eller restaurangkasino i mycket högre utsträckning har spelproblem än övriga spelare (frågor om nätpoker ingick inte i denna studie). De undersökningar bland skolungdomar som genomförs av Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning visar att en stor andel av ungdomarna spelar på automater och nätpoker, vilket är särskilt oroande.

Genom FHI:s egen informationsverksamhet, stödet till forskningen och kontakter med myndigheter och organisationer samt genom stödet till frivilliga organisationer inom området har en ökad kunskap och medvetenhet om spelproblem och deras karaktär spridits till stora delar av såväl beslutsfattare som allmänheten. De senaste årens förstärkning av resurserna till insatser mot spelberoende har bidragit till att Sverige är ett av de länder i Europa som kommit längst i ett systematiskt arbete när det gäller att motverka skadeverkningar av spelberoende.

— — —

Folkhälsopolitiken omfattar elva målområden. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med en folkhälsoproposition med närmare redovisning på åtgärder för de kommande åren.

När det gäller *antibiotikaresistens* anför regeringen bl.a. följande i *budgetpropositionen* (s. 66).

Möjligheten att använda antibiotika som ett effektivt läkemedel hotas genom att bakterier i ökande omfattning utvecklar resistens mot antibiotika. För att även i framtiden kunna använda antibiotika som effektiva läkemedel för behandling av bakterieinfektioner hos människor och djur är det viktigt att arbeta mot antibiotikaresistens och samtidigt söka nya vägar att säkerställa utveckling av nya antibiotikasubstanser både nationellt och internationellt. Det arbete som utförs på lokal nivå genom Strama-grupper (Strategigruppen för rationell antibiotikaanvändning och minskad antibiotikaresistens) utgör ett viktigt bidrag. Strama syftar till att genom samverkan mellan myndigheter, landsting och kommuner motverka spridning av antibiotikaresistens.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att den av regeringen föreslagna medelsanvisningen är väl avvägd. Utskottet tillstyrker därför medelstildelningen och avstyrker motion So493 (mp) yrkande 16 i denna del.

När det gäller frågor om spelberoende konstaterar utskottet att ett omfattande arbete för att förebygga och motverka spelberoende pågår på olika håll i vårt samhälle och då inte minst inom Statens folkhälsoinstitut.

Utskottet ser mycket positivt på och välkomnar att regeringen nu gett en särskild utredare i uppdrag att föreslå en långsiktig hållbar spelreglering, som ska tillvarata och stärka de sociala skyddsaspekterna och motverka spelberoende, bedrägerier och kriminalitet. Utskottet avvaktar utredarens arbete som ska vara klart i december 2008. Utskottet ser ingen anledning att föregripa detta eller något annat arbete på området, men avser även i fortsättningen att noga följa utvecklingen på området.

Mot bakgrund av det anförda får motionerna So285 (kd), So572 (s), Kr204 (v) yrkande 4, Kr246 (m) yrkande 2 och Kr285 (m) yrkande 3 anses i huvudsak tillgodosedda.

Ett antal motionsyrkanden gäller krav på ändringar i socialtjänstlagen (2001:453). I förarbetena till den nuvarande socialtjänstlagen anges beträffande rätten till bistånd bl.a. att behandling för spelmissbruk i vissa fall kan vara en insats som ligger inom socialtjänstens ansvarsområde (prop. 2000/01:80 s. 93). Regeringsrätten har i ett av sina avgöranden (RÅ 2005 ref. 51) haft anledning att pröva frågan om socialtjänstens särskilda ansvar för hjälp och vård till vuxna missbrukare och bistånd till behandling för s.k. spelmissbruk. Regeringsrätten konstaterade bl.a. i sin dom att rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen i vissa fall kan komma i fråga även när det gäller behandling för spelmissbruk, att rätten till bistånd är generell till sin karaktär och inte begränsad till vissa insatser eller ändamål samt att bistånd till behandling för spelmissbruk förutsätter att de allmänna förutsättningarna för rätt till bistånd är uppfyllda, främst att den enskilde inte själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt.

Utskottet utgår från att den särskilda utredare som tillsatts på området även kommer att beröra frågan om socialtjänstlagens bestämmelser och rätt till bistånd vid behandling av spelmissbruk.

Eftersom spelberoende redan i dag torde kunna erbjudas hjälp med stöd av nuvarande bestämmelser samt att den särskilda utredaren ser över frågor om spelberoende anser utskottet inte att riksdagen bör ta något initiativ. Motionerna Fi230 (kd) yrkande 2, So330 (fp), So375 (fp), So518 (s), So558 (s) yrkande 19 och Kr204 (v) yrkande 3 avstyrks därmed.

Liksom regeringen anser utskottet att det är viktigt att arbetet mot antibiotikaresistens fortsätter. Samtidigt med detta arbete bör enligt utskottet nya vägar, både nationellt och internationellt, sökas för att säkerställa utvecklingen av nya antibiotikasubstanser. Likaså anser utskottet att det arbete som utförs på lokal nivå genom s.k. Stramagrupper utgör ett viktigt bidrag. Utskottet kommer även på detta område att noga följa utvecklingen. Motionen So514 (mp) avstyrks.

Alkohol- och narkotikapolitiska åtgärder (14:7)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 14:7 Alkohol- och narkotikapolitiska åtgärder. Riksdagen avslår ett motionsyrkande om verksamheten Mobilisering mot narkotika med hänvisning till de verksamhetsförändringar som nyligen beslutats inom Regeringskansliet.

Jämför reservation 15 (v).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 258 257 000 kr anvisas under anslag 14:7 Alkohol- och narkotikapolitiska åtgärder.

Ändamålet med anslaget är i huvudsak att finansiera särskilda alkohol- och narkotikapolitiska åtgärder.

Arbetet med att minska alkoholkonsumtionen, att motverka skadligt dryckesbeteende och att stoppa missbruket av narkotika och dopningsmedel bör enligt regeringens förslag fortsätta. En minskad alkoholkonsumtion förbättrar folkhälsan och minskar många sociala problem. Våldsbrott och övergrepp hänger ofta samman med alkoholkonsumtion. Narkotika och dopningsmedel hotar individers hälsa, livskvalitet och trygghet. Nyrekrytering till missbruk måste motverkas. De särskilda alkohol- och narkotikapolitiska satsningarna bör därför fortsätta även under perioden 2008–2010. För genomförande av undersökningar av levnadsförhållanden (ULF och Barn-ULF, se avsnitt 9.10.1 i *budgetpropositionen*) minskas anslaget med 830 000 kr fr.o.m. 2008. Anslag 18:1 Bidrag till socialt arbete m.m. ökas med motsvarande belopp.

Motion

I motion So408 av Alice Åström m.fl. (v) yrkande 1 begärs tillkännagivande om att verksamheten Mobilisering mot narkotika bör permanentas som en självständig enhet inom ramen för lämplig myndighet. Motionärerna anför att det arbete som Mobilisering mot narkotika satt igång för att öka kunskapen är nödvändigt att ta till vara när Mobilisering mot narkotika och narkotikasamordnarfunktionen försvinner vid årsskiftet.

Aktuellt

Den 18 oktober 2007 beslutade regeringen att skapa en särskild funktion i Regeringskansliet för att samordna alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken, Samordningsfunktion för ANT-frågor, (dnr S2007/8993/FH). Syftet med åtgärden är enligt regeringens beslut att få en långsiktigt hållbar och effektiv organisation av arbetet inom dessa områden. Av beslutet framgår att ett råd för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksfrågor ska inrättas och som ska vara rådgivare till regeringen i alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksfrågor samt informera regeringen om bl.a. forsknings- och utredningsresultat.

Samordningsfunktionen kommer enligt regeringens beslut att vara fullt operativ fr.o.m. den 1 januari 2008 då Alkoholkommittén och Mobilisering mot narkotika upphör. Utöver alkohol-, narkotika- och dopningsfrågor kommer samordningen att omfatta även tobaksområdet. Den kommer att bestå av en arbetsgrupp med representanter för samtliga berörda departement och ett sekretariat.

Den verksamhet som Alkoholkommittén och Mobilisering mot narkotika har bedrivit ska i fortsättningen enligt beslutet utföras av berörda myndigheter. För att nå målen för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken kommer regeringen enligt beslutet att varje år ta fram ett åtgärdsprogram som anger politikens inriktning för områdena.

För att driva politiken mot minskad droganvändning satsar regeringen ett totalt anslag på 258 miljoner kronor per år, vilket utgör drygt 10 miljoner kronor mer än under år 2007.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att den av regeringen föreslagna medelsanvisningen är väl avvägd och tillstyrker därför medelstillelningen.

Utskottet konstaterar att regeringen nyligen inom Regeringskansliet beslutat inrätta dels en samordningsfunktion, dels ett råd för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksfrågor. Enligt vad utskottet erfarit kommer den verksamhet som Mobilisering mot narkotika bedrivit att i fortsättningen utföras av de nyinrättade funktionerna. Utskottet utgår från att den kun-

skap och de erfarenheter som Mobilisering mot narkotika förvärvat kommer att tas till vara inom den nya organisationen. Motionen So408 (v) yrkande 1 får därmed anses åtminstone delvis tillgodosedd.

Insatser för vaccinberedskap (14:9)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 14:9 Insatser för vaccinberedskap. Riksdagen bifaller vidare det av regeringen under anslaget begärda bemyndigandet.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 300 000 000 kr anvisas under anslag 14:9 Insatser för vaccinberedskap.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 14:9 *Insatser för vaccinberedskap* besluta om ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 672 000 000 kr efter 2008.

Ändamålet för anslaget är att stärka Sveriges förutsättningar att vid influensapandemier skydda befolkningen med hjälp av vacciner. Regeringen föreslår ett bemyndigande att regeringen vid behov ska kunna ingå avtal om att påbörja uppbyggnaden av en produktionskapacitet av vaccin. Bemyndigandet ska vid behov även kunna användas för att ingå avtal om leverans av vaccin i händelse av influensapandemi.

Enligt regeringen är den globala kapaciteten för tillverkning av influensavaccin som kommer att finnas tillgänglig vid en pandemi i stort sett densamma som under normala influensaår. Vid en pandemi kommer den befintliga produktionen att vara långt ifrån tillräcklig och en bristsituation kan komma att uppstå. Det finns ingen influensavaccintillverkning i Sverige. En utökad produktion av influensavaccin för den svenska marknaden skulle öka möjligheterna att vaccinera Sveriges befolkning i ett tidigt skede. En sådan lösning bidrar också till att öka den globala kapaciteten att producera influensavaccin.

Ett annat sätt att trygga tillgången på vacciner är enligt regeringen att träffa överenskommelser med vaccintillverkare som garanterar tillgång till vacciner vid en eventuell pandemi.

Av budgetpropositionen framgår att regeringen har för avsikt att avsätta 300 miljoner kronor för år 2009 och 400 miljoner kronor för år 2010 under anslag 14:9 Insatser för vaccinberedskap, eller sammanlagt 1 miljard kronor för åren 2007–2010.

Aktuellt

Socialstyrelsen, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Stockholms läns landsting har på regeringens uppdrag upphandlat en garanti för att Sveriges befolkning ska få tillgång till vaccin vid en pandemi. Vaccinproduktionen startar då WHO deklarerar att en pandemi brutit ut eller tidigare efter överenskommelse med leverantören. Leverantören har åtagit sig att leverera upp till 18 miljoner doser till Sverige. Vaccinet ska räcka till hela befolkningen.

Regeringen har informerat socialutskottets gruppleddare i denna fråga.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att den av regeringen föreslagna medelsanvisningen är väl avvägd och tillstyrker därför medelstilldelningen.

Utskottet tillstyrker även att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 14:9 Insatser för vaccinberedskap besluta om ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag efter 2008 på högst 672 000 000 kr.

Övriga medelsanvisningar

Regeringens förslag till medelsanvisningar till *anslagen 14:2 Bidrag till WHO, 14:3 Bidrag till Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap* samt *14:8 Alkohol- och läkemedelssortimentsnämnden* har inte mött någon erinran i form av motioner.

Utskottet tillstyrker de föreslagna medelsanvisningarna.

Politikområdet Barnpolitik

Medelsanvisning

Regeringens förslag till medelsanvisning under *anslagen 15:1 Barnombudsmannen, 15:2 Myndigheten för internationella adoptionsfrågor och 15:3 Insatser för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige* har inte mött någon erinran i form av motioner.

Utskottet tillstyrker de föreslagna medelsanvisningarna.

Politikområdet Handikappolitik

Personligt ombud (16:1)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 16:1 Personligt ombud. Riksdagen avslår motioner om att rätten till personligt ombud ska skrivas in i socialtjänstlagen respektive om att ge även andra grupper med liknande behov som psykiskt funktionshindrade tillgång till personligt ombud.

Jämför reservation 16 (v).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 109 460 000 kr anvisas under anslag 16:1 Personligt ombud.

Anslaget används för bidrag till verksamhet med personligt ombud för personer med psykiska funktionshinder

Verksamhet med personligt ombud fyller en viktig funktion för att personer med psykiska funktionshinder ska bli delaktiga i samhället. Ombuden kommer även att ha en betydelsefull uppgift i regeringens hemlöshetsstrategi, se anslag 18:3 Utvecklingsmedel till åtgärder för hemlösa. Personligt ombud kan vara en viktig länk mellan det uppsökande fältarbetet och myndighetskontakter, exempelvis genom att stödja hemlösa personer med psykiska funktionshinder i kontakten med socialtjänsten.

Det utökade bidraget för 2007 och 2008 används för att öka antalet ombud. Cirka 30 ombud kommer successivt att tillföras verksamheten under 2007. Det tar dock tid att inrätta och rekrytera nya ombud. Det betyder att en stor del av de nya medlen inte kommer att förbrukas under avsedd tidsperiod.

Motioner

I motion So241 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 11 begärs ett tillkännagivande om att under mandatperioden skriva in rätten till personligt ombud i socialtjänstlagen. Motionärerna pekar på att det finns en reell risk att kommuner och landsting i en ekonomiskt trängd situation inte prioriterar verksamhet med personligt ombud. Därför finns det skäl att under valperioden avsätta resurser så att rätten till personligt ombud för psykiskt långtids-sjuka kan skrivas in i socialtjänstlagen.

I motion So267 av Inger Jarl Beck (s) begärs ett tillkännagivande om funktionshindrades rätt till ombud. Enligt motionären finns det många grupper funktionshindrade, förutom de psykiskt funktionshindrade, som har stort behov av ett personligt ombud.

I motion So361 av Christina Oskarsson och Caroline Helmersson-Olsson (båda s) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att ge även andra grupper med liknande behov som psykiskt funktionshindrade tillgång till personligt ombud.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner förslaget till medelsanvisning väl avvägt och tillstyrker därför detsamma.

Utskottet ser positivt på verksamheten med personliga ombud. Verksamheten är frivillig och har successivt byggts upp sedan år 2000. Kommunerna är huvudmän men staten bidrar med ett riktat statsbidrag till de kommuner som inrättat ombud. Reformen har gett positiva samhällsekonomiska effekter genom besparingar hos framför allt landstingen. Verksamheten är dessutom ett komplement till övrig social verksamhet i kommunerna. Utskottet är dock inte berett att ställa sig bakom förslagen i motioner om att införa bestämmelser om personliga ombud i socialtjänstlagen respektive att verka för att utvidga kretsen av dem som kan komma i fråga för att erhålla ett personligt ombud. Motionerna So241 (v) yrkande 11, So267 (s) och So361 (s) avstyrks därför.

Vissa statsbidrag inom handikappområdet (16:2)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 16:2 Vissa statsbidrag inom handikappområdet. Riksdagen avslår därmed två motioner om annan medelsanvisning till anslaget. Riksdagen avslår vidare, med hänvisning till pågående arbete, motioner om tolktjänst.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 250 350 000 kr anvisas under anslag 16:2 Vissa statsbidrag inom handikappområdet.

Anslagets ändamål är att finansiera statsbidrag för rådgivning och annat personligt stöd enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), statsbidrag för tolktjänst, försöksverksamhet med fritt val av hjälpmedel och kostnader för eventuella ändringar i LSS om att införa en rapporteringsskyldighet och en möjlighet att utdöma sanktionsavgifter.

Statsbidrag till rådgivning och annat personligt stöd samt till tolktjänst utgår enligt finansieringsprincipen, dels för den utökade målgrupp som landstingen fick ansvar för när LSS trädde i kraft, dels för det utökade

ansvar som landstingen samtidigt fick för tolktjänsten. Tolktjänsten innebär en skyldighet för landstingen att organisera, finansiera och tillhandahålla tolktjänst för vardagstolkning till döva, dövblinda m.fl.

Teckenspråkutredningen konstaterar i betänkandet Teckenspråk och teckenspråkiga (SOU 2006:54) att det råder oklarheter i vad som ingår i begreppet vardagstolkning. Regeringen avser att ge Socialstyrelsen i uppdrag att lämna förslag på vad som bör ingå i begreppet vardagstolkning och hur ansvarsfördelningen mellan landstingets och andra huvudmäns skyldigheter att erbjuda tolk kan klargöras. Vardagstolkning bör bl.a. sättas i relation till det stöd som AMS ansvarar för när det gäller personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga. Även fördelningsmodellen för statsbidragen till tolktjänst tas upp i betänkandet. För att få till stånd en rättvisare fördelning av statsbidragen till landstingens tolkverksamhet avser regeringen att förändra fördelningsmodellen för statsbidragen. Den nya fördelningsmodellen ska i högre grad ta hänsyn till landstingens faktiska kostnader för tolkverksamheten och införas successivt under tre års tid med start den 1 januari 2008.

Regeringen anser att statsbidraget bör minskas 2008 och 2009 i avvaktan på att LSS-kommitténs slutbetänkande färdigberetts. Anslaget bör finansiera andra angelägna frågor inom politikområdet. Anslaget bör minskas med totalt 23 000 000 kr under 2008 och med totalt 73 000 000 kr under 2009. Från och med 2010 bör anslaget minskas med totalt 20 500 000 kr.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2008

I motion So558 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 20 (delvis) yrkas att riksdagen under anslag 16:2 Vissa statsbidrag inom handikappområdet för 2008 anvisar 23 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit.

I motion So450 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 (delvis) yrkas att riksdagen under anslag 16:2 Vissa statsbidrag inom handikappområdet för 2008 anvisar 80 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit. Motionärerna anför att beslut om färdtjänst även ska gälla ledsagare och att de ökade kostnader som detta ger upphov till är berättigade eftersom beslutet ger den funktionshindrade en ökad trygghet i resandet. Vidare anför motionärerna att det är skäligt att den som söker tillstånd till färdtjänst ska kunna ha sällskap på resorna av en eller flera medresenärer. Avgiften för dessa bör inte överstiga den som gäller för allmänna kommunikationsmedel. För att finansiera dessa förslag avsätter motionärerna 80 miljoner kronor per år från 2008.

Övriga motioner

I motion So277 av Sofia Larsen (c) begärs ett tillkännagivande om att bidragen till de statliga tolkcentralerna ska fördelas efter det faktiska behovet i respektive län.

I motion So279 av Maria Kornevik Jakobsson och Karin Nilsson (båda c) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheten av ett statligt övertagande av tolkservice för att döva, teckenspråkiga och döva med synskada ska kunna erbjudas likvärdig tolkservice i hela landet. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att en nationell huvudman bör ansvara för all tolkservice.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner den föreslagna medelsanvisningen väl avvägd. Utskottet tillstyrker därmed medelstilldelningen och avstyrker motionerna So450 (v) yrkande 1 i denna del och So558 (s) yrkande 20 i denna del.

Regeringen avser successivt under en treårsperiod, för att få till stånd en rättvisare fördelning av statsbidragen till landstingens tolkverksamhet, att förändra fördelningsmodellen för statsbidragen. Vidare avser regeringen, enligt vad utskottet erfarit, att i regleringsbrevet för 2008 ge Socialstyrelsen i uppdrag att lämna förslag på vad som bör ingå i begreppet vardags-tolkning och hur ansvarsfördelningen mellan landstingets och andra huvudmäns skyldigheter att erbjuda tolk kan klargöras. Utskottet utgår från att detta arbete igångsätts inom kort och att Socialstyrelsen återkommer med en redovisning av vad begreppet vardagstolkning ska omfatta. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att något initiativ inte bör tas med anledning av motionerna So277 (c) och So279 (c) yrkandena 1 och 2. Motionerna avstyrks i den mån de inte är tillgodosedda med det anförda.

Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd (16:3)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 16:3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd. Riksdagen bifaller vidare det av regeringen under anslaget begärda bemyndigandet.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 178 783 000 kr anvisas under anslag 16:3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 16:3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 83 000 000 kr under 2009.

Anslagets ändamål är i huvudsak att finansiera särskilt utbildningsstöd. Anslaget används även för bidrag till Nationellt kunskapscenter för dövblindfrågor.

Socialstyrelsens institut för särskilt utbildningsstöd (Sisus) beslutar om det särskilda utbildningsstödet till folkhögskolor. Bidraget beviljas per läsår. Regeringen föreslår att Socialstyrelsen (Sisus) ska ha möjlighet att ingå åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag om högst 83 000 000 kr under 2009.

Statsbidraget ger studerande med funktionshinder sådant stöd att de kan vistas på studieorten och genomföra studier vid folkhögskola. Motsvarande gäller för studerande med rörelsehinder vid studier på universitet och högskolor. Bidraget gör det också möjligt för ungdomar, som antagits till riksgymnasium för svårt rörelsehindrade ungdomar (rh-anpassad gymnasieutbildning), att genomföra studierna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner den föreslagna medelsanvisningen väl avvägd och tillstyrker därmed regeringens förslag i denna del.

Utskottet tillstyrker att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008, i fråga om ramanslag 16:3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd, besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 83 000 000 kr under 2009.

Bidrag till handikapporganisationer (16:5)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 16:5 Bidrag till handikapporganisationer. Riksdagen avslår därmed en motion om annan medelsanvisning till anslaget. Vidare avslår riksdagen, med hänvisning till regeringens satsningar och förestående förändringar av statsbidraget, motioner som efterfrågar ökat stöd till funktionshindrade, uppföljning av de nya reglerna för statsbidrag m.m.

Jämför reservationerna 17 (s) och 18 (mp).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 183 660 000 kr anvisas under anslag 16:5 Bidrag till handikapporganisationer.

Anslaget används för bidrag till handikapporganisationer. Statsbidraget ska stödja organisationerna i deras arbete för att personer med funktionshinder ska uppnå full delaktighet och jämlikhet i samhället.

Handikapporganisationerna gör viktiga insatser inom det handikappolitiska området genom att bl.a. följa och rapportera om livsvillkoren för personer med funktionsnedsättningar. I sin opinionsbildande roll driver organisationerna på arbetet med att förverkliga målen för handikappolitiken.

De ändrade regler för statsbidraget till organisationerna som infördes 2000 har bidragit till förnyelse av handikapprevelsen. 10 nya organisationer har beviljats statsbidrag, och 2006 beviljades totalt 53 organisationer bidrag. Farhågor har dock framförts både från Socialstyrelsen och Handikappförbundens samarbetsorganisation (HSO) över att antalet nytillkomna organisationer riskerar att minska organisationernas möjligheter att behålla och vidareutveckla sina verksamheter. Regeringen avser därför att öka bidraget och under 2007 besluta om förändringar i statsbidraget till organisationerna med ikraftträdande den 1 januari 2008. Förändringarna kommer bl.a. att innebära att gränsen för antal medlemmar för att få statsbidrag höjs samt att nuvarande etableringsbidrag tas bort. Vidare kommer de övergångsregler som infördes 2003 att successivt tas bort under en tvåårsperiod.

Regeringen anser att det är angeläget att öka bidraget så att handikapprevelsen kan fortsätta att bedriva sitt arbete med oförändrad kraft och föreslår att anslaget ökar med 20 miljoner kronor.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2008

I motion So450 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 16:5 Anslag till handikapporganisationer anvisar 30 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit. Motionärerna anför att regeringen bör kompensera handikapporganisationerna fullt ut för hur deras anslag har urholkats av inflation, samtidigt som det i dag är fler organisationer som är med och delar på pengarna. Den i statsbudgeten föreslagna bidragshöjningen på 20 miljoner kronor är helt otillräcklig. Därför bör handikapporganisationerna tillföras 30 miljoner kronor ytterligare per år från 2008. Det innebär en höjning av anslagen på sammanlagt 50 miljoner kronor från 2008, vilket motsvarar vad Handikappförbundens samarbetsorgan (HSO) krävt i en skrivelse till regeringen.

Övriga motioner

I motion Fi277 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 49 begärs ett tillkännagivande om ökat stöd till funktionshindrade. Motionärerna anför att det är välkommet att bidragen till handikapporganisationerna höjs, men att det är cyniskt att låta de funktionshindrade betala detta själva i form av minskade resurser till tolktjänster, rådgivning och personligt stöd enligt LSS samt val av hjälpmedel m.m. I motion So558 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 16 begärs ett tillkännagivande om stöd till funktionshindrade. Motionärerna anför att handikapporganisationerna spelar en viktig roll när det gäller att bevaka livsvillkoren för funktionshindrade människor. Motionärerna motsätter sig dock att regeringen finansierar den välbehövliga ökningen av anslaget till handikapporganisationer genom att sänka anslaget för vissa statsbidrag inom handikappområdet.

I motion So493 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om uppföljning av effekterna av de nya statsbidragsreglerna för handikapporganisationer. Motionärerna anför att det genom tillgång till Internet inte finns samma behov som tidigare av att en organisation rent geografiskt finns spridd i hela landet för att fungera väl. Det är viktigt att ringa in vilken typ av organisationer som får försämrade möjligheter att verka med förslaget och hur möjliga lösningar kan se ut för att de också ska kunna verka.

I motion So432 av Siw Wittgren-Ahl och Hillevi Larsson (båda s) begärs ett tillkännagivande om stöd till verksamheter som inriktar sina aktiviteter på stöd för personer med funktionshinder. Motionärerna anför att det är viktigt att mindre organisationer som ibland har en mycket speciell verksamhet till stöd för personer med funktionshinder ges legitimitet. Regeringen bör därför se över möjligheterna för organisationer med färre än 500 medlemmar att få ekonomiskt stöd i form av organisationsstöd.

I motion So562 av Pia Nilsson (s) begärs ett tillkännagivande om stöd till handikapporganisationerna. Motionären anför att handikappförbunden är viktiga aktörer när politiken ska utformas och påpekar att de ingår i mer än 150 olika samrådsorgan. Motionären anser att regeringen i statsbudgeten för år 2008 bör klargöra hur man vill stödja handikapporganisationernas fortsatta och viktiga arbete för ett samhälle för alla.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner den föreslagna medelsanvisningen väl avvägd. Utskottet tillstyrker därmed medelstilldelningen och avstyrker motion So450 (v) yrkande 1 i denna del.

Utskottet anser det angeläget att handikapporganisationerna ges goda förutsättningar att bedriva sin verksamhet. Att regeringen föreslår att anslaget tillförs ytterligare 20 miljoner kronor jämfört med föregående år är därför positivt. Utskottet anser vidare att de till den 1 januari 2008 aviserade förändrade reglerna för statsbidrag bör förbättra möjligheterna för organisationerna att bedriva sin verksamhet. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att något initiativ inte bör tas med anledning av motionerna Fi277 (s) yrkande 49, So432 (s), So493 (mp) yrkande 10, So558 (s) yrkande 16 och So562 (s). Motionerna avstyrks.

Bilstöd till personer med funktionshinder (16:7)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 16:7 Bilstöd till personer med funktionshinder. Riksdagen avslår därmed en motion om annan medelsanvisning till anslaget. Vidare avslår riksdagen motioner som efterfrågar ändringar i respektive en översyn av bestämmelserna.

Propositionen

I budgetpropositionen föreslås att 235 000 000 kr anvisas under anslag 16:7 Bilstöd till personer med funktionshinder.

Stödet ska ge bl.a. personer med funktionshinder under 65 år som är beroende av motorfordon för förvärvsarbete eller arbetslivsinriktad utbildning/rehabilitering och föräldrar till barn med funktionshinder och personer i åldern 18–49 år som varken förvärvsarbetar eller genomgår yrkesutbildning möjlighet att anskaffa, anpassa och ändra motorfordon. Enligt regeringen är bilstödet, som beslutas av Försäkringskassan, en viktig insats för att uppnå målen för handikappolitiken. Stödet ska möjliggöra ett självständigt och oberoende liv med arbete, sociala kontakter, offentlig och kommersiell service etc.

Bilstödet, som beslutas av Försäkringskassan, är en viktig insats för att uppnå målen för handikappolitiken. Stödet ska möjliggöra ett självständigt och oberoende liv med arbete, sociala kontakter, offentlig och kommersiell service etc. Nya regler gäller för bilstödet fr.o.m. den 1 januari 2007. Dessa innebär bl.a. följande:

- Föräldrar till barn med funktionshinder får 60 000 kr i stället för 30 000 kr i grundbidrag för införskaffande av motorfordon.
- Föräldrabegreppet utvidgas till att omfatta även vårdnadshavare som inte är föräldrar samt personer som tagit emot barn för adoption eller för stadigvarande vård och fostran.
- Ett nytt grund- och anskaffningsbidrag kan beviljas tidigast efter nio år, men med möjlighet att få bidrag tidigare om fordonet framförts minst 18 000 mil sedan det senaste bidraget beviljades.

Motion med anslagseffekt budgetåret 2008

I motion So450 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 16:7 Bilstöd till personer med funktionshinder för 2008 anvisar 20 miljoner kronor mer än vad regeringen har föreslagit. Motionärerna pekar på att många funktionshindrade redan i dag har en svag ställning på arbetsmarknaden och att många saknar arbete. Enligt motionärerna bör man därför prioritera att vidta åtgärder som underlättar funktionshindrades inträde på arbetsmarknaden. Kravet på förvärvsarbete för att få

bilstöd bör därför slopas. Vidare anför motionärerna att de är skeptiska till att föra över bilstödet som helhet eller som en del till kommunerna. Ska bilstödet utökas, bör det göras med statliga medel. Stödet bör vara en del av en samlad socialpolitik och ha sin bas i socialförsäkringssystemet, detta utan att för den skull hindra kommunerna från att också kunna ge ett mobilt stöd som ett eget åtagande.

Övriga motioner

I motion So413 av Claes-Göran Brandin och Gunilla Carlsson i Hisings Backa (båda s) begärs ett tillkännagivande om att bilstödet till funktionshindrade bör ses över. Motionärerna pekar på att bidragets storlek har varit detsamma sedan 1988 och att beloppen inte har höjts trots att vissa nya regler införts för bilstöd i år. Enligt motionärerna förlorar bilstödet sitt syfte om det fortsätter att urholkas. Yrkanden av denna innebörd framförs även i motionerna So217 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m), So429 av Tomas Eneroth (s) och So435 av Kerstin Engle (s).

I motion So526 av Laila Bjurling (s) begärs ett tillkännagivande om funktionshindrade barns rätt till säkerhet i bil. Motionären anser att bestämmelserna om bilstöd bör kompletteras med regler om funktionshindrade barns säkerhet i bilar.

I motion So442 av Maria Lundqvist-Brömster m.fl. (fp) begärs ett tillkännagivande om att ålderstaket för bilstöd bör avskaffas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner den föreslagna medelsanvisningen väl avvägd. Utskottet tillstyrker därmed medelstilledningen och avstyrker motion So450 (v) yrkande 1 i denna del.

Regeringens uppfattning i fråga om arbete är att alla som vill och kan ska ha möjlighet att arbeta utifrån sina egna förutsättningar. Ett meningsfullt arbete är viktigt för individens självbestämmande, upplevelse av livskvalitet och delaktighet. Att ha ett arbete handlar inte bara om att klara sin försörjning, utan lika mycket om att kunna känna trygghet och vara del av en arbetsgemenskap. Regeringen prioriterar därför arbetet med att öka sysselsättningen för personer med funktionshinder samt att identifiera och undanröja de hinder som finns för deltagande i arbetslivet. Utskottet som ser mycket positivt på regeringens arbete på området anser att bilstödet är ett utmärkt verktyg för att funktionshindrade ska ges möjlighet att arbeta. Nya regler för bilstödet har trätt i kraft innevarande år. Något initiativ för att inleda en översyn av bestämmelserna om bilstöd bör inte tas. Motionerna So217 (m), So413 (s), So429 (s), So435 (s) So442 (fp) och So526 (s) avstyrks.

Kostnader för statlig assistansersättning (16:8)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 16:8 Kostnader för statlig assistansersättning. Riksdagen avslår vidare Riksrevisionens styrelses framställning 2006/07: RRS24. Utskottet hänvisar till pågående arbete på området. Riksdagen avslår vidare motioner om personlig assistans och daglig verksamhet.

Jämför reservationerna 19 (s, v) och 20 (v).

Propositionen

I budgetpropositionen föreslås att 16 208 000 000 kr anvisas under anslag 16:8 Kostnader för statlig assistansersättning.

Anslagets ändamål är att finansiera kostnader för statlig assistansersättning. Assistansersättning lämnas till personer med omfattande funktionshinder som har behov av personlig assistans för sin dagliga livsföring under i genomsnitt mer än 20 timmar per vecka. Personer som innan de fyllt 65 år beviljats assistansersättning får behålla ersättningen efter fyllda 65 år. Antalet assistanstimmar får inte utökas därefter. Kommunen där den ersättningsberättigade är bosatt ersätter kostnaderna för de första 20 timmarna. Genom ersättningen avlastar staten kommunerna kostnader för mer omfattande insatser enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Antalet personer som har rätt till assistansersättning, behovets omfattning mätt i assistanstimmar per vecka och beviljad ersättning per timme är de faktorer som styr utgifternas storlek. Kostnader för assistansersättning har ökat kraftigt sedan ersättningen infördes 1994. Socialstyrelsen har analyserat kostnadsutvecklingen mellan åren 1994 och 2005 och angett att orsakerna till kostnadsökningen är att såväl antalet personer som får assistansersättning som timantalet per person har ökat. Den schablon på timersättningen som infördes 1997 har däremot haft en dämpande effekt på kostnadsökningen. För 2008 har regeringen fastställt timersättningen till 237 kronor – en ökning med 9 kr per timme jämfört med 2007. I juli 2004 beslutade regeringen om direktiv till en parlamentarisk kommitté (LSS-kommittén; dir. 2004:107, 2004:179, 2005:66, 2006:68, 2007:84 och 2007:109) med uppdrag att göra en översyn av personlig assistans för vissa personer med funktionshinder. Uppdraget, som därefter har utvidgats, ska slutredovisas senast den 30 juni 2008. I uppdraget ingår bl.a. att redovisa åtgärder som kan dämpa och stabilisera kostnadsutvecklingen. Kommittén har avlämnat ett delbetänkande, God kvalitet i personlig assistans – ändamålsenlig användning av assistansersättning (SOU 2005:100). Det innehåller bl.a. förslag om ökad uppföljning och kontroll av assistansersättningen. För att motverka missbruk av ersättningen har

kommittén i juli 2007 fått ett tilläggsuppdrag att till den 1 oktober 2007 lämna kompletterande författningsförslag för en starkare reglering och kontroll av ersättningen.

Av resursskäl kom bl.a. personer med omfattande psykiska funktionshinder inte att omfattas av insatsen daglig verksamhet i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) när lagen började gälla 1994. Regeringen har i juni 2007 gett LSS-kommittén (S 2004:06) i uppdrag att undersöka hur personer med psykiska funktionshinder som tillhör personkretsen i LSS ska få tillgång till meningsfull sysselsättning som rymms i insatsen daglig verksamhet och bedöma konsekvenser av detta i det fall kommittén föreslår en sådan ändring (dir. 2007:84).

Riksrevisionens styrelses framställning angående statlig tillsyn av bostad med särskild service enligt LSS (framst. 2006/07:RRS24)

Riksrevisionens styrelse har funnit att slutsatserna av den granskning som Riksrevisionen redovisat i rapporten *Statlig tillsyn av bostad med särskild service enligt LSS* (RiR 2007:1) bör överlämnas till riksdagen i form av en framställning.

Styrelsen understyrker inledningsvis betydelsen av att lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är en rättighetslagstiftning. Varje individ som omfattas av lagen har rätt till en korrekt och rättssäker behandling. Den personkrets som anges i lagen och som har behov av bostad med särskild service ska också kunna få en sådan.

Styrelsen anser att granskningsresultatet tydligt visar att det finns brister i tillämpningen av LSS vad gäller bostad med särskild service. I granskningsrapporten konstateras att den statliga tillsynen av bostad med särskild service enligt LSS inte är tillräcklig. Enligt styrelsens uppfattning framkommer dessutom brister i kommunernas tillämpning av lagen.

Styrelsen anser att en väl fungerande tillsyn av bostad med särskild service är nödvändig för att säkerställa rättssäkerhet och likvärdighet för den enskilde. Även kommunernas handläggning och bedömning av ansökningar om särskilt boende enligt LSS har betydelse i dessa hänseenden.

Mot denna bakgrund vill styrelsen framhålla vikten av att de problem Riksrevisionen pekar på i sin granskning åtgärdas. Förbättringar är särskilt angelägna eftersom LSS är avsedd för medborgare med särskilt behov av samhällets stöd.

Styrelsen anför vidare att det i granskningen framkommer en rad omständigheter som visar att det finns brister i länsstyrelsernas tillsyn. Exempel på sådana omständigheter är att länsstyrelsernas tillsyn är alltför sårbar, att tillsynen över kommunala verksamheter förekommer alltför sällan och att uppföljning av hur kommunerna rättat sig efter kritik inte görs i tillräcklig utsträckning. Det finns också brister i uppföljningen av hur länsstyrelserna använder möjligheten att ansöka om sanktionsavgift hos länsrätterna. Granskningen visar dessutom att länsstyrelsernas tillsyn inte är likvärdig.

Styrelsen anser att de redovisade bristerna i länsstyrelsernas tillsyn är så omfattande att regeringen bör ta initiativ till förbättringar utan att avvakta den pågående utredningen om tillsyn inom socialtjänsten. Tillsynen bör enligt styrelsens uppfattning både förstärkas och göras mer likvärdig. En väl fungerande statlig tillsyn är ett viktigt instrument för att säkerställa att en rättighetslagstiftning som LSS tillämpas i enlighet med lagstiftarens intentioner. Innebörden av Socialstyrelsens centrala tillsynsansvar bör också preciseras.

Granskningsresultaten visar att det har blivit vanligare att kommuner som beviljat en enskild rätt till bostad med särskild service inte verkställer detta beslut. Av rapporten framgår att ökningen av antalet gynnande beslut som inte verkställs sammanfallit med införandet av möjligheten för länsstyrelserna att ansöka om sanktionsavgift för kommuner som inte följer domstolsutslag.

Styrelsens bedömning är att möjligheterna att ingripa mot kommuner som inte följer sina egna beslut bör öka eftersom nuvarande regelverk förefaller otillräckligt för att uppnå rättssäkerhet för den enskilde. Styrelsen anser att regeringen bör se över statens möjligheter att agera mot kommuner som underlåter att verkställa sina egna beslut.

Styrelsen anför att den ser allvarigt på Riksrevisionens granskningsresultat. Styrelsen anser att den bristande rättssäkerheten för den enskilde vid tillämpningen av reglerna om bostad med särskild service enligt LSS kräver snara åtgärder. De utredningar som pågår inom området har ännu inte avslutats, och styrelsen anser inte att resultatet av dessa bör avvaktas. Styrelsen föreslår därför att regeringen återrapporterar till riksdagen vilka åtgärder som vidtagits med anledning av styrelsens förslag om en mer rättssäker tillämpning av LSS.

Styrelsen föreslår sammanfattningsvis att riksdagen begär

- att regeringen vidtar åtgärder för en mer rättssäker tillämpning av LSS, genom att dels stärka tillsynen av bostad med särskild service, dels se över statens möjligheter att vidta åtgärder mot kommuner som underlåter att följa sina beslut på detta område och
- att regeringen återkommer till riksdagen med en redovisning av vilka åtgärder som vidtagits för att åstadkomma en mer rättssäker tillämpning av LSS.

Övriga motioner

I motion So389 av Hans Backman och Agneta Berliner (båda fp) begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska ta initiativ till en utredning som får i uppdrag att se över möjligheterna för staten att ta över hela kostnadsansvaret för systemet med personlig assistans och möjligheterna för ett statligt kostnadsansvar för lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS).

I motion So381 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 5 yrkas att regeringen lägger fram ett förslag till ändring av LSS så att även personkrets 3 får tillgång till daglig verksamhet. Även i motion So423 av Roland Bäckman (s) begärs ett tillkännagivande om att rätt till daglig sysselsättning enligt LSS ska införas för personkrets 3.

I motion So575 av Betty Malmberg (m) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att handläggningstiden för ärenden rörande personlig assistans bör tidsbegränsas och en maximal handläggningstid fastställas. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att endast en huvudman bör handlägga ärenden om personlig assistans.

Aktuellt

LSS-kommittén har den 28 september 2007 lämnat sitt delbetänkande Kostnader för personlig assistans. Skärpta regler för utbetalning, användning och återbetalning av assistansersättning (SOU 2007:73).

Utredningen om tillsynen inom socialtjänsten har helt nyligen lämnat sitt slutbetänkande Samordnad och tydlig tillsyn av socialtjänsten (SOU 2007:82). Av betänkandet framgår att Riksrevisionens styrelses framställning 2006/07:RRS24 har utgjort en bland många utgångspunkter för utredningens arbete. Vidare läggs i betänkandet fram ett förslag till ny organisation av tillsynen av hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Enligt förslaget förs tillsynen inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten samman till en myndighet och integreras såväl organisatoriskt som i det operativa tillsynsarbetet. I ett första steg förs länsstyrelsernas tillsyns- och tillståndsverksamhet inom socialtjänsten över till Socialstyrelsen och sammanförs med Socialstyrelsens regionala tillsynsenheter för hälso- och sjukvården. I ett andra steg bildas en renodlad tillsynsmyndighet genom att tillsynsverksamheten bryts ut från Socialstyrelsen. Vidare föreslås i betänkandet, för att skapa ett enhetligt sanktionssystem inom det sociala området, att det förslag som Utredningen om verkställighet av vissa kommunala beslut (SOU 2004:11) lagt fram om att tillsynsmyndigheten ska kunna ansöka om särskild avgift när gynnande kommunala beslut om insatser enligt LSS inte verkställts bör genomföras. Betänkandet (SOU 2007:82) kommer inom kort att skickas ut på remiss.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner förslaget till medelsanvisning väl avvägt och tillstyrker därför detsamma.

Utskottet har förståelse för de förslag som lämnas i Riksrevisionens framställning. Utskottet vill dock peka på att LSS-kommittén har i uppdrag att göra en omfattande översyn av LSS. Kommittén ska redovisa sitt arbete senast den 30 juni 2008. Vidare har Utredningen om tillsynen inom socialtjänsten helt nyligen lämnat sitt slutbetänkande Samordnad och tydlig

tillsyn av socialtjänsten. Betänkandet som behandlar frågeställningar som berörs i framställningen kommer inom kort att remissbehandlas. Utskottet anser att de brister som kan finnas i tillämpningen av LSS bör beaktas i ett större och mer samlat sammanhang när beredningen av de nu nämnda utredningarnas förslag har avslutats. Riksdagen bör inte ta något initiativ. Riksrevisionens styrelses framställning angående statlig tillsyn av bostad med särskild service enligt LSS avstyrks därför.

I motionerna So389 (fp) och So575 (m) yrkandena 1 och 2 framförs synpunkter på bl.a. huvudmannaskapet för LSS. Utskottet konstaterar att LSS-kommitténs breda uppdrag omfattar bl.a. huvudmannaskapsfrågan. Kommitténs arbete bör inte föregripas varför motionerna avstyrks.

LSS-kommittén har sommaren 2007 genom tilläggsdirektiv getts i uppdrag att undersöka hur personer med psykiska funktionshinder som tillhör personkretsen i LSS ska få tillgång till meningsfull sysselsättning som rymms i insatsen daglig verksamhet. Inte heller detta arbete bör föregripas varför motionerna So381 (v) yrkande 5 och So423 (s) avstyrks.

Tillgänglighetssatsning (16:10, förslag till nytt anslag)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande med förslag om att anvisa medel till ett nytt anslag 16:10 Tillgänglighetssatsning.

Motion med anslagseffekt

I motion So450 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 (delvis) yrkas att riksdagen för budgetåret anvisar 250 miljoner kronor till ett nytt anslag, Tillgänglighetssatsning. Motionärerna anför att Nationella handlingsplanen för handikappolitiken är väldigt bra. Själva genomförandet av planen går dock trögt. Motionärerna anser därför att det kommer att krävas resursförstärkningar för att målet att Sverige ska vara tillgängligt till 2010 ska kunna uppnås. Motionärerna vill därför anslå 250 miljoner kronor för detta ändamål 2008, 500 miljoner kronor 2009 och 750 miljoner kronor 2010.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller att arbetet med att göra Sverige tillgängligt kräver åtgärder inom många områden. I handlingsplanen för handikappolitiken finns tydliga mål för tillgängligheten som bör vara uppfyllda under 2010. Det handlar t.ex. om mål för en tillgänglig kollektivtrafik och för att enkelt avhjälpna hinder i lokaler och på allmänna platser bör var undanröjda. Utskottet vidhåller också att det behövs en kraftsamling på olika nivåer för att nå målen senast år 2010. Utskottet noterar att en interdepartemental arbetsgrupp med företrädare för ett stort antal departement nyligen inrättats

med uppdrag att fortsätta arbetet med att bereda och genomföra den nationella handlingsplanen för handikappolitiken. Ett omfattande arbete utförs vidare på tillgänglighetsområdet av Boverket som bl.a. nyligen har redovisat ett regeringsuppdrag innefattande förslag till författningsändringar som behövs för att förtydliga bestämmelserna rörande enkelt avhjälpna hinder och för att underlätta genomförandet av bestämmelserna. Utskottet ställer sig dock inte bakom förslaget om att inrätta ett nytt anslag avseende en satsning på ökad tillgänglighet. Motion So450 (v) yrkande 1 avstyrks därför i denna del.

Övrig medelsanvisning

Regeringens förslag till medelsanvisning under anslagen *16:4 Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder*, *16:6 Bidrag till utrustning för elektronisk kommunikation* och *16:9 Myndigheten för handikappolitisk samordning* har inte mött någon erinran i form av motioner.

Utskottet tillstyrker de föreslagna medelstildelningarna.

Politikområdet Äldrepolitik

Mål för politikområdet Äldrepolitik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till mål för politikområdet Äldrepolitik.

Jämför reservationerna 3 (s) och 4 (v).

Propositionen

I *budgetpropositionen* framgår att målen för äldrepolitiken är att äldre ska

- kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag,
- kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende,
- bemötas med respekt samt
- ha tillgång till god vård och omsorg.

Ovanstående mål är beslutade av riksdagen (prop. 1997/98:113, bet. 1997/97:SoU24, rskr. 1997/98:307). Ansvar för åtgärder för förverkligande av dessa mål vilar på flera politikområden och även på andra aktörer än regeringen.

Regeringen anser att de nationella målen för politikområdet Äldrepolitik behöver kompletteras för att lyfta fram arbetet med uppföljning och kvalitetsutveckling. Således föreslår regeringen att målet för regeringens insatser också ska vara *att främja huvudmännens utveckling av god kvalitet i vård och omsorg om äldre kvinnor och män.*

Måluppfyllelsen ska följas upp bl.a. genom att

- ta fram indikatorer som belyser utvecklingen av hälsofrämjande och ohälsa- och skadeförebyggande insatser,
- följa hur personalens kompetens utvecklas och används,
- följa utvecklingen av inflytande och kvalitet genom brukarundersökningar och statistik,
- följa hur kommunerna utvecklar fritt val för äldre kvinnor och män samt
- följa hur kommunerna arbetar med etiska frågor.

Motioner

I motion Fi277 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 44 yrkas bifall till regeringens förslag till mål för äldrepolitiken med det tillägget att måluppfyllelsen ska följas upp även med avseende på likvärdighet i kvalitet och tillgång till vård och omsorg. Ett likalydande yrkande finns i motion So558 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 9.

I motion So450 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 3 begärs att riksdagen ska avslå regeringens föreslagna ändring av målen för äldrepolitiken.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har tidigare beslutat om följande mål för äldrepolitiken: Äldre ska kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag, kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende, bemötas med respekt samt ha tillgång till god vård och omsorg. Utskottet delar regeringens bedömning att nuvarande mål behöver kompletteras när det gäller regeringens insatser. Utskottet välkomnar därför förslaget med ett utvidgat mål bestående i att främja huvudmännens utveckling av god kvalitet i vård och omsorg om äldre kvinnor och män. Den av regeringen beskrivna uppföljningen av måluppfyllelsen är tillräcklig.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner det föreslagna målet för äldrepolitiken. Därmed avstyrks motionerna Fi277 (s) yrkande 44, So450 (v) yrkande 3 samt So558 (s) yrkande 9.

Förslag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) (HSL). Förslaget innebär att för det fall samtliga kommuner inom ett landstings område ingår i en överlåtelse av skyldighet att erbjuda hemsjukvård får kommunerna lämna ekonomiska bidrag till varandra, om det behövs för kostnadsutjämning mellan kommunerna.

Landstingen har ansvar för hemsjukvården enligt hälso- och sjukvårdslagen. Landstinget får till en kommun inom landstinget överlåta hemsjukvården om landstinget och kommunen kommer överens om det (18 § hälso- och sjukvårdslagen). I 19 § HSL anges att om en överlåtelse har skett enligt 18 § tredje stycket får landstinget lämna sådant ekonomiskt bidrag till kommunen som motiveras av överlåtelsen. Cirka hälften av landets kommuner har övertagit ansvaret för hemsjukvården. Skillnaderna i behoven av och kostnaderna för hemsjukvård mellan kommunerna inom ett län kan vara så stora att en kostnadsutjämning kan behövas mellan kommunerna. Den ekonomiska regleringen av ett kommunalt övertagande från lands-

tingen av ansvaret för hemsjukvården förutsätts ske genom en skatteväxling mellan landstinget och kommunerna i länet. När och på vilken nivå denna ska genomföras beslutar kommuner och landsting själva. Vid en skatteväxling måste även förändringar i storleken på kommunernas och landstingens bidrag och avgifter i det från 2005 införda systemet för kommunalekonomisk utjämning beaktas. Av olika skäl, t.ex. skiftande åldersstrukturer bland befolkningen eller skiftande utbyggnad av de särskilda boendena för äldre i kommunerna, kan kostnaderna per invånare för den verksamhet som ska övertas variera mellan kommunerna inom länet. Det kan därför finnas behov av att komplettera skatteväxlingen med mellankommunala utjämningssystem mellan kommunerna inom landstingsområdet för att överbrygga skillnaderna mellan kostnadsökningen för den övertagna verksamheten och den intäktsökning som följer av skatteväxlingen. Regeringen erfar att landsting och kommuner i några län planerar för att kommunerna ska ta över ansvaret för hemsjukvården. Det finns därför anledning att införa en möjlighet för kommunerna att utjämna kostnader som uppkommer i de fall samtliga kommuner inom ett landstingsområde ingår en överlåtelse med skyldighet att erbjuda hemsjukvård. Förslaget innebär att kommunerna inom ett landstings område ges befogenhet att lämna ekonomiskt bidrag till varandra, då detta kan behövas för att jämna ut kostnaderna mellan kommunerna under förutsättning att samtliga kommuner inom landstinget omfattas av överlåtelsen. Regeringens avsikt är endast att ge kommunerna en möjlighet att utjämna. Det är kommunerna själva som bestämmer såväl omfattningen på utjämningen som hur länge den ska pågå. Förslaget innebär inget utökat ansvar eller ökade kostnader för kommunsektorn.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker förslaget till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763).

Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken (17:1)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken. Riksdagen avstyrker därmed ett par motionsyrkanden om annan medelsanvisning till anslaget. Riksdagen bifaller vidare det av regeringen under anslaget begärda bemyndigandet.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 2 388 137 000 kr anvisas under anslag 17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 530 000 000 kr efter 2008.

Anslaget omfattar regeringens satsning på vård och omsorg om äldre. Dessutom innehåller anslaget medel för åtgärder inom äldreområdet såsom bidrag till pensionärsorganisationer, bidrag till anhörigorganisationer, medel till utveckling av longitudinella områdesdatabaser, stimulansbidrag för att etablerandet av regionala forsknings- och utvecklingscentrum samt medel till utveckling av stödet till anhöriga.

Regeringen föreslår en sammanlagd anslagsökning om ca 309 miljoner kronor för 2008. För åtgärder för en ökad mångfald av utförare inom äldreomsorgen ökas anslaget med 300 miljoner kronor under perioden 2008 och 2009. Stödet till utveckling av longitudinella områdesdatabaser ökas med 2 miljoner kronor per år under 2008 och 2009 och med 4 miljoner kronor under 2010. Vidare ökas anslaget till äldreforskning med 5 miljoner kronor under perioden 2008 till 2010. Under 2008 och 2009 ökas anslaget med 2 miljoner kronor för det fortsatta arbetet med Kompetensstegen administration efter kommitténs upphörande.

Regeringens mål är att genom investeringsstöd om 500 miljoner kronor 2007 bidra till att fler särskilda boendeformer för äldre byggs. En särskild förordning om investeringsstödet har tagits fram. Boverket har tagit fram tillämpningsanvisningar och informerar tillsammans med länsstyrelserna om stödet. Investeringsstödet kan sökas hos länsstyrelserna fr.o.m. den 1 juni 2007. Mellan den 1 juni och den 27 juli har 37 ansökningar lämnats in om stöd för sammanlagt 1 377 lägenheter. I nybyggnad handlar det om 1 090 lägenheter och i ombyggnad om 287 lägenheter. Summan av de ansökta beloppen uppgår till ca 163 miljoner kronor.

Efterfrågan på kompetent personal inom äldreomsorgen kommer att öka kraftigt. För att klara den framtida personalförsörjningen måste såväl utbildningarna som arbetet göras mer attraktivt och statusen höjas. Flexibla och individuella lösningar behöver utvecklas, och det är regeringens mening att det behövs tydligare strukturer för att kunna trygga den framtida kompetensförsörjningen.

Regeringen har vidtagit en rad åtgärder som under de kommande åren stärker kvalitetsutvecklingen inom vården och omsorgen om de äldre. Dessa åtgärder innehåller bl.a. ovan nämnda stimulansbidrag. För att höja kvaliteten inom vården och omsorgen om de mest sjuka äldre avsattes knappt 1,4 miljarder kronor fr.o.m. 2007. Bidraget fördelas efter ansökan med 70 % till kommunerna och 30 % till landstingen. Bidraget ska användas för att utveckla och förstärka insatser för målgruppen och leda till direkta effekter inom rehabilitering, kost/nutrition, läkemedelsgenomgångar

och förstärkt läkarmedverkan inom kommunernas vård och omsorg. Bidraget kommer enligt hittills gjorda ansökningar att användas till tre viktiga områden: rekrytering, utveckling av samarbetet både externt och internt i organisationen samt kompetensutveckling. Flertalet av kommunerna och landstingen planerar att rekrytera framför allt arbetsterapeuter, sjukgymnaster och dietister. Socialstyrelsen ska i anslutning till uppföljningen av stimulansbidraget redovisa vilka direkta effekter som uppnåtts.

Därutöver har regeringen tillsatt tre utredningar som ska komma med förslag rörande bl.a. förbättringar i bostadsförsörjningen för äldre, utvecklandet av fritt val av utförare av insatser samt tillförsäkrandet av en värdig äldreomsorg. Den först nämnda utredningen kommer med ett delbetänkande i december 2007 och slutbetänkandet i december 2008 samt med en redovisning av investeringsstödet om 500 miljoner kronor den 31 januari 2008. De andra två utredningarna väntas lämna slutbetänkanden under våren 2008.

Aktuellt

Regeringen beslutade den 22 november 2007 att låta utreda en nationell strategi för kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen (dir. 2007:155). Målet är att all personal ska ha grundläggande yrkeskompetens för sina uppgifter och att personalen får bättre förutsättningar för kompetens- och karriärutveckling. Därmed bör verksamheterna få bättre möjligheter att kunna rekrytera och behålla personal med god kompetens. Utredningen ska lämna sitt slutbetänkande senast den 30 november 2008.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2008

I motion Fi277 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkandena 46 och 47 begärs tillkännagivanden om en annan fördelning av resurserna under anslag 17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken. Regeringens satsning på 150 miljoner kronor för att stimulera fler entreprenörer inom äldreomsorgen genom Fritt Val-reformen bör enligt motionärerna i stället användas för en fortsatt kompetenssatsning inom Kompetensstegen för anställda inom äldreomsorgen.

Ett likalydande yrkande finns i motion So558 av Ylva Johansson m.fl. (s) yrkande 10. I det yrkandet utvecklar motionärerna även hur medlen, som kommer kommuner och landsting till godo genom motionärernas budgetförslag i denna del, ska användas: hembesök av läkare, demenssjukvård, äldreforskning, läkemedelsgenomgångar och äldreomsorg på det egna modersmålet.

I motion So450 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 (delvis) yrkas att riksdagen till anslag 17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken för 2008 anvisar 100 miljoner kronor mindre än vad regeringen föreslagit. Motionärerna är kritiska till regeringens satsning på att öka konkurrensen i

äldreomsorgen. Regeringens förslag om anslag om 300 miljoner kronor till mångfald i äldreomsorgen bör dras in och i stället användas till att stimulera verklig valfrihet i vardagen för de äldre, en valfrihet som möjliggör att välja insats i stället för att välja entreprenör. För att stimulera en sådan utveckling i kommunerna avsätts 100 miljoner kronor för 2008. Vidare avsätts 100 miljoner kronor för kompetenshöjning inom äldreomsorgen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner förslaget till medelsanvisning väl avvägt och tillstyrker det samma. Motionsyrkandena Fi277 (s) yrkandena 46 och 47, So450 (v) yrkande 1 i denna del samt So558 (s) yrkande 10 om en annan medelsfördelning avstyrks.

Utskottet tillstyrker att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008, i fråga om ramanslag 17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken, besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 530 000 000 kr efter 2008.

Politikområdet Socialtjänstpolitik

Förslag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).

Jämför särskilt yttrande 6 (v).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453) (SoL). Förslaget innebär att vid bedömning av rätten till bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL hemmavarande barns och hemmavarande skolungdomars inkomster av eget arbete endast får beaktas till den del de överstiger ett halvt prisbasbelopp per kalenderår enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Vid prövningen av rätten till ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) (SoL) räknas inkomster och tillgångar som gemensamma för bl.a. makar och registrerade partner. Bedömningen av barns inkomster är dock annorlunda. Eftersom barn inte kan vara underhållsskyldiga gentemot föräldrar och syskon kan deras inkomster endast användas för deras egen försörjning. Barn och skolungdomar som lever i familjer där föräldrarna är beroende av ekonomiskt bistånd och som arbetar vid sidan av studierna har alltså enligt gällande rätt inte någon självklar rätt att exkludera hela den egna inkomsten vid bedömning av familjens rätt till bistånd.

Det finns flera fördelar för skolungdomar med att arbeta under t.ex. ferier och helger än de rent ekonomiska. Det är såväl meriterande som att det ger kontakter på arbetsmarknaden för framtiden. Därtill ger det en känsla av egenvärde. Det är däremot inte säkert att det för barn som lever i familjer med behov av ekonomiskt bistånd märks någon direkt positiv effekt av deras arbete eftersom biståndet som ges för att tillgodose den unges behov kan komma att minskas i motsvarande mån. Det har vidare framkommit att kommunerna hanterar ungdomars inkomster på olika sätt vid sina biståndsberäkningar.

Ur rättvisesynpunkt samt för att stimulera unga människor att få kontakt med arbetslivet även under studietiden anser regeringen att det bör införas en enhetlig regel i SoL för hur barns och skolungdomars arbetsinkomster upp till en viss nivå ska hanteras vid prövningen av rätten till ekonomiskt bistånd. Med inkomst av eget arbete avses både inkomst av anställning och inkomst av egen näringsverksamhet. En övre gräns bör införas för hur stora arbetsinkomster som ett barn eller skolungdom alltid ska kunna ha utan att det påverkar biståndsberäkningar enligt SoL, och bedömningen av

den enskildes behov ska vara densamma oavsett om den unge har egna arbetsinkomster eller inte. Den föreslagna bestämmelsen bör i de flesta fall medföra att ungdomars arbetsinkomster undantas i sin helhet vid en beräkning av familjens ekonomiska bistånd.

Regeringen föreslår därför att det i 4 kap. SoL införs en ny paragraf, 1 a §, med innebörden att hemmavarande barns och skolungdomars inkomster av eget arbete, om skolungdomarna är under 21 år, inte ska beaktas vid bedömningen av rätten till bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL. Sådana inkomster får dock beaktas till den del de överstiger ett halvt prisbasbelopp per kalenderår enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Regeringen bedömer att kostnaderna för kommunerna kommer att öka med 30 miljoner kronor. Enligt den kommunala finansieringsprincipen ska kommunerna kompenseras för denna tillkommande kostnad. Regeringen avser därför att öka anslag 48:1 Kommunalekonomisk utjämning inom anslagsområde 25 med 30 miljoner kronor. Förslaget torde ha särskilt positiva effekter för familjer med barn och skolungdomar där kvinnor är ensamförsörjare och biståndsmottagare. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2008 och tillämpas på inkomster som intjänats efter den dagen.

Motion

I motion So315 av Ann-Christin Ahlberg (s) begärs ett tillkännagivande om att inkomster från barns och ungdomars sommarjobb inte ska påverka en familjs socialbidrag. Motionären har noterat att problemet uppmärksammats i budgetpropositionen med ett förslag till lösning, vilket hon finner positivt. Motionären menar nu att det är angeläget att regering och riksdag noga följer vad som händer så att den föreslagna åtgärden får full effekt. Om det visar sig att åtgärden är otillräcklig måste regeringen vara beredd att göra nya insatser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453). Motion So315 (s) avslås.

Bidrag till utveckling av socialt arbete (18:1)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete och avslår därmed motionsyrkanden om annan medelsanvisning till anslaget. Riksdagen avslår vidare motioner om förebyggande insatser för att undvika sexualbrott samt prostitution, kvinnojourerna och bemötande av våldsutsatta kvinnor och barn samt kriscentrum för män, missbrukssatsningen efter 2008 och frivilligorganisationer.

Jämför reservationerna 21 (s, v, mp), 22 (s, v, mp) och 23 (s).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 258 481 000 kr anvisas under anslag 18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. för 2008.

Anslaget omfattar medel till utveckling av socialt arbete, bidrag till statistiska undersökningar, bidrag till organisationer som arbetar för utsatta barn och deras familjer samt till organisationer som arbetar för att motverka våld mot kvinnor och barn samt medel för andra insatser i syfte att motverka våld mot kvinnor.

I dag ställs allt större krav på att socialtjänstens insatser ska baseras på kunskap om det sociala arbetets resultat, kvalitet och effektivitet. Regeringen anser att det är angeläget att främja en mer långsiktig finansiering av insatser för att främja kunskapsutveckling och vetenskapliga metoder inom strategiskt viktiga områden. Därför avser regeringen att införa en modell för samverkan med Sveriges Kommuner och Landsting och Socialstyrelsen genom årliga avtal.

Under 2008 avser regeringen att pröva denna modell genom ett avtal om kunskapsutveckling inom missbruksområdet. För ändamålet avsätts 15 miljoner kronor. Dessa medel har tidigare använts för att utveckla kommunernas öppenvårdsinsatser för personer med missbruk.

För att avsluta uppdraget till Statens institutionsstyrelse (SiS) att utveckla och pröva en förstärkt vårdkedja inom ungdomsvården avsätts 90 miljoner kronor även under 2008.

I regeringens proposition Utveckling av den sociala barn- och ungdomsvården m.m. (prop. 2006/07:129) föreslogs att Socialstyrelsen ska utveckla nationella uppföljningssystem och register för att på ett bättre sätt möjliggöra uppföljning och resultatmätning av den sociala barn- och ungdomsvården på nationell nivå. För uppdraget minskas anslaget med 2,5 miljoner kronor och anslag 13:6 Socialstyrelsen ökar med samma summa.

I regeringens proposition Utredningar avseende barn som avlidit i anledning av brott m.m. (prop. 2006/07:108) föreslogs att Socialstyrelsen ska genomföra en utredning när ett brott har begåtts mot ett barn och barnet har avlidit i anledning av brottet eller det annars finns särskilda skäl att utreda ett barns dödsfall och det finns särskild anledning att anta att dödsfallet har samband med förhållanden som inneburit att barnet varit i behov av skydd. För uppdraget minskas anslaget med 1 miljon kronor och anslag 13:6 Socialstyrelsen ökas med samma summa.

Våld mot kvinnor är ett omfattande samhällsproblem och en allvarlig typ av brottslighet. Trots att socialtjänstens arbete med att stödja och hjälpa våldsutsatta kvinnor har utvecklats de senaste åren finns det fortfarande stora brister. En våldsutsatt kvinna måste kunna få det stöd och den hjälp hon behöver oavsett i vilken kommun hon bor. Kommunernas ansvar för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld måste stärkas och insatserna måste bli mer enhetliga i hela landet. Regeringen har därför vidtagit en ambitionshöjning för att förbättra socialtjänstens stöd inom området. Den 1 juli 2007 infördes en skärpning av 5 kap. 11 § socialtjänstlagen (prop. 2006/07:38) som innebär att socialnämndens ansvar framgår tydligare. Lagändringen innebär bl.a. att socialnämnden ska, i stället för som tidigare bör, särskilt beakta att våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld kan vara i behov av stöd och hjälp. Som komplement till lagändringen har en rad ytterligare åtgärder vidtagits i syfte att bygga en heltäckande struktur och stärka stödet till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnar våld. Bland annat har kommunerna tillförts särskilda utvecklingsmedel. Ambitionen är bl.a. att stimulera utvecklingen av målinriktade, strukturerade och samordnade insatser på kommunal nivå. Det är viktigt att också frivilligorganisationernas kunskap och erfarenhet tas till vara. Regeringen avser också att under hösten presentera en övergripande handlingsplan för att motverka mäns våld mot kvinnor och som omfattar samtliga berörda politikområden.

Insatser för män som utövar våld måste också öka och utvecklas. I detta arbete är det viktigt med ett tydligt säkerhetsmedvetande avseende de kvinnor och barn som berörs.

Regeringen konstaterar att länsstyrelsernas och Socialstyrelsens tillsyn över missbrukarvården har minskat. För att säkerställa kvalitet och likvärdighet i missbruksvården behövs en förstärkning av tillsynen. Tillsynen främjar även genomförande av riktlinjerna för missbruks- och beroendevården genom att ange vilka metoder och interventioner som tillsynsmyndigheterna väntar sig av verksamheten. Satsningen på LVM-vården har hittills visat goda resultat och regeringen avser därför att förlänga satsningen Ett kontrakt för livet. En slutrapport kommer att presenteras i juni 2008.

Undersökningen av levnadsförhållanden (ULF) genomförs i Sverige av Statistiska centralbyrån (SCB) sedan mitten av 1970-talet och är en unik kunskapskälla för att beskriva samhällsutvecklingen och befolkningens levnadsförhållanden. I enlighet med EU:s förordning 1177/2003 genomför

samtliga EU-länder en gemensam inkomst- och levnadsnivåundersökning (EU-SILC). Undersökningen medfinansieras av EU t.o.m. utgången av 2007. EU-SILC har många likheter med ULF, och för närvarande pågår ett arbete på SCB med att slå ihop dessa till en gemensam undersökning. Regeringen anser att det är viktigt att fortsatt kunna följa utvecklingen av levnadsförhållanden i befolkningen. Nuvarande urvalsstorlek utgör ett hinder för att väl kunna beskriva utvecklingen för olika grupper i befolkningen, t.ex. äldre och personer med utländsk bakgrund samt regional indelning, men även för relativt ovanliga förhållanden som djup fattigdom. Det finns därför behov av att utöka urvalet i ULF. En utökning av urvalsstorleken skulle såväl möjliggöra bibehållandet av vissa frågeområden, som av metodskäl måste tas bort vid sammanslagningen av EU-SILC och ULF, som öka kvaliteten i undersökningen.

Inom ramen för ULF har SCB sedan 2001 genomfört levnadsnivåundersökningar av barn i åldern 10–18 år (Barn-ULF). Regeringen anser att det är angeläget att följa utvecklingen av barns och ungas levnadsförhållanden inom olika områden. Det är därför viktigt att säkerställa att Barn-ULF fortsatt är en del av ULF. För att förstärka ULF och Barn-ULF ökas anslaget med totalt 6 235 000 kr från 2008. Av dessa är 1 660 000 kr en engångsvis förstärkning.

Aktuellt

I april 2006 öppnade *Sexualmedicinskt centrum* vid Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge. Man vänder sig till kvinnor och män som har problem med sin sexuella funktion och förmåga. Man tar också emot personer med problem kring sexuell tvångsmässighet och sexberoende, olika sexuella avvikelser samt dem som riskerar att utveckla ett beteende som leder till sexualbrott eller de som har begått sexualbrott. Centrumets verksamhet ska fungera både som kunskapscentrum och samarbetspartner till myndigheter som Socialstyrelsen, Folkhälsoinstitutet, Kriminalvården, Brå m.fl. Myndigheter och frivilligorganisationer samt sexualmedicinskt verksam personal från annat håll kan vända sig till Sexualmedicinskt centrum för information, kunskapsinhämtning, stöd och råd. Centrumet har ambitionen att utgöra en fungerande regions- och riksspecialitet.

Projekt benämnda *Kast* (köpare av sexuella tjänster) bedrivs i bl.a. Göteborg och Malmö och vänder sig till personer som vill sluta eller minska köp av sex. Man erbjuder samtal, rådgivning och terapi.

Regeringen har i september 2007 beslutat att starta en dialog om hur relationerna mellan staten och den ideella sektorn kan utvecklas. Dialogen ska ske genom särskilda möten med aktörer för den del av den ideella sektorn som är verksam inom det sociala området. Processen kommer att ledas gemensamt av Integrations- och jämställdhetsdepartementet och Socialdepartementet. En överenskommelse ska kunna bli ett ramverk för

relationen mellan staten och den ideella sektorn inom det sociala området samt utgår från bådas ömsesidiga beroende och en del i samhällsutvecklingen.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2008

I motion So450 Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 (delvis) begärs att riksdagen anvisar ytterligare 20 miljoner kronor för anslag 18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete, för att stödja en satsning på resursjourer med kompetens att ta emot missbrukande respektive funktionshindrade våldsutsatta kvinnor. Ett likalydande yrkande finns i yrkande 11 i motion Ju392 av Lars Ohly m.fl. (v).

Under samma anslag begärs i motion So450 yrkande 1 (delvis) även att riksdagen anvisar ytterligare 55 miljoner kronor för att stimulera en kompetensutveckling inom socialtjänsten och bland personal som arbetar med våldsutsatta funktionshindrade. Därtill begärs att riksdagen anvisar ytterligare 10 miljoner kronor för att stimulera en tillgänglighetsanpassning av kvinnojourerna för att bättre kunna ta emot våldsutsatta funktionshindrade kvinnor. Regeringen bör tillsätta en utredning om inrättande av ett nationellt resurscentrum mot prostitution, vilket ska ha i uppgift att ta emot och stötta dem som söker vägar ut ur prostitutionen. För att finansiera ett nationellt resurscentrum mot prostitution yrkar motionärerna att riksdagen anvisar ytterligare 7 miljoner kronor. Motionärerna yrkar vidare att riksdagen ska anvisa ytterligare 150 miljoner kronor för att fortsätta satsningen på missbruksvården och för att finansiera en fortsättning av det arbete som Mobilisering mot narkotika utför, inom ramen för lämplig myndighet. Slutligen yrkas att riksdagen anvisar ytterligare 6 miljoner kronor för att utveckla riskbarncentrum i form av ett nationellt kunskapscentrum.

I motion So493 Thomas Nihlén m.fl. (mp) begärs i yrkandena 6 och 16 (delvis) dels att riksdagen till anslag 18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete anvisar 2 miljoner kronor för att fortsätta utveckla Riksorganisationen Sveriges Professionella Kriscentra för Män, dels anvisar 20 miljoner kronor för att kunna skapa fler kriscentrum över landet. Medlen bör placeras hos Socialstyrelsen, varifrån de kan ansökas. Under samma anslag yrkas att riksdagen anvisar 5 miljoner kronor för att utöka verksamheten vid Rikskvinnocentrum i Uppsala (numera Nationellt kunskapscentrum för mäns våld mot kvinnor, finansieras under utgiftsområde 16, Uppsala universitet). Verksamheten där bör enligt motionärerna omfatta även barn som lever i familjer där det förekommer våld samt de män som utöver våld mot kvinnor och barn.

I motion A402 av Peter Eriksson m.fl. (mp) begärs i yrkande 8 ökade resurser till rättsmedicinskt samarbete samt att Uppsalamodellen bör bli en modell i rättsmedicinskt samarbete för andra landsting i fråga om dokumen-

tation av våld och sexuella övergrepp. I yrkande 10 anförs att kvinnojourerna bör få ökade resurser så att alla kvinnor i Sverige ska kunna söka stöd hos en kvinnojour.

Övriga motioner

Ett par motionsyrkanden behandlar frågan om *förebyggande insatser för att undvika sexualbrott*.

I motion Ju433 av Thomas Bodström m.fl. (s) begärs i yrkande 16 ett tillkännagivande om vad som i motionen sägs om Sexualmedicinskt centrum. Motionärerna förklarar att det vid dessa arbetar bl.a. specialistläkare, psykologer och psykoterapeuter med unik kunskap och att man tar emot kvinnor och män som har sexuella problem eller de som riskerar att utveckla ett beteende som leder till sexualbrott. Motionärerna vill att den kunskap som finns samlad på Sexualmedicinskt centrum permanentas och blir tillgänglig för hela Sverige som en resurs.

I motion Ju209 av Jan Lindholm (mp) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om behovet av att förebyggande insatser utreds för att förhindra att potentiella förövare begår sexualbrott mot barn. Motionären menar att det är svårt för personer som känner en stark sexuell dragning till barn att få hjälp av samhället innan ett brott har begåtts och att frivillig behandling erbjuds först när brottet har begåtts och under fängelsevistelsen.

Ett par motionsyrkanden behandlar frågor rörande *prostitution*.

I motion Ju409 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp) begärs i yrkande 5 ett tillkännagivande om behandlingsstöd till sexköpare. Motionärerna menar att det är angeläget att projekt som Kast (köpare av sexuella tjänster) utvärderas och om de är framgångsrika ges medel att fortsätta och eventuellt utöka sin verksamhet. I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om att uppmärksamma prostituerade mäns situation.

Några motionsyrkanden handlar om *kvinnojourerna*.

I motion So259 av Carina Ohlsson (s) begärs i yrkande 2 ett tillkännagivande om vikten av jämnare och bättre arbetsvillkor för kvinnojourer.

I motion So566 av Désirée Pethrus Engström (kd) anförs i yrkande 2 att man bör stärka möjligheterna för misshandlade kvinnor som är fast i missbruk att få hjälp och stöd av speciellt anpassade kvinnojourer.

I motion Ju392 av Lars Ohly m.fl. (v) begärs i yrkande 10 ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med en plan för hur staten ska ta sitt långsiktiga ansvar för kvinnojourernas arbete.

Ett par motionsyrkanden behandlar frågan om *bemötande av våldsutsatta kvinnor och barn samt funktionshinderade våldsutsatta kvinnor*.

I motion So259 av Carina Ohlsson (s) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om våldsutsatta kvinnors och barns rätt till stöd, skydd och behandling. Motionären menar att det, trots den skärpning av socialnämndens ansvar som började gälla den 1 juli 2007, fortfarande finns brister i bemötandet av våldsutsatta kvinnor och barn. Regeringen bör därför intensifiera dialogen med kommunerna kring ansvaret för kvinnofridsarbetet, så att alla som utsätts för kvinnofridsrelaterat hot och våld får rätt till kvalificerat och professionellt stöd.

I motion Ju392 Lars Ohly m.fl. (v) begärs i yrkande 16 en utredning av situationen för våldsutsatta kvinnor med funktionshinder. Motionärerna menar att själva funktionshindret försvårar möjligheten att få en förövare dömd för sitt brott. Det handlar om kommunikations- och samarbets svårigheter men dessvärre också om möjligheten att bli trodd. Utredningen bör komma med konkreta förslag på hur dessa kvinnors situation kan underlättas.

Ett motionsyrkande tar upp frågan om *kriscentrum för män*.

I motion Ju433 av Thomas Bodström m.fl. (s) begärs i yrkande 15 ett tillkännagivande om vad som i motionen sägs om kriscentrum för män. Motionärerna menar att kvinnojourerna gör ett oersättligt arbete för att ge stöd till kvinnor i kris, men att man också behöver fånga upp männen som misshandlar för att få dem att ta sitt ansvar och hjälpa dem som verkligen vill förändras. Det är därför viktigt att bygga upp kriscentrum för män.

Två motionsyrkanden rör *missbrukssatsningen efter 2008*.

I motion Fi277 av Mona Sahlin m.fl. (s) begärs i yrkande 50 ett tillkännagivande om vad som anförs i motionen om missbrukssatsningen "Ett kontrakt för livet" efter år 2008. Motionärerna konstaterar att regeringen inte lämnar något besked om den statliga missbrukssatsningen "Ett kontrakt för livet" för tiden efter 2008 och förklarar att de för egen del vill fortsätta satsningen på missbruksvården.

Ett liknande yrkande finns även i yrkande 14 i motion So558 av Ylva Johansson m.fl. (s).

En motion tar upp frågor om *frivilligorganisationer*.

I motion So229 av Agneta Berliner (fp) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att frivilligorganisationer som arbetar med socialt utsatta grupper i högre utsträckning ska ha möjlighet att ansöka om statligt tillsatta pengar direkt hos länsstyrelserna utan att gå omvägen om kommunerna och i yrkande 2 ett tillkännagivande om utredning av ett statligt stöd till ideella organisationer med verksamhet för daglig sysselsättning och arbetsrehabilitering.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner förslaget till medelsanvisning väl avvägt och tillstyrker det samma. Motionerna Ju392 (v) yrkande 11, So450 (v) yrkande 1 i denna del, So493 (mp) yrkandena 6 och 16 i denna del samt A402 (mp) yrkande 8 och 10 avstyrks därför.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att det pågår verksamheter med syfte att hjälpa personer som har problem bl.a. med sexuell tvångsmässighet och sexberoende samt personer som vill sluta eller minska köp av sex. Utskottet utgår från att regeringen följer dessa frågor och menar att motionerna Ju209 (mp) yrkande 1, Ju409 (fp) yrkandena 5 och 6 samt Ju433 (s) yrkande 16 på det viset får anses delvis tillgodosedda.

Regeringen beslutade den 15 november 2007 om en handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer. Denna plan omfattar 56 åtgärder inom sex ämnesområden, bl.a. ökat skydd och stöd till våldsutsatta, stärkt förebyggande arbete samt ökad samverkan och ökade kunskaper. Bland insatserna finns att socialtjänsten kvalitetssäkras och utvecklas samt att tillsynen skärps, att stödet till bl.a. kvinnojourerna ökar, metoder och verksamhet för män som utövar våld utvecklas samt att det görs särskilda insatser för att bekämpa våld mot kvinnor med funktionshinder. För det totala arbetet, varav ovan nämnda utgör en del, satsar regeringen 800 miljoner kronor. Motionerna Ju392 (v) yrkandena 10 och 16, Ju433 (s) yrkande 15, So259 (s) yrkandena 1 och 2 samt So566 (kd) yrkande 2 får därmed anses tillgodosedda och avstyrks.

Utskottet kan konstatera att regeringen för 2008 avsätter medel för att pröva en modell genom ett avtal om kunskapsutveckling inom missbruksområdet, att satsningen Ett kontrakt för livet ska förlängas samt att en slutrapport i den delen kommer att presenteras i juni 2008. Riksdagen bör inte nu ta något initiativ. Motionerna Fi277 (s) yrkande 50 och So558 (s) yrkande 14 avstyrks.

Utskottet noterar att regeringen nyligen påbörjat ett arbete med en dialog kring statens relation till den ideella sektorn samt att en överenskommelse, som en följd av detta arbete, ska kunna bli ett ramverk för relationen mellan staten och den ideella sektorn inom det sociala området. Motion So229 (fp) yrkandena 1 och 2 avstyrks.

Statens institutionsstyrelse (18:2)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 18:2 Statens institutionsstyrelse. Riksdagen avslår därmed ett motionsyrkande om annan medelsanvisning till anslaget. Riksdagen bifaller vidare det av regeringen under anslaget begärda bemyndigandet. Riksdagen avslår ett motionsyrkande om fortsatt omhändertagande enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) på statens bekostnad, sedan påföljden sluten ungdomsvård verkställts.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslås att 779 842 000 kr anvisas under anslag 18:2 Statens institutionsstyrelse för 2008.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 18:2 Statens institutionsstyrelse besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 500 000 kr efter 2008.

Statens institutionsstyrelse (SiS) är förvaltningsmyndighet för de hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) (särskilda ungdomshem) och lagen (1998:603) om sluten ungdomsvård (SLU) samt 22 och 23 §§ lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM-hem). Verksamheten är indelad i verksamhetsgrenarna missbrukarvård, ungdomsvård och sluten ungdomsvård. Ungdomsvården och missbrukarvården finansieras till omkring 60 % med avgifter, medan sluten ungdomsvård finansieras helt via myndighetens anslag. Det är viktigt att den ungdomsvård som bedrivs vid de särskilda ungdomshemmen inte blir en isolerad vårdinsats utan följs upp när den unge lämnat behandlingshemmet. I de anslagna medlen för 2008 ingår 90 miljoner kronor för fortsatt finansiering av uppdraget till SiS att utveckla och pröva en förstärkt vårdkedja inom ungdomsvården. Regeringen har för avsikt att lägga fram lagförslag för att förbättra återanpassningen till samhället för de ungdomar som dömts till sluten ungdomsvård. Det har tidigare varit svårt för socialtjänsten att ge ungdomarna tillräckligt med hjälp och stöd efter utskrivning från de särskilda ungdomshemmen.

Motion med anslagseffekt budgetåret 2008

I motion So450 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 (delvis) begärs att riksdagen för budgetåret 2008 anvisar ytterligare 37 miljoner kronor för anslaget Statens institutionsstyrelse (18:2). Motionärerna menar att den låga löneomräkningen, som regeringen föreslår, riskerar att slå mot viktiga verksamhe-

ter som myndigheterna inom utgiftsområde 9 bedriver. Omräkningen kommer att betyda att Statens institutionsstyrelse kommer att behöva göra neddragningar och det vore, enligt motionärerna, mycket olyckligt.

Övrig motion

I motion Ju386 av Anna König Jerlmyr (m) begärs i yrkande 2 ett tillkännagivande om vad som sägs i motionen om placeringar på Statens institutionsstyrelse. Motionären menar att det är av stor vikt att de unga som döms för sexualbrott genomgår behandling. Längden på de utdömda LSU-påföljderna motsvarar inte alltid den behandlingsplan på två år som en ung man behöver för att ändra sitt beteende. Det bör därför, enligt motionären, finnas en möjlighet att socialtjänsten kan ansöka om att pojkar blir fortsatt omhändertagna enligt LVU. Detta sker sällan eftersom en placering vid Statens institutionsstyrelse (SIS) kostar pengar för kommunen. Av det skälet bör regeringen överväga att överlåta kostnaderna för SIS på staten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner förslaget till medelsanvisning väl avvägt och tillstyrker det samma. Yrkandet i So450 (v) yrkande 1 i denna del om en annan medeltilldelning avstyrks därför.

Utskottet tillstyrker att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008, i fråga om ramanslag 18:2 Statens institutionsstyrelse, besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 500 000 kr efter 2008.

Utskottet delar regeringens uppfattning att det är viktigt att den ungdomsvård som bedrivs vid de särskilda ungdomshemmen inte blir en isolerad vårdinsats, utan följs upp när den unge lämnat behandlingshemmet. I de för 2008 anslagna medlen finns medel destinerade för en fortsatt finansiering av en förstärkt vårdkedja inom ungdomsvården. Utskottet noterar vidare att regeringen har för avsikt att lägga fram lagförslag i syfte att förbättra återanpassningen för dem som dömts till slutet ungdomsvård. Riksdagen bör inte föregripa detta arbete. Motion Ju386 (m) yrkande 2 avstyrks.

Utvecklingsmedel till åtgärder för hemlösa (18:3)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 18:3 Utvecklingsarbete till åtgärder för hemlösa och avslår därmed ett motionsyrkande om annan medelsanvisning till anslaget. Riksdagen avslår vidare ett antal motioner om åtgärder mot hemlöshet.

Jämför reservationerna 24 (s, v) och 25 (mp).

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslår regeringen att 33 000 000 kr anvisas under anslag 18:3 Utvecklingsmedel till åtgärder för hemlösa för att genomföra strategin för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden.

Anslaget omfattar utvecklingsmedel till åtgärder för hemlösa.

Hemlöshetsproblematiken kan bara lösas om alla berörda aktörer samarbetar och verkar mot samma mål. För att få en sammanhållen politik på såväl nationell som lokal nivå har regeringen presenterat en strategi för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden – Hemlöshet många ansikten mångas ansvar. Strategin löper under 2007–2009. Socialstyrelsen har fått i uppdrag att genomföra strategin i samråd med en nationell styrgrupp bestående av Boverket, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten och Sveriges Kommuner och Landsting. I juni 2007 inkom styrgruppen med en plan för arbetet. Planen har fokus på kunskapsutveckling, ökat samarbete mellan aktörer, ett intensifierat arbete när det gäller att motverka vräkningar som drabbar barn och ett förtydligt brukarperspektiv. De medel som anslås under 2008 syftar till att utveckla arbetssätt och arbetsorganisation i kommunerna. Dessa utvecklingsmedel kan med fördel kombineras med andra statsbidrag som omfattar den här gruppen, t.ex. personliga ombud för personer med psykiska funktionshinder. För att få del av medlen krävs egen delfinansiering, vilket innebär att arbetet under 2009 framför allt kommer att fortgå med egna medel. En utvärdering ska lämnas till regeringen senast den 1 juli 2010.

Motioner med anslagseffekt budgetåret 2008

I motion So493 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) begärs i yrkande 16 (delvis) att riksdagen till anslag 18:3 Utvecklingsmedel till åtgärder för hemlösa anvisar ytterligare 5 miljoner kronor för 2008. Motionärerna anser det angeläget att utvecklingsmedlen för det pågående lokala utvecklingsarbetet är av tillräcklig omfattning för att genomtänkta och viktiga projekt med större säkerhet inte ska nekas medel.

Övriga motioner

I motion C300 av Lars Ohly m.fl. (v) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att Socialstyrelsen och Boverket tillsammans ska kartlägga hemlösheten och boenden för hemlösa minst vart tredje år, i yrkande 2 finns en begäran om ett tillkännagivande om den definition av hemlöshet som ska ligga till grund för Socialstyrelsens och Boverkets fortsatta arbete och i yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att regeringen under 2008 ska återkomma med ett nationellt handlings- och åtgärdsprogram som syftar till att minska kvinnors hemlöshet.

I motion So207 av Hans Hoff (s) begärs ett tillkännagivande om att ta fram ett samlat åtgärdsprogram för att ge hemlösa ett värdigt liv.

I motion So269 av Marina Pettersson (s) begärs ett tillkännagivande om vad som i motionen sägs om hemlöshet. Motionären menar att alla hemlösa som vill ha ett eget boende ska få den möjligheten ordentligt prövad och dessutom en behandlingsgaranti som innebär vård med avgiftning, boende och efterbehandling. Socialtjänstlagen bör kompletteras bl.a. med ett större ansvar för kommunerna att motverka hemlöshet.

I motion So270 av Carina Hägg (s) begärs ett tillkännagivande om vad som i motionen sägs om insatser mot hemlösheten. Motionären menar att varje kommun bl.a. borde ha handlingsplaner mot hemlöshet.

I motion So523 av Börje Vestlund m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om vad som sägs i motionen om behovet av ytterligare insatser mot hemlösheten. Motionärerna menar bl.a. att varje kommun borde ha handlingsplaner mot hemlöshet och att rätten till en behandlingsgaranti bör prövas för att se om det ger ökade möjligheter till återanpassning.

I motion So493 av Thomas Nihlén m.fl. (mp) begärs i yrkande 8 en uppföljande nationell kartläggning av antalet hemlösa under 2010.

I motion C371 av Jan Lindholm och Karla Lopez (mp) begärs i yrkande 19 ett tillkännagivande om vikten av att inrätta bostadsförmedling för hemlösa.

I motion So581 av Jan Lindholm och Karla López (mp) begärs ett tillkännagivande om vad som sägs i motionen om behovet av åtgärder mot och utvecklingsarbete om hemlöshet. Motionärerna ger i motionen ett antal förslag till olika åtgärder för att förebygga och att bryta hemlöshet.

I motion So445 av Lena Olsson (v) begärs ett tillkännagivande om att utarbeta en nationell handlingsplan för en nollvision av hemlösheten.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner förslaget till medelsanvisning väl avvägt och tillstyrker det samma. Yrkandet i motion So493 (mp) yrkande 16 i denna del om en annan medelstildelning avstyrks därför.

Utskottet delar bedömningen att hemlöshetsproblematiken kan lösas bara om alla berörda aktörer samarbetar och verkar mot samma mål. Utskottet noterar Socialstyrelsens uppdrag att, i samråd med en nationell styrgrupp, under tiden 2007–2009 genomföra en strategi i syfte att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden samt att styrgruppen i juni 2007 kommit in med en plan för detta arbete. Planen fokuserar bl.a. på kunskapsutveckling och ökat samarbete mellan olika aktörer. Utskottet avser att noga följa frågan. Motionerna C300 (v) yrkandena 1–3, C371 (mp) yrkande 19, So207 (s), So269 (s), So270 (s), So445 (v), So493 (mp) yrkande 8, So523 (s) och So581 (mp) avstyrks.

Politikområdet Forskningspolitik under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning (26:2)

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om medelsanvisning till anslag 26:2 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning (26:2) och avslår därmed ett motionsyrkande om annan medelsanvisning till anslaget. Riksdagen bifaller vidare det av regeringen under anslaget begärda bemyndigandet.

Propositionen

I *budgetpropositionen* föreslår regeringen att 342 007 000 kr anvisas under anslag 26:2 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning.

Vidare föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslag 26:2 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning besluta om bidrag som inklusive tidigare åtgjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 646 000 000 kr efter 2008. Den forskningsverksamhet som Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS) finansierar strävar framför allt efter resultat på lång sikt, och stöd ges därför oftast i form av fleråriga projekt. Detta innebär att myndigheten behöver göra åtaganden för en längre period än kommande budgetår. Rådets bemyndigande syftar till att möjliggöra sådana satsningar.

Ändamålet med anslaget är att finansiera forskning om arbetsliv, socialvetenskap och folkhälsovetenskap samt kostnader för utvärderingar, beredningsarbete, konferenser, vissa resor och seminarier som är kopplade till forskningsstödet.

Anslaget tillförs 21 miljoner kronor 2008, som fördelas enligt följande; 5 miljoner kronor för starka forskningsmiljöer, 3 miljoner kronor för satsningar på meriteringsanställningar, 3 miljoner kronor för forskarskolor, 5 miljoner kronor för forskning om hälsa relaterad till övervikt, kost och motion samt 5 miljoner kronor för försäkringsmedicinsk forskning om ohälsa och sjukfrånvaro (prop. 2004/05:80).

År 2008 får FAS därutöver rekvirera 30 miljoner kronor för forskning om kvinnors hälsa. Rådet får även rekvirera 35 miljoner kronor för forskning om äldre och åldrande, vilket är en ökning med 5 miljoner kronor jämfört med 2007. Beslut om stöd till forskning som innebär utgifter efter budgetårets utgång ingås med stöd av bemyndigandet till anslag 26:2 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning.

Motion med anslagseffekt budgetåret 2008

I motion So450 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkande 1 (delvis) yrkas att riksdagen för budgetåret 2008 anvisar ytterligare 6 miljoner kronor för anslaget Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning (26:2). Motionärerna menar att den låga löneomräkningen, som regeringen föreslår, riskerar att slå mot viktiga verksamheter som myndigheterna inom utgiftsområde 9 bedriver. Omräkningen kommer att betyda att Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap kommer att behöva göra neddragningar och det vore, enligt motionärerna, mycket olyckligt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner förslaget till medelsanvisning väl avvägt och tillstyrker det samma. Motion So450 (v) yrkande 1 i denna del avstyrks.

Utskottet tillstyrker att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008, i fråga om ramanslag 26:2 Forskningsområdet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning, besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 646 000 000 kr efter 2008.

Övrig medelsanvisning

Anslag 26:1 *Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Förvaltning* har inte mött någon erinran i form av motioner.

Utskottet tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Mål för politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik, punkt 4 (s)

av Ylva Johansson (s), Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Lennart Axelsson (s), Catharina Bråkenhielm (s) och Per Svedberg (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner regeringens förslag till mål för politikområdet Hälso- och sjukvård med det tillägg som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 45 och 2007/08:So558 yrkande 5, bifaller delvis proposition 2007/08:1 utgiftsområde 9 punkt 3 och avslår motion 2007/08:So450 yrkande 2.

Ställningstagande

Alla medborgare ska ha rätt till sjukvård på lika villkor. Det är behoven som ska styra prioriteringarna i vården – den med störst behov ska behandlas först. Vi kan aldrig acceptera att det är plånbokens tjocklek som avgör tillgång och kvalitet i vården.

Regeringen föreslår att målet för politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik ändras till: "Befolkningen ska erbjudas en behovsanpassad, tillgänglig och effektiv vård av god kvalitet." Vi stöder denna förändring. Regeringen klargör också vad som menas med målet genom att räkna upp vad arbetet särskilt ska inriktas på. Vi föreslår ett viktigt tillägg: arbetet inom politikområdet ska särskilt inriktas på att säkerställa en likvärdig sjukvård som ges efter behov.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Mål för politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik, punkt 4 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till mål för politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So450 yrkande 2 och avslår proposition 2007/08:1 utgiftsområde 9 punkt 3 och motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 45 och 2007/08:So558 yrkande 5.

Ställningstagande

Regeringen har föreslagit ändrade mål för politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik. Syftet är bl.a. att mer betona ett fritt vårdval och att patienten ska ses som en aktiv vårdkonsument. Jag vänder mig starkt emot detta förslag som innebär en kommersiell syn på hälso- och sjukvården. En sådan utveckling är ett hot mot viktiga värden inom sjukvården då vinstintresset riskerar att prioriteras före t.ex. behov, jämlikhet, rättvisa och kvalitet. Patienterna går inte att se som vilka konsumenter som helst på en fri marknad eftersom deras behov av sjukvård är så stora och de är i ett närmast totalt informationsunderläge i förhållande till vårdgivaren. Riksdagen bör därför avslå den föreslagna ändringen av målen för hälso- och sjukvårdspolitik. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3. Mål för politikområdet Äldrepolitik, punkt 6 (s)

av Ylva Johansson (s), Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Lennart Axelsson (s), Catharina Bråkenhielm (s) och Per Svedberg (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner regeringens förslag till mål för politikområdet Äldrepolitik med det tillägg som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 44 och 2007/08:So558 yrkande 9, bifaller delvis proposition 2007/08:1 utgiftsområde 9 punkt 5 och avslår motion 2007/08:So450 yrkande 3.

Ställningstagande

Vi instämmer i att nuvarande mål för politikområdet Äldrepolitik behöver kompletteras. Den föreslagna kompletteringen är dock inte tillräcklig. Vi menar att alla äldre i Sverige ska garanteras en likvärdig vård när det gäller både tillgänglighet och kvalitet. Därför anser vi att regeringens förslag till mål också ska omfatta att måluppfyllelsen ska följas upp även med avseende på likvärdighet i kvalitet och tillgång till vård och omsorg. Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4. Mål för politikområdet Äldrepolitik, punkt 6 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till mål för politikområdet Äldrepolitik. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So450 yrkande 3 och avslår proposition 2007/08:1 utgiftsområde 9 punkt 5 och motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 44 och 2007/08:So558 yrkande 9.

Ställningstagande

Regeringen har föreslagit ett nytt mål för politikområdet Äldrepolitik. Förslaget innebär bl.a. att man ska följa hur kommunerna utvecklar "fritt val". I övrigt gör jag den bedömningen att den nya målsättningen inte tillför något nytt. Jag motsätter mig regeringens satsning på att öka konkurrensen i äldreomsorgen. Jag vill i stället ha verklig valfrihet i vardagen för de äldre – en valmöjlighet som möjliggör att välja insats i stället för att välja entreprenör. Riksdagen bör därför avslå den föreslagna ändringen av mål för politikområdet Äldrepolitik. Vad jag nu anfört bör riksdagen ge regeringen till känna.

5. Nätverket för läkemedelsepidemiologi (Nepi), punkt 12 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So447 yrkande 2.

Ställningstagande

Nätverket för läkemedelsepidemiologi (Nepi), vilket har en viktig funktion för den långsiktiga epidemiologiska forskningen om läkemedel, bör stärkas och utvecklas. Nepis långsiktiga finansiering bör ses över. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6. Register för utövare av alternativ- och komplementärmedicin m.m., punkt 13 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So244 yrkandena 1–3 och avslår motionerna 2007/08:So249 och 2007/08:So578.

Ställningstagande

Komplementärmedicinen är ett relativt utforskat område som lämnar patienten ensam att själv bedöma kvaliteten. Läkemedelsverket och Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU) visar dock allt större intresse, och vid SBU:s utvärderingar tas även hänsyn till komplementära metoder. Det finns ändå behov av ett tydligt regelverk och en möjlighet för de skolmedicinska utövarna att föra en dialog med patienterna om komplementär medicin. Framför allt för att behandlingen av patienten annars kan äventyras. Det är i dag oklart vem som har ansvaret för att hälso- och sjukvårdspersonalen i landstingen erhåller den fortbildning i komplementärmedicin som blivit alltmer nödvändig för att kunna ge råd och bedöma konsekvenserna av behandling med komplementärmedicin. Detta är en viktig fråga som regeringen bör bereda. Vidare finns det starka skäl för att ge Socialstyrelsen i uppdrag att utreda och lämna förslag till nationella riktlinjer för den komplementära medicinska vården.

Den förra regeringen beslutade i samarbete med Vänsterpartiet och Miljöpartiet att frågan om ett register för utövare av komplementärmedicin ska fortsätta att utredas. Registrets huvudsakliga ändamål är att öka patientsäkerheten. Frågan om ett komplementärmedicinskt register har redan utretts en gång, men den utredningen gav inte svar på alla nödvändiga frågor. Då frågan redan har dragits i långbänk bör regeringen skyndsamt tillsätta en ny utredning. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

7. Register för utövare av alternativ- och komplementärmedicin m.m., punkt 13 (mp)

av Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:So249 och 2007/08:So578 samt avslår motion 2007/08:So244 yrkandena 1–3.

Ställningstagande

I dagsläget är det ett stort bekymmer att antalet alternativ- och komplementärmedicinska utövare, omfattningen och vårdens kvalitet är så överblickbara för den enskilde. Det är inte lätt att veta vilken utbildning olika utövare har, om behandlingen är förknippad med risker eller vilka olika utövare som står till buds vid sidan av hälso- och sjukvården. Det är även för beslutsfattare på olika nivåer en stor brist att en överblick på området saknas, och i allra högsta grad även för andra vårdgivare.

Under förra mandatperioden tillsattes en utredning av hur ett alternativ- och komplementärmedicinskt register skulle kunna se ut. Det skulle syfta till det som kan tyckas vara det allra mest basala – att få en samhällelig tillgänglig kunskap om de alternativ- och komplementärmedicinska utövare som verkar i Sverige. Efter slutbetänkandet och remissbehandlingen stod det dock klart att frågan behöver utredas ytterligare. Jag anser att fortsatt utredning är ytterst viktig för att komma vidare i frågan, eftersom Sverige har en undanskymd plats internationellt när det gäller integrativ medicin. Att ta fram ett register är ett första steg på ett område där mycket återstår att göra.

I Norge har man till skillnad från i Sverige infört en särskild lag som reglerar det alternativa och komplementärmedicinska området. Enligt min mening är det dags att gå samma väg. Jag anser därför att det är dags att utreda förutsättningarna för att införa en lagstiftning lik Norges om alternativa och komplementära behandlingar även i Sverige.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

8. Hälsöfrämjande sjukhus, punkt 14 (mp)

av Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So201 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Nätverket Hälsofrämjande sjukhus arbetar aktivt med att förebygga ohälsa samt att genom stöd för det friska minimera åtgärdens omfattning när ohälsa ändå uppstår. Enligt min mening bör regeringen ta till sig detta synsätt och inse fördelarna med att fler svenska sjukhus väljer att ingå i nätverket för hälsofrämjande sjukhus. Därefter bör regeringen föreslå riksdagen att besluta om någon form av system som skapar ekonomiska incitament som gynnar ett förebyggande och hälsofrämjande arbetssätt.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9. Satsningar inom psykiatrin efter 2008, punkt 15 (mp)

av Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So493 yrkande 15.

Ställningstagande

Miljöpartiet föreslår att psykiatrin även för 2009 och 2010 får ett anslag på 500 miljoner kronor per år, alltså ett tillskott på 250 miljoner kronor. Det är helt avgörande med en långsiktighet och förutsägbarhet när det gäller anslagen för att psykiatrin ska kunna använda dessa resurser till utökad verksamhet och personalförstärkningar. Enligt min mening finns många bra och viktiga förslag till förändringar och förbättringar inom psykiatrin i psykiatrisamordnaren Anders Miltons utredning. Propositionen som är att vänta på detta område får inte bli urvattnad på grund av att resurser saknas. Det är också viktigt att den kommande propositionen tar med förslag från patient-, brukar- och anhörignätverket som formulerat sina gemensamma ståndpunkter i dokumentet *Så vill vi ha det*.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

10. Läkemedelsverkets finansiering, punkt 18 (mp)

av Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:So251 och 2007/08:So493 yrkande 14.

Ställningstagande

Enligt min mening är det ytterst tveksamt att en statlig myndighet helt finansieras genom avgifter från sina kunder. Med den finansieringsform som Läkemedelsverket har kan det inte helt uteslutas att situationer kan uppstå när Läkemedelsverkets självständighet och opartiskhet kan ifrågasättas.

För att helt undvika detta föreslår jag att Läkemedelsverket i sin helhet finansieras via ett statligt anslag, på samma sätt som andra statliga myndigheter finansieras. De avgifter som läkemedelsbolagen betalar för Läkemedelsverkets tjänster bör gå direkt in i statskassan. Detta förfaringsätt skulle garantera att Läkemedelsverkets självständighet och opartiskhet inte kunde ifrågasättas.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

11. Självmordsprevention, punkt 22 (v, mp)

av Elina Linna (v) och Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:So335 yrkande 38 och 2007/08:So576 yrkande 2 och avslår motionerna 2007/08:So328, 2007/08:So359 yrkandena 1 och 2 samt 2007/08:So474.

Ställningstagande

Självmordsbenägenheten bland homosexuella uppvisar markanta skillnader jämfört med den övriga befolkningen. Därför anser vi att det är av stor vikt att ta ytterligare initiativ när det gäller att öka kunskapen om självmordsrisken i gruppen unga HBT-personer och belysa vilka insatser som behövs inom detta område.

Ett viktigt steg i detta arbete är att ge Statens folkhälsoinstitut och Socialstyrelsen ett tilläggsdirektiv där det framgår att HBT-personers situation samt verktygen för att förebygga självmord inom denna grupp ska redovisas särskilt inom ramen för det nationella programmet för självmordsprevention. Vi vill i detta sammanhang hänvisa till studier som visar att självmordstankar och självmordsförsök är betydligt vanligare bland HBT-personer än bland befolkningen i övrigt och att detta inte minst gäller HBT-ungdomar. Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

12. Spelberoende, punkt 23 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Kr204 yrkande 4 och avslår motionerna 2007/08:So285, 2007/08:So572, 2007/08:Kr246 yrkande 2 och 2007/08:Kr285 yrkande 3.

Ställningstagande

Samhällets resurser för forskning om spelberoende, behandling och förebyggande arbete är knappa, samtidigt som Svenska Spel drar in stora vinster. Jag anser därför att det bör införas en skyldighet för Svenska Spel att fondera medel för forskning, behandling och förebyggande arbete. Svenska Spel bör fondera en lika stor andel av de årliga spelintäkterna som företaget lägger ned på sin marknadsföring. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

13. Bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453), punkt 24 (s, v, mp)

av Ylva Johansson (s), Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Lennart Axelsson (s), Elina Linna (v), Catharina Bråkenhielm (s), Thomas Nihlén (mp) och Per Svedberg (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Fi230 yrkande 2, 2007/08:So330, 2007/08:So375 yrkandena 1 och 2, 2007/08:So518, 2007/08:So558 yrkande 19 och 2007/08:Kr204 yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att spelmissbruk har likheter med andra missbruksproblem. Trots detta omfattar Socialstyrelsens nya riktlinjer om missbruks- och beroendevård enbart alkohol och narkotika, medan Statens folkhälsoinstitut ansvarar för övriga beroenden som spel, sex och mat. Ett delat ansvar trots den snarlika problematiken gör det enligt vår uppfattning svårare för den spelberoende som inte faller in under socialtjänstlagens bestämmelser att få

hjälp till den vård som han eller hon behöver för att bryta sitt spelmissbruk. Vi anser därför att spelmissbruk bör skrivas in i socialtjänstlagen. Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

14. Antibiotikaresistens, punkt 25 (s, v, mp)

av Ylva Johansson (s), Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Lennart Axelsson (s), Elina Linna (v), Catharina Bråkenhielm (s), Thomas Nihlén (mp) och Per Svedberg (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So514 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi anser att vården måste lägga större fokus på problemet med antibiotikaresistens. Smittskydd måste återigen bli en viktig del i läkarutbildningen och få mer plats i ständig fortbildning av all vårdpersonal. All användning av antibiotika utanför vården bör enligt vår uppfattning granskas och behovsprövas. Vi anser vidare att det krävs ett internationellt arbete för att förhindra att missbruket av antibiotika får sådana proportioner att vi omedvetet avskaffar ett av de viktigaste verktygen som finns inom vården i dag. Problemet med den ökande utbredningen av resistens mot antibiotika bland många bakteriestammar anser vi vara ett problem av den arten att politiskt styrda omprioriteringar av forskningsresurser är nödvändiga för att samhället i framtiden ska kunna klara en säker vård. Enligt vår uppfattning föreligger således behov av snabba åtgärder mot utbredningen av antibiotikaresistens samt åtgärder för att stärka forskningen kring antibiotika. Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

15. Verksamheten mobilisering mot narkotika, punkt 26 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So408 yrkande 1.

Ställningstagande

Jag anser att verksamheten Mobilisering mot narkotika bör permanentas som en självständig enhet inom ramen för lämplig myndighet. Det arbete som denna verksamhet satt i gång för att öka kunskapen på området anser jag vara nödvändigt att ta till vara när Mobilisering mot narkotika och narkotikasamordnarfunktionen försvinner vid årsskiftet. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

16. Personligt ombud, punkt 27 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So241 yrkande 11 och avslår motionerna 2007/08:So267 och 2007/08:So361.

Ställningstagande

Verksamheten med personligt ombud har varit lyckosam för de enskilda och samhället. Det finns dock en reell risk att kommuner och landsting i en ekonomiskt trängd situation inte prioriterar verksamhet med personligt ombud. Jag anser därför finns det skäl att under mandatperioden avsätta resurser så att rätten till personligt ombud för psykiskt långtidssjuka kan skrivas in i socialtjänstlagen. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

17. Bidrag till handikapporganisationer, punkt 29 (s)

av Ylva Johansson (s), Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Lennart Axelsson (s), Catharina Bråkenhielm (s) och Per Svedberg (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 49 och 2007/08:So558 yrkande 16 och avslår motionerna 2007/08:So432, 2007/08:So493 yrkande 10 och 2007/08:So562.

Ställningstagande

Vi stöder förslaget i budgetpropositionen att öka anslaget till handikapporganisationerna. Dessa organisationer spelar en viktig roll när det gäller att bevaka livsvillkoren för funktionshindrade människor. Vi anser dock att det är cyniskt att låta de funktionshindrade betala detta själva i form av minskade resurser till tolktjänster, rådgivning och personligt stöd enligt LSS samt val av hjälpmedel m.m. Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

18. Bidrag till handikapporganisationer, punkt 29 (mp)

av Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:So493 yrkande 10, bifaller delvis motion 2007/08:So432 och avslår motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 49, 2007/08:So558 yrkande 16 och 2007/08:So562.

Ställningstagande

Regeringen avser att göra en förändring i statsbidraget till handikapporganisationer parallellt som anslaget utökas. Jag anser att detta är bra. Det är dock viktigt att följa utvecklingen av de nya reglerna och se hur de slår mot handikapporganisationer som organiserar sig på ett nytt sätt. Genom tillgång till Internet föreligger det t.ex. inte samma behov som tidigare av att en organisation, för att fungera väl, finns geografiskt spridd i hela landet. Jag anser att det är viktigt att ringa in vilken typ av organisationer som kan få försämrade möjligheter att verka med förslaget och hur möjliga lösningar kan se ut för att dessa också ska kunna verka även i fortsättningen. Handikapporganisationernas existens är av enormt stor betydelse både för människor med funktionshinder och för samhället generellt. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

19. Framställning 2006/07:RRS24, punkt 31 (s, v)

av Ylva Johansson (s), Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Lennart Axelsson (s), Elina Linna (v), Catharina Bråkenhielm (s) och Per Svedberg (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen framställning 2006/07:RRS24 punkterna 1 och 2.

Ställningstagande

Vi anser att de förslag som Riksrevisionens styrelse lämnar i framställning 2006/07:RRS24 är viktiga och angelägna. Resultatet av LSS-kommitténs arbete respektive beredningen av det förslag som *Utredningen om en stärkt och tydligare tillsyn inom socialtjänsten* nyligen presenterat bör inte avvaktas. Riksdagen bör därför bifalla förslagen i framställningen. Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

20. Daglig verksamhet, punkt 33 (v)

av Elina Linna (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:So381 yrkande 5 och 2007/08:So423.

Ställningstagande

Rätten till LSS-insatsen daglig verksamhet gäller inte för personkrets 3, en krets som består av personer med varaktiga fysiska eller psykiska funktionshinder. Dessa funktionshinder kan vara stora och förorsaka betydande svårigheter och personerna kan ha ett omfattande behov av stöd och service. Riksdagen bör därför begära att regeringen lägger fram förslag till ändring av LSS så att även personkrets 3 får tillgång till daglig verksamhet. Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

21. Förebyggande insatser för att undvika sexualbrott samt prostitution, punkt 34 (s, v, mp)

av Ylva Johansson (s), Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Lennart Axelsson (s), Elina Linna (v), Catharina Bråkenhielm (s), Thomas Nihlén (mp) och Per Svedberg (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 34 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Ju209 yrkande 1, 2007/08:Ju409 yrkandena 5 och 6 samt 2007/08:Ju433 yrkande 16.

Ställningstagande

Vid Sexualmedicinskt centrum arbetar bl.a. specialistläkare, psykologer och psykoterapeuter med unik kunskap. Man tar emot kvinnor och män som har sexuella problem eller de som riskerar att utveckla ett beteende som leder till sexualbrott. Vi vill att den kunskap som finns samlad inom Sexualmedicinskt centrum permanentas och blir tillgänglig för hela Sverige som en resurs.

Vi anser vidare att det finns ett behov av att förebyggande insatser utreds för att förhindra att potentiella förövare begår sexualbrott mot barn. Vi menar att det är svårt för personer som känner en stark sexuell dragning till barn att få hjälp av samhället innan ett brott har begåtts, detta då frivillig behandling erbjuds först när brottet har begåtts och under fängelsevistelsen.

När det gäller behandlingsstöd till sexköpare menar vi att det är angeläget att projekt som Kast (köpare av sexuella tjänster) utvärderas. Om man då skulle finna att dessa är framgångsrika bör projekten ges medel att fortsätta och eventuellt utöka sin verksamhet. Därtill bör prostituerade mäns situation uppmärksammas.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

22. Handlingsplan, punkt 35 (s, v, mp)

av Ylva Johansson (s), Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Lennart Axelsson (s), Elina Linna (v), Catharina Bråkenhielm (s), Thomas Nihlén (mp) och Per Svedberg (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 35 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Ju392 yrkandena 10 och 16 samt 2007/08:Ju433 yrkande 15 och avslår motionerna 2007/08:So259 yrkandena 1 och 2 samt 2007/08:So566 yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att en utredning av situationen för våldsutsatta kvinnor med funktionshinder bör göras. Det är vår uppfattning att själva funktionshindret försvårar möjligheten att få en förövare dömd för sitt brott. En sådan utredning bör lämna konkreta förslag på hur dessa kvinnors situation kan underlättas.

Vi vill även framhålla betydelsen av det oersättliga arbete som sker genom kvinnojourerna för att ge stöd till kvinnor i kris och anser att regeringen bör återkomma med en plan för hur staten ska ta sitt långsiktiga ansvar för kvinnojourernas arbete. Vi vill i detta sammanhang påminna om behovet av att fånga upp männen som misshandlar. Detta för att få dessa att ta sitt ansvar och kunna ge hjälp åt dem som verkligen vill förändras. Av dessa skäl anser vi det vara viktigt att bygga upp kriscenter för män.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

23. Missbrukssatsningen efter 2008, punkt 36 (s)

av Ylva Johansson (s), Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Lennart Axelsson (s), Catharina Bråkenhielm (s) och Per Svedberg (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 50 och 2007/08:So558 yrkande 14.

Ställningstagande

Människor med missbruksproblem lever ofta i en trasig och instabil tillvaro som innehåller såväl psykiska problem som ett liv i utanförskap. Detta leder ofta till stora svårigheter att komma in på bostadsmarknaden med social utslagning och hemlöshet som följd. En förutsättning för framgångsrik missbrukarvård är fungerande vårdkedjor. För att stärka vårdkedjorna kring den som behöver vård och behandling mot sitt missbruk startades 2005 den treåriga satsningen Ett kontrakt för livet. Arbetet har varit mycket framgångsrikt och omfattat dels stöd för att göra platser i missbrukarvården billigare för kommunerna, dels insatser för att stärka vårdkedjorna kring personer som vill sluta med sitt missbruk. Det är positivt att Ett kontrakt för livet kan fortsätta även under 2008 genom att tidigare ej använda medel får användas, men vi vill säkerställa att satsningen ska fortsätta även efter 2008 och avsätter därför 75 miljoner kronor årligen för en förlängning av verksamheten för 2009 respektive 2010.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

24. Hemlöshet, punkt 39 (s, v)

av Ylva Johansson (s), Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Lennart Axelsson (s), Elina Linna (v), Catharina Bråkenhielm (s) och Per Svedberg (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 39 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:C300 yrkandena 1–3, 2007/08:So207, 2007/08:So269, 2007/08:So270, 2007/08:So445 och 2007/08:So523 samt avslår motionerna 2007/08:C371 yrkande 19, 2007/08:So493 yrkande 8 och 2007/08:So581.

Ställningstagande

Socialstyrelsens tre nationella kartläggningar av hemlöshetens omfattning har alla genomförts efter regeringsuppdrag. Vi anser att regelbundna kartläggningar och uppföljningar i stället borde ingå som en självklar del av Socialstyrelsens löpande verksamhet. Boverket genomför dessutom årligen enkäter om bl.a. brist eller överskott på bostäder. Vi anser att Socialstyrelsens och Boverkets kartläggningar borde samordnas vart tredje år för att förbättra informationen om bostadslöshetens utveckling.

Feantsa (Den europeiska federationen för nationella organisationer som arbetar för bostadslösa) är ett partipolitiskt obundet nätverk som arbetar med målet att minska hemlösheten och verkar för allas rätt till bostad. Feantsa arbetar för att skapa enhetliga definitioner för sådana boendesituationer som brukar betecknas hemlöshet. Fördelen med en sådan enhetlig definition är dels att den löser olika tvister om hur hemlöshet ska definieras, dels är lättare att operationalisera, dels medger jämförelser mellan olika länder. Vi anser att Socialstyrelsens och Boverkets fortsatta arbete bör anpassas till av Feantsa rekommenderade definitioner.

Många kvinnor har drabbats dubbelt av manssamhället och utsatts för våld och övergrepp. Många av dessa blir kvar i hemlöshet långa tider efter det att de har lämnat det hem de misshandlats i. Det har att göra med deras fattigdom och bristen på möjlighet att skaffa eget boende. Vi anser att det behövs särskilda åtgärder för att minska hemlösheten bland kvinnor. Regeringen bör därför under 2008 återkomma med ett nationellt handlings- och åtgärdsprogram som syftar till att minska kvinnors hemlöshet.

Ingen i Sverige ska behöva vara utan en egen bostad. Problemet är nationellt och riksdag och regering bör därför också ta det nationella ansvaret. Det är dags att på allvar lyfta upp denna fråga på den politiska agendan. Enligt vår mening bör regeringen ta fram en nationell handlingsplan för en nollvision av hemlösheten.

Prövas bör även en komplettering i socialtjänstlagen som innebär att kommunerna får ett större ansvar för att motverka hemlöshet samt skyldighet att ha en uppsökande verksamhet för de hemlösa med insatser för vård, boende, avgiftning och efterbehandling. Varje hemlös som vill ha ett eget boende ska få den möjligheten ordentligt prövad och dessutom en behandlingsgaranti. Därtill bör varje kommun ha handlingsplaner mot hemlöshet.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

25. Hemlöshet, punkt 39 (mp)

av Thomas Nihlén (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 39 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:C371 yrkande 19, 2007/08:So493 yrkande 8 och 2007/08:So581 samt avslår motionerna 2007/08:C300 yrkandena 1–3, 2007/08:So207, 2007/08:So269, 2007/08:So270, 2007/08:So445 och 2007/08:So523.

Ställningstagande

Regeringen har en strategi för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden 2007–2009. En nationell styrgrupp består av Boverket, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten och Sveriges Kommuner och Landsting. Strategin inbegriper ett antal olika uppdrag, kunskapsöversikt, vägledning, implementeringsstöd m.m., samt en stor pott till medel för lokalt utvecklingsarbete. Jag välkomnar strategin.

I satsningen ingår en pott med lokala utvecklingsmedel på 47,7 miljoner kronor som kan användas till lokalt utvecklingsarbete mellan olika aktörer. Jag anser att det är angeläget att utvecklingsmedlen är av tillräcklig omfattning för att genomtänkta och viktiga projekt med större säkerhet inte ska nekas medel. Enligt regeringens förslag ska strategin vara slutligen utvärderad i juli 2010. Det är, enligt min mening, angeläget att redan 2010 göra en uppföljande nationell kartläggning av antalet hemlösa, för att få veta i vilken utsträckning strategin lyckas och om ytterligare insatser från nationell nivå kommer att vara behövliga. Jag förutsätter att regeringen avser ge Socialstyrelsen detta i uppdrag i regleringsbrevet för 2010.

Slutligen anser jag att den sociala bostadspolitiken bör stärkas genom en ny lag om inrättandet av bostadsförmedlingar med inriktning mot sociala strävanden och integrationssträvanden. Dessa bostadsförmedlingar ska få ekonomiska bidrag för att köpa upp lägenheter till förmån för hemlösa.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, punkt 1 (s)

Ylva Johansson (s), Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Lennart Axelsson (s), Catharina Bråkenhielm (s) och Per Svedberg (s) anför:

Riksdagen har den 21 november 2007 i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens budgetförslag för 2008. Det innebär att riksdagen för detta år nu har låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena samt fattat beslut om de skatte- och avgiftsförändringar som ska träda i kraft nästa år. För budgetåret 2008 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 9 inte får överstiga 50 754 889 kr under riksdagens fortsatta behandling. Socialdemokraternas förslag på utgiftsområdet överstiger denna nivå och kan således formellt inte tas upp till behandling.

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat, avstår vi från att reservera oss. Vårt budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Vi vidhåller vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 9 borde ha utformats i enlighet med det som framgår av Socialdemokraternas motion 2007/08:So558.

Alla medborgare ska ha rätt till sjukvård på lika villkor. Det är behoven som ska styra prioriteringarna i vården, den med störst behov ska behandlas först. Vi socialdemokrater kan aldrig acceptera att det är plånbokens tjocklek som avgör tillgång och kvalitet i vården.

Alla har rätt till en god tandhälsa. Vi vill förbättra villkoren i tandvårdsförsäkringen. För många är det i dag för dyrt att gå till tandläkaren. Vi socialdemokrater beklagar att regeringen har dragit frågan om en tandvårdsreform i långbänk. I de borgerliga partiernas valmanifest utlovades en reform från den 1 juli 2007. I årets budgetproposition finns inget datum för genomförandet preciserat. Det visar på bristande engagemang från regeringens sida.

Utöver regeringens satsning på skydd mot höga kostnader och en tandvårdscheck för att sänka kostnaderna för den förebyggande tandvården vill vi socialdemokrater särskilt stärka tandvården för unga. Vi vill förlänga den tid då tandvården är avgiftsfri (från dagens 19 år) till 24 års ålder. Dessutom vill vi satsa mer på förebyggande tandvård än regeringen. Vi satsar totalt 2,1 miljarder kronor mer än regeringen under perioden 2008–2010 (500 miljoner kronor 2008, 800 miljoner kronor 2009 och 800 miljoner kronor 2010).

Att bli psykiskt sjuk påverkar inte bara en själv utan också familj och vänner. Vård och omsorg av personer med psykisk sjukdom behöver utvecklas och förstärkas. Den socialdemokratiska regeringen tillsatte en stor psykiatriutredning 2003 som fick uppdraget att brett se över organisation och resursbehov. Denna utredning blev klar för ett år sedan, men fortfarande har regeringen inte lämnat några besked, tillskjutit några ytterligare resurser eller aviserat någon proposition. Det är oacceptabelt.

Det finns stora brister när det gäller de psykiskt sjukas och funktionshindrades möjlighet till vård, omsorg, boende, rehabilitering och sysselsättning. Verksamheten inom den såväl slutna som öppna psykiatrin behöver förstärkas på många områden. Det behövs ett brett program för kompetensutveckling för personalen, fler vårdplatser, särskilda insatser för psykiskt sjuka eller störda ungdomar i åldern 18–25 år, bättre möjligheter till rehabilitering och sysselsättning, en prioritering av barn- och ungdomspsykiatrin och en särskild vårdgaranti för psykiska sjukdomar som tryggar sambandet mellan utredning och påbörjandet av behandling. Vi socialdemokrater kräver en nationell handlingsplan för psykiatrin och satsar 1,4 miljarder kronor mer än regeringen på psykiatrin under perioden 2008–2010 (200 miljoner kronor 2008, 600 miljoner kronor 2009 och 600 miljoner kronor 2010).

År 2000 antog riksdagen en handlingsplan för handikappolitiken som innebär mål om att Sverige ska vara tillgängligt för funktionshindrade 2010. Det är ingen tvekan om att tillgänglighetsfrågorna generellt har fått ökad uppmärksamhet och att alltfler insatser görs för att undanröja hinder och öka tillgängligheten. Mycket har gjorts, men det återstår även mycket att göra. Det behövs generellt en central genomgång av möjligheterna att snabba på takten när det gäller att driva på tillgänglighetsarbetet. I budgetpropositionen anges att det med nuvarande takt blir svårt att nå alla delmål som finns för 2010. Regeringen måste arbeta aktivt med denna fråga och snarast ta de ytterligare initiativ (information, regler, stimulanser) som behövs för att påskynda arbetet för ökad tillgänglighet av samhället.

Lagen om stöd och service (LSS) har inneburit en enorm förbättring av levnadsvillkoren för många funktionshindrade. LSS-verksamheten har expanderat år för år; det gäller både antalet personer som får del av LSS-insatser och antalet timmar per person. Vi socialdemokrater slår vakt om LSS-reformen. En parlamentarisk kommitté gör nu en översyn av LSS och ska lämna ett slutbetänkande under 2008. Delbetänkanden har lämnats med förslag som syftar till att komma åt felaktig hantering av assistansersättning. För att värna och skydda LSS-reformen är det viktigt att göra de regelförändringar som behövs för att hindra att delar av assistansersättningen används fel.

Handikapporganisationerna har en viktig roll när det gäller att bevaka livsvillkoren för funktionshindrade människor. Vi stöder förslaget i budgetpropositionen att öka anslaget till handikapporganisationerna. Vi motsätter oss dock att regeringen finansierar den välbehövliga ökningen av anslaget

till handikapporganisationer genom att sänka anslaget för vissa statsbidrag inom handikappområdet. Vi satsar därför 23 miljoner kronor mer än regeringen till anslag 16:2 Vissa statsbidrag inom handikappområdet för 2008, 23 miljoner kronor mer för 2009 och 20 miljoner kronor mer 2010.

Den tidigare socialdemokratiska regeringen inledde ett långsiktigt och brett investeringsprogram för att utveckla och stärka vården och omsorgen om våra äldre. Det programmet presenterades i *En nationell utvecklingsplan för vård och omsorg om äldre* (2005/06:115). Den borgerliga regeringen har glädjande nog fortsatt den socialdemokratiska satsningen på äldreomsorgen och avsätter även för 2008 och 2009 drygt 2 miljarder kronor per år. Vi stöder satsningen och tycker att beloppet är väl avvägt. Men vi socialdemokrater vill ha en annan fördelning av resurserna. Den enskilt viktigaste åtgärden för att höja kvaliteten inom äldreomsorgen är att satsa på personalen. Den socialdemokratiska regeringen satsade under tre år drygt 1 miljard kronor på Kompetensstegen för anställda inom äldreomsorgen – en satsning som varit mycket lyckad. Vi vill inom äldresatsningens anslag avsätta 150 miljoner kronor per år de kommande åren för att fortsätta denna kompetenssatsning. Vi vill även att ett kompetenskrav införs inom äldreomsorgen.

Den borgerliga regeringen avsätter 150 miljoner kronor per år i två år för att stimulera fler entreprenörer inom äldreomsorgen genom Fritt Val-reformen. Vi säger nej till detta och motsätter oss att staten av ideologiska skäl på detta sätt främjar vissa driftsformer framför andra. Vi anser att det ofta kan vara bra att anlita andra utförare än kommunen, men menar att det bör vara de ansvariga politikerna i kommunen som har att avgöra detta och att resurserna från staten ska fördelas lika oavsett driftsform.

Av de ca 2 miljarder kronor som satsas på äldreomsorgen går 500 miljoner kronor till stimulansbidrag för byggande av fler platser i särskilda boenden. Det var en satsning som inleddes av den socialdemokratiska regeringen och som vi fullt ut stöder. Det mesta av pengarna i äldresatsningen går till kommuner och landsting i form av en påse. Vi socialdemokrater vill tydligare styra vad dessa resurser ska användas till. Vi vill prioritera följande:

- Hembesök av läkare. Gamla, sjuka och sköra människor ska slippa onödiga resor till akutmottagningen, i stället ska läkare kunna komma hem till dem.
- Demensvården. En kompetenssatsning för anställda som arbetar med demenssjuka ska säkerställa att alla demenssjuka får vård och omsorg av demenskunnig personal.
- Äldreforskningen.
- Läkemedelsgenomgångar. Ansvar för äldre med många läkemedel måste på ett systematiskt sätt förbättras.

- Äldreomsorg på modersmålet. En riktad satsning bör göras för att underlätta för äldre med ett annat modersmål än svenska att få äldreomsorg på sitt eget språk.

Slutligen vill vi poängtera att regeringens planer på att avreglera apoteksmonopolet och öppna för olika internationella läkemedelsbolag eller apoteksbolag att ta över de svenska apoteken hotar att leda till högre kostnader och sämre säkerhet. Vi motsätter oss en sådan utveckling.

Vårt förslag till anslag på utgiftsområdet återfinns i tabellen i bilaga 3.

2. Anslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, punkt 1 (v)

Elina Linna (v) anför:

En majoritet av riksdagens ledamöter, representerande Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna, beslutade den 21 november 2007 om ramar för statsbudgetens utgiftsområden samt en beräkning av statens inkomster. Samtidigt fastställdes ett förslag till utgiftstak för statens utgifter inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2008–2010 (bet. 2007/8:FiU1, rskr. 2007/08:30).

Vänsterpartiet menar att Sverige behöver ett spårbyte för ökad rättvisa, förstärkt välfärd och kloka investeringar för framtiden. Vi presenterar i vår budgetmotion (2007/08:So450) en helt annan inriktning för den ekonomiska politiken än vad riksdagsmajoriteten fattat övergripande beslut om. Vårt budgetalternativ avvisar regeringens politik som är närsynt och oansvarig, som systematiskt ger till dem som har mest, och som i grunden angriper och eroderar den svenska välfärdsmodellen. Vi avvisar regeringens kraftiga skattesänkningar, attackerna på de gemensamma trygghetssystemen och urgröpningen av det gemensamma ägandet. Vänsterpartiet gör en radikalt annorlunda bedömning än regeringen och riksdagsmajoriteten av de långsiktiga behoven för svensk ekonomi. Vi ifrågasätter de nyliberalt inspirerade penning- och finanspolitiska ramverken, som underbygger en omfattande överföring av resurser till de rikaste och förhindrar en politik för full sysselsättning.

Vänsterpartiets politik innebär i stället en välfärdsoffensiv. Vi gör en kraftfull satsning på fler anställda i välfärden. Vi presenterar också omfattande investeringar för att stärka samhällets infrastruktur och bemöta de allvarliga klimathoten. Vi ser jämställdheten som en strukturell fråga om makt och resurser och föreslår en rad politiska insatser – saknade i regeringens budgetproposition – för att förändra ojämlika strukturer. Vi genomför ett omfattande socialt reformprogram på en rad områden. Detta är i kontrast till regeringens politik, som försitter goda chanser och vrider klockan tillbaka, ett ansvarsfullt budgetalternativ som använder de gemensamma resurserna bättre, mer rättvist och mer framtidsinriktat.

Då riksdagsmajoriteten fattat rambeslut om en helt annan inriktning av den ekonomiska politiken än den som Vänsterpartiet presenterat deltar vi inte i beslutet om fördelningen av anslag inom utgiftsområde 9, och presenterar inget formellt motförslag till utskottsbehandling.

Jag redovisar här den fördelning av anslagen inom utgiftsområde 9 som vi hade velat se och som presenterades i vår utgiftsområdesmotion So450.

Vänsterpartiet anser att tandvården egentligen borde föras in under sjukvårdens högkostnadsskydd. Då detta dock skulle bli mycket dyrt vill Vänsterpartiet som ett grundstöd att ett förslag om subventionerade tandhalsbesök var artonde månad ska genomföras. Detta grundstöd beräknas kosta statskassan 1 900 miljoner kronor per år. Förslaget innebär att tandvårdspatienten ska betala högst 200 kr för de vanliga undersökningarna inom tandvården. Vidare vill Vänsterpartiet att högkostnadsskydd i flera steg införs inom tandvården. Stödet bör införas till den 1 juli 2008. För detta ändamål bedömer Vänsterpartiet att anslag 13:1 Tandvårdsförmåner behöver tillföras ytterligare 3 miljarder kronor 2008, ytterligare 6 miljarder kronor 2009 och 6,8 miljarder kronor 2010.

Vänsterpartiet har tagit del av en rapport från Rädda Barnen som visar att barn som lever under knappa ekonomiska förhållanden har en sämre hälsa än andra barn. Som ett led i att stärka dessa barns situation föreligger det behov av att införa ett system som ger gratis receptfria läkemedel för barn under 19 år. För att finansiera detta föreslår jag att anslag 13:2 Läkemedelsförmåner tillförs ytterligare 430 miljoner kronor om året från 2008.

Vänsterpartiet är kritiskt till regeringens förslag i budgetpropositionen att 40 miljoner kronor avsätts för att stödja vårdpersonal som vill ta över driften av verksamhet, ett s.k. avknopningsstöd. Hälso- och sjukvården bör i stället i högre grad bedrivas i offentlig regi. Jag föreslår därför att anslag 13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård minskas med 40 miljoner kronor per år från 2008.

Vänsterpartiet anser att det behövs mer kunskap och statistik om kön i hälso- och sjukvården. Samtidigt finns det ett behov av att verkställa de förslag som trots allt kommit på området. En jämställdhetsenhet bör därför införas på Socialstyrelsen. För att finansiera denna enhet bör anslag 13:5 Socialstyrelsen tillföras ytterligare 1,5 miljoner kronor per år från 2008. Vänsterpartiet anser vidare att den låga löneomräkningen som regeringen föreslår riskerar att slå mot viktiga verksamheter som myndigheterna inom utgiftsområde 9 bedriver. Omräkningen kommer att betyda att Socialstyrelsen kommer att behöva göra neddragningar, vilket är mycket olyckligt. Jag föreslår därför en uppräknings av anslaget till Socialstyrelsen med 9 miljoner kronor 2008.

Vänsterpartiet vill fortsätta att ge ett extra stöd till psykiatrin. Detta stöd behöver vara långsiktigt och inte reduceras till projekt. Psykiatrisamordnarens förslag om hur psykiatrin kan utvecklas och förbättras är bra i många avseenden. De föreslagna reformerna kommer enligt samordnaren att kosta

1 655 miljoner kronor per år från 2009. Vänsterpartiet menar att det är viktigt att denna stora satsning blir verklighet och tillför därför psykiatri 1 405 miljoner kronor per år från 2009. Regeringen tillför psykiatri 500 miljoner kronor för 2008 och 250 miljoner kronor för 2009 och 2010 i budgetpropositionen. Jag anser att det stödet är otillräckligt eftersom psykiatri omsätter stora summor pengar i landsting och kommuner. Anslag 13:9 Bidrag till psykiatri bör därför tillföras ytterligare 500 miljoner kronor under 2008.

Vänsterpartiet anser som tidigare redovisats att den låga löneomräkningen som regeringen föreslår riskerar att slå mot viktiga verksamheter som myndigheterna inom utgiftsområde 9 bedriver. Omräkningen kommer att betyda att såväl Statens folkhälsoinstitut som Smittskyddsinstitutet kommer att behöva göra neddragningar. Det vore mycket olyckligt. Därför föreslår jag en uppräknings anslagen till de respektive myndigheterna med 2 miljoner kronor vardera för 2008.

Jag anser att beslut om färdtjänst ska gälla även ledsagare och att de ökade kostnader som det eventuellt kan ge upphov till är berättigade, eftersom beslutet ger den funktionshindrade en ökad trygghet i resandet. Jag anser också att det är skäligt att den som söker tillstånd till färdtjänst ska kunna ha sällskap på resorna av en eller flera medresenärer, och då ska tillståndet även gälla för denna eller dessa. Förändringen föreslås träda i kraft 2008. För att finansiera dessa utökade möjligheter att medta ledsagare och medresenär föreslår jag att anslag 16:2 Vissa statsbidrag inom handikappområdet tillförs ytterligare 80 miljoner kronor per år från 2008.

Vänsterpartiet anser att regeringen bör kompensera handikapporganisationerna fullt ut för hur deras anslag har urholkats av inflation, samtidigt som det i dag är fler organisationer som är med och delar på pengarna. Den i statsbudgeten föreslagna bidragshöjningen på 20 miljoner kronor är helt otillräcklig. Anslag 16:5 Bidrag till handikapporganisationer bör därför tillföras 30 miljoner kronor ytterligare per år från 2008.

Vänsterpartiet anser att kravet på förvärvsarbete för att få bilstöd bör slopas. Kravet på körkort bör inte heller finnas kvar för de grupper som omfattas av detta krav. En personlig assistent bör kunna vara den som har körkort och kör bilen. För att kompensera för de ökade utgifter som dessa förändringar kan innebära bör anslag 16:7 Bilstöd till handikappade tillföras ytterligare 20 miljoner kronor per år från 2008.

Vänsterpartiet deltog i beslutet om den nationella handlingsplanen för handikappolitiken och vi tycker att den är väldigt bra. Genomförandet av planen går dock trögt och det kommer att krävas resursförstärkningar för att målet att Sverige ska vara tillgängligt till 2010 ska kunna uppnås. Jag föreslår därför att 250 miljoner kronor tillförs för detta ändamål 2008, 500 miljoner kronor 2009 och 750 miljoner kronor 2010. Pengarna bör fördelas av regeringen och gå till olika typer av tillgänglighetsåtgärder. Pengarna bör anslås under ett nytt anslag 16:10 Tillgänglighetsåtgärder.

Vänsterpartiet anser att det behövs ett långsiktigt stöd till kompetenshöjning inom äldreomsorgen och avsätter för detta ändamål 100 miljoner kronor 2008 och 200 miljoner kronor per år från 2009 under anslag 17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken. Valfrihet och självbestämmande i äldreomsorgen handlar inte om att välja vårdföretag utan om att ha verklig valfrihet i vardagen genom att fritt kunna förfoga över vilka insatser som ska utföras inom den biståndsbedömda tiden. Vänsterpartiet är väldigt kritiskt till regeringens satsning på att öka konkurrensen i äldreomsorgen och drar därför in de 300 miljoner kronor som avsatts till mångfald i äldreomsorgen för 2008 under anslag 17:1. Dessa pengar bör i stället användas till att stimulera verklig valfrihet i vardagen för de äldre – en valfrihet som möjliggör att välja insats i stället för att välja entreprenör. För att stimulera en sådan utveckling i kommunerna avsätter Vänsterpartiet 100 miljoner kronor per år 2008–2010.

Vänsterpartiet vill dessutom anslå ytterligare 248 miljoner kronor per år från 2008 och framåt till anslag 18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. Av dessa medel bör anvisas 55 miljoner kronor för att stimulera kompetensutveckling avseende mäns våld mot kvinnor inom socialtjänsten och bland personal som arbetar med funktionshindrade, 10 miljoner kronor för att stimulera en tillgänglighetsanpassning av kvinnojourerna, 20 miljoner kronor för att stödja en satsning på resursjourer med kompetens att ta emot missbrukande respektive psykiskt funktionshindrade kvinnor, 7 miljoner kronor för att finansiera ett nationellt resurscentrum mot prostitution, 150 miljoner kronor för att fortsätta satsningen på missbruksvården och slutligen 6 miljoner kronor för att starta ett riskbarnscentrum som ska fungera som ett nationellt kunskapscentrum när det gäller våld och övergrepp mot barn (13 miljoner kronor per år från 2009).

Vänsterpartiet anser som tidigare redovisats att den låga löneomräkningen som regeringen föreslår riskerar att slå mot viktiga verksamheter som myndigheterna inom utgiftsområde 9 bedriver. Omräkningen kommer att betyda att Statens institutionsstyrelse kommer att behöva göra neddragningar. Det vore mycket olyckligt. Därför föreslår jag en uppräknings av anslag 18:3 Statens institutionsstyrelse med 37 miljoner kronor för 2008.

Den låga löneomräkningen som regeringen föreslår kommer även att betyda att Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap kommer att behöva göra neddragningar. Det vore mycket olyckligt. Därför föreslår jag en uppräknings av anslag 26:2 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning med 6 miljoner kronor för 2008.

3. Anslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, punkt 1 (mp)

Thomas Nihlén (mp) anför:

Miljöpartiet har presenterat sitt alternativ till ekonomisk politik och budgetpolitik i budgetmotion 2007/08:Fi278 och tillhörande kommittémotioner.

Miljöpartiet avvisar stora delar av regeringens politik. Sammantaget innebär regeringens första år vid makten att de grupper som har det allra sämst ställt fått en ännu svårare ekonomisk situation. I budgetpropositionen för nästa år presenteras nya besparingar tillsammans med ytterligare skattesänkningar.

Miljöpartiet ställer sig starkt kritiskt till regeringens politik. Vi ställer oss också kritiska till regeringens finanspolitik. I årets budgetmotion från Miljöpartiet presenteras en mer väl avvägd finans- och skattepolitik. Regeringspartierna har yrvakna väckts av det nya stora engagemanget i klimat-, miljö- och energifrågorna. De första stapplande stegen till en borgerlig klimatpolitik har tagits. Miljöpartiet välkomnar det nyväckta engagemanget och avvaktar nu förslag på strategier, åtgärder och handling.

Miljöpartiet har länge drivit klimatfrågan. Stora reformer genomfördes under förra mandatperioden. I Miljöpartiets budgetmotion för 2008 presenteras vårt förslag till ekonomisk politik. Våra prioriteringar innebär stora förbättringar för dem som har det sämst ställt. Vår fördelningspolitik är mer rättvis, vår människosyn mer human.

Regeringens partier, Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet, har i finansutskottet ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Genom det beslutet har man också avstyrkt Miljöpartiets förslag till utgiftsramar och beräkningar av inkomster och därmed förutsättningarna för vårt budgetförslag. Av den här anledningen tar vi inte del i beslutet om anslag inom utgiftsområde 9. I stället redovisas här vår fördelning av anslag inom utgiftsområdet som förordas i vår anslagsmotion 2007/08: So493.

Miljöpartiet lyfter i sin anslagsmotion So493 fram ett antal områden där partiet har en avvikande mening och inriktning i förhållande till regeringen. Grunden för samtliga de satsningar som Miljöpartiet föreslår är ett förebyggande förhållningssätt.

Miljöpartiet anser att regeringens aviserade tandvårdsreform riskerar att till sin konstruktion bli kostnadsdrivande och dessutom dyrare för alla utom dem med mycket stora behov. Miljöpartiet föreslår därför åtgärder på tandvårdsområdet med ett mer förebyggande perspektiv i form av nationell frisktandvård till ett fast pris, och för att bibehålla en god tandhälsa hos unga gratis tandvård upp till 25 år. Förslaget om frisktandvård innebär att det vid första besöket görs en bedömning av en persons tandstatus och framtida vårdbehov, och utifrån detta placeras man i en viss riskgrupp. Alla som ansluter sig till frisktandvård till fast pris får en form av högkostnadsskydd, även de med stora behov. Oavsett vilken riskgrupp man tillhör betalar alltid patienten en egenavgift. De som hamnar i en högre riskgrupp betalar en högre egenavgift, men staten subventionerar en större andel av den totala kostnaden ju högre riskgrupp man tillhör. När det gäller försla-

get om gratis tandvård upp till 25 år vill Miljöpartiet avsätta 360 miljoner kronor för åren 2009 och 2010 samt 180 miljoner kronor för år 2008. Dessa satsningar föreslås under anslag 13:1 Tandvårdsförmåner m.m.

Nätverket "Hälsofrämjande sjukhus" vill vidareutveckla sitt arbete, men har begränsade resurser. Miljöpartiet föreslår därför ett särskilt ekonomiskt bidrag om 3 miljoner kronor under de tre närmaste åren. Önskemålet är att all sjukvård och utbildning på området ska bli hälsofrämjande och utgå från folkhälsomål 6. Vidare anser Miljöpartiet att Kilens (Konsumentinstitutet läkemedel och hälsa) verksamhet kring biverkningsrapportering och deras konsumentdatabas behövs som ett komplement till Läkemedelsverkets arbete. För detta vill Miljöpartiet avsätta 9 miljoner kronor per år under tre års tid. Nu nämnda satsningar föreslås under anslag 13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård.

Ett första steg på ett område där det återstår mycket att göra enligt Miljöpartiet är att ta fram ett register när det gäller alternativ- och komplementärmedicin. För detta ändamål reserveras 2 miljoner kronor per år under anslag 13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård.

Nepi:s verksamhet är enligt Miljöpartiet viktig som en oberoende och självständig aktör inom läkemedelsområdet på den svenska arenan. Partiet anser att verksamheten behöver stärkas och reserverar 3 miljoner kronor per år under anslag 13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård.

Beroende av förskrivna narkotiska läkemedel är enligt Miljöpartiet ett omfattande och mycket allvarligt problem som berör upp till en kvarts miljon personer. Miljöpartiet anser detta vara ett folkhälsoproblem som skär rakt igenom hela samhället, där alla samhällsklasser och yrkeskategorier finns representerade. Det är partiets uppfattning att detta behöver uppmärksammas särskilt i folkhälsoarbetet. För detta ändamål reserveras 5 miljoner kronor per år under anslag 14:4 Statens folkhälsoinstitut för att institutet ska ta över ansvaret för uppföljning av beroende av narkotiska läkemedel, vilket bör föras in under målområde 11.

Aktiviteten på det folkhälsopolitiska området behöver enligt Miljöpartiet främjas och föreslår därför en särskild konkret folkhälsosatsning. Miljöpartiet anser bl.a. att landstingen/regionerna bör ges ett samordningsansvar för arbetet med de 11 folkhälsopolitiska målen på regional nivå och att detta ansvar på sikt bör lagstadgas. För att förstärka samordningsarbetet vill Miljöpartiet avsätta 15 miljoner kronor för år 2008. För konkreta projekt som är kopplade till folkhälsomålen vill partiet avsätta 160 miljoner kronor under tre år, samtliga under anslag 14:6 Folkhälsopolitiska åtgärder.

Miljöpartiet står fast vid under tidigare år framförda yrkanden om behov av konkreta insatser till verksamheter för män som slår. Enligt Miljöpartiet leder detta med stor sannolikhet till minskad misshandel och minskat antal barn som blir brottsoffer på grund av att de blivit vittnen till misshandel av en förälder. Miljöpartiet anser att 2 miljoner kronor per år ska avsättas till bidrag till Riksorganisationen Sveriges Professionella Kriscentra för Män för att denna ska kunna fortsätta att utveckla organisatio-

nen och för att kunna behålla de nationella samordnarna. Vidare anser Miljöpartiet att utvecklingspengar med 20 miljoner kronor per år bör tillföras för att kunna skapa fler kriscentra över landet. Miljöpartiet vill ta ytterligare steg i utvecklingen för att genomföra ett s.k. rikskvinnocentrum, och för detta ändamål reserveras 5 miljoner kronor per år. Sammanlagt reserveras 27 miljoner kronor under anslag 18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.

Miljöpartiet ser positivt på den strategi som regeringen har för att motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden 2007–2009, men anser det vara angeläget att de utvecklingsmedel som finns till förfogande är av tillräcklig omfattning. Av detta skäl vill Miljöpartiet reservera 5 miljoner kronor för åren 2008 och 2009 utöver regeringens förslag under anslag 18:3 Utvecklingsmedel till åtgärder för hemlösa.

4. Satsningar inom psykiatrin efter 2008, punkt 15 (s)

Ylva Johansson (s), Christer Engelhardt (s), Lars U Granberg (s), Lennart Axelsson (s), Catharina Bråkenhielm (s) och Per Svedberg (s) anför:

Vi vill erinra om att vi i vårt budgetalternativ anvisar 1,4 miljarder kronor mer än regeringen till anslag 13:9 Bidrag till psykiatri under perioden 2008–2010. Vi kräver en nationell handlingsplan för psykiatrin och satsar 200 miljoner kronor mer än regeringen 2008, 600 miljoner kronor mer än regeringen 2009 och 600 miljoner kronor mer än regeringen 2010.

5. Satsningar inom psykiatrin efter 2008, punkt 15 (v)

Elina Linna (v) anför:

Jag vill erinra om att Vänsterpartiet vill fortsätta att ge ett extra stöd till psykiatrin. Detta stöd behöver vara långsiktigt och inte reduceras till projekt. Psykiatrisamordnarens förslag om hur psykiatrin kan utvecklas och förbättras är bra i många avseenden. De föreslagna reformerna kommer enligt samordnaren att kosta 1 655 miljoner kronor per år från 2009. Vänsterpartiet menar att det är viktigt att denna stora satsning blir verklighet och tillför därför psykiatrin 1 405 miljoner kronor per år från 2009.

6. Förslag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453), punkt 3 (v)

Elina Linna (v) anför:

Jag välkomnar den föreslagna ändringen i socialtjänstlagen (2001:453) som innebär att hemmavarande barns och skolungdomars inkomster av eget arbete endast ska beaktas till den del de överstiger ett halvt prisbasbelopp vid bedömning av rätten till bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen. Jag vill i detta sammanhang påminna om att det emellertid fortfarande kommer att vara så att föräldrars bistånd minskar när barnbidra-

get höjs. Detta får till följd att redan utsatta barn inte får del av den ökade välfärden på samma sätt som andra barn. Vänsterpartiet har avgett motioner om denna fråga vid flera tillfällen och jag vidhåller här att lagen bör ändras också på det sättet att barnbidraget inte ska ingå i beräkningsunderlaget vid fastställande av bistånd

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2007/08:1

Proposition 2007/08:1 Budgetpropositionen för 2008 utgiftsområde 9:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) (avsnitt 2.1 och 8.6.1).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453) (avsnitt 2.2 och 9.9.1).
3. Riksdagen godkänner det mål för politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik som regeringen föreslår och upphäver nuvarande mål för politikområdet (4.4).
4. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om det nationella rådet för vårdpolitik (avsnitt 4.5.2).
5. Riksdagen godkänner det mål för politikområdet Äldrepolitik som regeringen föreslår (avsnitt 8.3).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 14:9 Insatser för vaccinerberedskap besluta om ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 672 000 000 kronor efter 2008 (avsnitt 5.7.9).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 16:3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 83 000 000 kronor under 2009 (avsnitt 7.7.3).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 530 000 000 kronor efter 2008 (avsnitt 8.7.1).
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 18:2 Statens institutionsstyrelse besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 500 000 kronor efter 2008 (avsnitt 9.10.2).
10. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 26:2 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 646 000 000 kronor efter 2008 (avsnitt 10.1.2).
11. Riksdagen anvisar för budgetåret 2008 anslagen under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg enligt uppställningen i propositionen.

Framställning 2006/07:RRS24

Framställning 2006/07:RRS24 Riksrevisionens styrelses framställning angående statlig tillsyn av bostad med särskild service enligt LSS:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad styrelsen anfört om att regeringen vidtar åtgärder för en mer rättssäker tillämpning av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, genom att dels stärka tillsynen av bostad med särskild service, dels se över statens möjligheter att vidta åtgärder mot kommuner som underlåter att följa sina beslut på detta område.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad styrelsen anfört om att regeringen återkommer till riksdagen med en redovisning av vilka åtgärder som vidtagits för att åstadkomma en mer rättssäker tillämpning av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:Fi230 av Mikael Oscarsson (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att spelmissbruk skrivs in i socialtjänstlagen.

2007/08:Fi277 av Mona Sahlin m.fl. (s):

44. Riksdagen bifaller regeringens förslag till mål för politikområdet Äldrepolitik med tillägget att måluppfyllelsen ska följas upp även med avseende på likvärdighet i kvalitet och tillgång till vård och omsorg.
45. Riksdagen bifaller regeringens förslag till mål för politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik med tillägget att arbetet även särskilt ska inriktas på att säkerställa en likvärdig sjukvård som ges efter behov.
46. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kompetensstegen i äldreomsorgen.
47. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stimulans till äldreomsorg på entreprenad.
48. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en nationell handlingsplan för psykiatri.
49. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stöd till funktionshindrade.
50. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om missbrukssatsningen Ett kontrakt för livet efter år 2008.

2007/08:Ju209 av Jan Lindholm (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att förebyggande insatser utreds för att förhindra att potentiella förövare begår sexualbrott mot barn.

2007/08:Ju386 av Anna König Jerlmyr (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om placeringar på Statens institutionsstyrelse.

2007/08:Ju392 av Lars Ohly m.fl. (v):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en plan för hur staten ska ta sitt långsiktiga ekonomiska ansvar för kvinnojourernas arbete.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inrättandet av resursjourer som har kompetens att ta emot kvinnor med missbruk och psykiskt funktionshinder.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda situationen för våldsutsatta kvinnor med funktionshinder.

2007/08:Ju409 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behandlingsstöd till sexköpare.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppmärksamma prostituerade, även prostituerade mäns, situation.

2007/08:Ju433 av Thomas Bodström m.fl. (s):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kriscentrum för män.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Sexualmedicinskt Centrum.

2007/08:C300 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Socialstyrelsen och Boverket tillsammans ska kartlägga hemlösheten och boenden för hemlösa minst vart tredje år.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den definition av hemlöshet som ska ligga till grund för Socialstyrelsens och Boverkets fortsatta arbete.

3. Riksdagen begär att regeringen under 2008 återkommer med ett nationellt handlings- och åtgärdsprogram som syftar till att minska kvinnors hemlöshet.

2007/08:C371 av Jan Lindholm och Karla López (båda mp):

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att inrätta bostadsförmedling för hemlösa.

2007/08:So201 av Jan Lindholm (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fördelarna med att fler svenska sjukhus väljer att ingå i nätverket för hälsofrämjande sjukhus.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betydelsen av ekonomiskt incitament för att fler sjukhus ska anta ett hälsofrämjande arbetssätt.

2007/08:So207 av Hans Hoff (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta fram ett samlat åtgärds paket för att ge hemlösa ett värdigt liv.

2007/08:So217 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av bilstödet.

2007/08:So229 av Agneta Berliner (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att frivilligorganisationer som arbetar med socialt utsatta grupper i högre utsträckning ska ha möjlighet att ansöka om statligt tillsatta pengar direkt hos länsstyrelserna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utredning av ett statligt stöd till ideella organisationer med verksamhet för daglig sysselsättning och arbetsrehabilitering.

2007/08:So241 av Lars Ohly m.fl. (v):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att under mandatperioden skriva in rätten till personligt ombud i socialtjänstlagen.

2007/08:So244 av Elina Linna m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör bereda frågan om ansvar för fortbildning av hälso- och sjukvårdspersonal avseende komplementärmedicin.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att utreda och lämna förslag till nationella riktlinjer för komplementärmedicin.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skyndsamt tillsätta en utredare och bereda frågan om ett register för utövare av komplementärmedicin.

2007/08:So246 av Thomas Nihlén m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda förutsättningar och konsekvenser av en nationell tandvårdsreform, Frisktandvård till fast pris.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införandet av fri tandvård upp till 25 år.

2007/08:So247 av Thomas Nihlén m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Kilen ges ett statligt anslag för att kunna fortsätta att vara en oberoende konsumentorganisation inom läkemedelsområdet.

2007/08:So248 av Thomas Nihlén m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att medel bör avsättas i budgeten för att stiftelsen Nepis verksamhet ska överleva och kunna verka långsiktigt som en oberoende aktör i enlighet med sitt ändamål och uppdrag.

2007/08:So249 av Thomas Nihlén m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att snarast tillsätta den utredning som tidigare beslutats med direktiv 2006:64 om alternativ- och komplementärmedicinskt register, där bl.a. eventuella ändringar av LYHS, lagen om yrkesverksamma i hälso- och sjukvården, ska övervägas.

2007/08:So251 av Thomas Nihlén m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att helt finansiera Läkemedelsverkets verksamhet via ett statligt anslag samt att de avgifter som läkemedelsföretagen betalar för Läkemedelsverkets tjänster går direkt in i statskassan.

2007/08:So258 av Ann-Christin Ahlberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra tandvården mer ekonomiskt tillgänglig.

2007/08:So259 av Carina Ohlsson (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om våldsutsatta kvinnors och barns rätt till stöd, skydd och behandling.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av jämnare och bättre arbetsvillkor för kvinnojourer.

2007/08:So267 av Inger Jarl Beck (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om funktionshinderades rätt till ombud.

2007/08:So269 av Marina Pettersson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hemlöshet.

2007/08:So270 av Carina Hägg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser mot hemlösheten.

2007/08:So271 av Börje Vestlund (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade insatser mot hiv och aids.

2007/08:So277 av Sofia Larsen (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bidragen till de statliga tolkcentralerna ska fördelas efter det faktiska behovet i respektive län.

2007/08:So279 av Maria Kornevik Jakobsson och Karin Nilsson (båda c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten av ett statligt övertagande av tolkservice för att döva, teckenspråkiga och döva med synskada ska kunna erbjudas likvärdig tolkservice i hela landet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en nationell huvudman bör ansvara för all tolkservice.

2007/08:So285 av Else-Marie Lindgren (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om spelmissbruk.

2007/08:So299 av Hillevi Larsson och Ronny Olander (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att barn- och ungdomspsykiatri bör prioriteras inom vården.

2007/08:So315 av Ann-Christin Ahlberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inkomster från barns och ungdomars sommarjobb inte ska påverka en familjs socialbidrag.

2007/08:So324 av Fredrick Federley (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nedläggning av Folkhälsoinstitutet (FHI).

2007/08:So328 av Christer Winbäck (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att upprätta ett handlingsprogram för suicidprevention.

2007/08:So330 av Agneta Berliner m.fl. (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att socialtjänstlagen bör ändras så att spelmissbruk likställs med missbruk av alkohol och narkotika.

2007/08:So332 av Marie Weibull Kornias (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna för staten att överta ansvaret för rättspsykiatrisk vård.

2007/08:So335 av Lars Ohly m.fl. (v):

38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Statens folkhälsoinstitut och Socialstyrelsen ska få ett tilläggsdirektiv där det framgår att HBT-personers situation samt verktygen för att förebygga självmord inom denna grupp ska redovisas särskilt inom ramen för det nationella programmet för självmordsprevention.

2007/08:So346 av Hillevi Larsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tändernas betydelse för hälsan.

2007/08:So359 av Birgitta Eriksson och Siw Wittgren-Ahl (båda s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell handlingsplan för att förhindra suicid bland unga.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nollvision för att förhindra suicid bland unga.

2007/08:So361 av Christina Oskarsson och Caroline Helmersson-Olsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att ge även andra grupper med liknande behov som psykiskt funktionshindrade tillgång till personligt ombud.

2007/08:So367 av Hans Rothenberg och Gustav Blix (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lägga ned Folkhälsoinstitutet.

2007/08:So368 av Jan Ericson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Apotekets försäljning av handelsvaror.

2007/08:So375 av Camilla Lindberg (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att insatser mot spelberoende bör skrivas in i socialtjänstlagen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att särskilt uppmärksamma problematiken kring icke-kemiska beroenden.

2007/08:So380 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sträva efter att tandvården i högre utsträckning bör finnas i anslutning till primärvården.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Socialstyrelsen bör ges i uppdrag att göra en satsning på kvalitetsutveckling inom tandvården med riktlinjer för behandling och material samt ökad samverkan med hälso- och sjukvården.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en obligatorisk garanti för utförda arbeten inom tandvården.

2007/08:So381 av Lars Ohly m.fl. (v):

5. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av LSS så att även personkrets 3 får tillgång till daglig verksamhet.

2007/08:So389 av Hans Backman och Agneta Berliner (båda fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska ta initiativ till en utredning som får i uppdrag att se över möjligheterna för staten att ta över hela kostnadsansvaret för systemet med personlig assistans och möjligheterna för ett statligt kostnadsansvar för lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS).

2007/08:So393 av Irene Oskarsson och Stefan Attefall (båda kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning av rättspsykiatriens framtida finansiering.

2007/08:So402 av Solveig Hellquist (fp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta utreda hur fler slutenvårdsplatser inom BUP kan skapas för att kunna erbjuda kvalificerad psykiatrisk vård med kompetens att hantera även svår social problematik.

2007/08:So408 av Alice Åström m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Mobilisering mot narkotikas verksamhet bör permanentas som en självständig enhet inom ramen för lämplig myndighet.

2007/08:So413 av Claes-Göran Brandin och Gunilla Carlsson i Hisings Backa (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över bilstödet till funktionshindrade.

2007/08:So423 av Roland Bäckman (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätt till daglig sysselsättning enligt LSS för personkrets 3.

2007/08:So428 av Carin Runeson och Peter Hultqvist (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en tandvårdsreform.

2007/08:So429 av Tomas Eneroth (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av nu gällande regler för bilstöd.

2007/08:So432 av Siw Wittgren-Ahl och Hillevi Larsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stöd till verksamhet som inriktar sina aktiviteter mot stöd för personer med funktionshinder.

2007/08:So435 av Kerstin Engle (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av bilstödet.

2007/08:So442 av Maria Lundqvist-Brömster m.fl. (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ålderstaket för bilstöd bör avskaffas.

2007/08:So445 av Lena Olsson (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utarbета en nationell handlingsplan för en nollvision av hemlösheten.

2007/08:So447 av Elina Linna m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utveckling och långsiktig finansiering av Nätverk för läkemedelsepidemiologi (Nepi).

2007/08:So450 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag (tkr)	Förändring (tkr)
13:1 Tandvårdsförmåner	5 328 000	3 000 000
13:2 Läkemedelsförmånerna	21 000 000	430 000
13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård	360 505	-40 000
13:6 Socialstyrelsen	549 288	10 500
13:9 Bidrag till psykiatri	500 000	500 000
14:4 Statens folkhälsoinstitut	130 194	2 000
14:5 Smittskyddsinstitutet	186 332	2 000
16:2 Vissa statsbidrag inom handikappområdet	250 350	80 000
16:5 Bidrag till handikapporganisationer	183 660	30 000
16:7 Bilstöd till handikappade	235 000	20 000
16:10 Tillgänglighetssatsning	0	250 000
17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken	2 388 137	-100 000
18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	258 481	248 000
18:2 Statens institutionsstyrelse	779 842	37 000
26:2 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap:	342 007	6 000
Forskning		
Summa		4 475 500

2. Riksdagen avslår den föreslagna ändringen av målen för hälso- och sjukvårdspolitiken.
3. Riksdagen avslår den föreslagna ändringen av målen för äldrepolitiken.

2007/08:So468 av Anne Marie Brodén (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Barnens vårdgaranti.

2007/08:So474 av Ann-Christin Ahlberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av kunskap och information om självmord och självmordsförsök.

2007/08:So479 av Börje Vestlund (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hivpositiva, liksom andra personer med sexuellt överförbara sjukdomar, ska åtnjuta samma mänskliga rättigheter som andra människor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utvecklad hivpolitik.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med uppgift att ta fram nya metoder att bekämpa spridningen av hiv i Sverige.

2007/08:So493 av Thomas Nihlén m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att stödja hälsofrämjande sjukhus i enlighet med folkhälsans målområde 6.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett system med frisktandvård till fast pris och gratis tandvård upp till 25 år.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om NEPI:s finansiering.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Kilens finansiering.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av särskilda insatser för män som slår.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell kartläggning och utökning av utvecklingsmedel för hemlösa.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett alternativ- och komplementärmedicinskt register.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om uppföljning av effekter av nya statsbidragsregler för handikapporganisationer.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ändrad finansieringsform för Läkemedelsverket.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ytterligare satsningar inom psykiatri i enlighet med psykiatrisamordnarens förslag, samt även brukar-, patient- och anhörignätverkets samlade synpunkter.
16. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg m.m. enligt uppställning:

Anslag (nr)		Anslagsförändring (miljoner kronor)		
		2008	2009	2010
13:1	Fri tandvård upp till 25 år	180	360	360
13:3	Hälsofrämjande sjukvård	3	3	3
13:3	Kilen	9	9	9
13:3	Alternativmedicinskt register	2	2	2
13:3	NEPI	3	3	3
13:9	Bidrag till psykiatri		250	250
14:4	Läkemedelsberoende till FHI	5	5	5
14:6	Folkhälsosatsning	175	175	175
14:6	Regeringens förslag	-115	-115	-115
18:1	Insatser för män som slår	27	27	27
18:3	Hemlösa	5	5	
13:10	Nytt statligt anslag för att finansiera Läkemedelsverket	-370	-370	-370
	Intäkter till staten för att finansiera Läkemedelsverket	370	370	370
Summa för utgiftsområdet		294	724	719

2007/08:So514 av Jan Lindholm (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av snabba åtgärder mot utbredningen av antibiotikaresistens.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av åtgärder för att stärka forskningen kring antibiotika.

2007/08:So518 av Louise Malmström m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att låta socialtjänstlagen även omfatta spelmissbrukare och andra missbrukargrupper på så vis att de jämföras med alkohol- och narkotikamissbrukare.

2007/08:So523 av Börje Vestlund m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ytterligare insatser mot hemlösheten.

2007/08:So525 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en ny tandvårdsförsäkring och fri tandvård för unga.

2007/08:So526 av Laila Bjurling (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om funktionshindrade barns rätt till säkerhet i bil.

2007/08:So558 av Ylva Johansson m.fl. (s):

5. Riksdagen godkänner regeringens förslag till mål för politikområdet Hälso- och sjukvårdspolitik med tillägget att arbetet även särskilt ska inriktas på att säkerställa en likvärdig sjukvård som ges efter behov.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell handlingsplan för psykiatri.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en tandvårdsreform.
9. Riksdagen bifaller regeringens förslag till mål för politikområdet Äldrepolitik med tillägget att måluppfyllelsen ska följas upp även med avseende på likvärdighet i kvalitet och tillgång till vård och omsorg.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om äldresatsningens inriktning.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förlängning av missbrukarvårdssatsningen Ett kontrakt för livet.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stöd till funktionshindrade.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skriva in spelmissbruk i socialtjänstlagen.
20. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg enligt uppställning:

Anslag i tusental kronor	Regeringens förslag	Anslagsförändring
13:1 Tandvårdsförmåner m.m.	5 328 000	+500 000
13:9 Bidrag till psykiatri	500 000	+200 000
16:2 Vissa statsbidrag inom handikappområdet	250 350	+23 000
Summa utgiftsområdet	50 755 000	+723 000

2007/08:So562 av Pia Nilsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stöd till handikapporganisationerna.

2007/08:So565 av Jennie Nilsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om resurser till barn- och ungdomspsykiatri.

2007/08:So566 av Désirée Pethrus Engström (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka möjligheterna för misshandlade kvinnor som är fast i missbruk att få hjälp och stöd av speciellt anpassade kvinnojourer.

2007/08:So572 av Luciano Astudillo och Leif Jakobsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör agera för att bekämpa spelmissbruk.

2007/08:So575 av Betty Malmberg (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att handläggningstiden för ärenden rörande personlig assistans bör tidsbegränsas och en maximal handläggnings-tid fastställas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att endast en huvudman ska handlägga ärenden som rör personlig assistans.

2007/08:So576 av Ulf Holm m.fl. (mp, v, c, fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kunskapen om självmordsrisken för unga HBT-personer.

2007/08:So578 av Gunvor G Ericson m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta utreda förutsättningarna för att införa en lagstiftning likt Norges om alternativa och komplementära behandlingar även i Sverige.

2007/08:So581 av Jan Lindholm och Karla López (båda mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av åtgärder mot och utvecklingsarbete om hemlöshet.

2007/08:Kr204 av Siv Holma m.fl. (v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att rätten till behandling av spelberoende bör införas i socialtjänstlagen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skyldighet för Svenska Spel att fondera medel för forskning, behandling och förebyggande arbete.

2007/08:Kr246 av Cecilia Widegren (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för målsättningen att 1 % av spelbolagens omsättning avsätts till spelberoendevård.

2007/08:Kr285 av Gunnar Axén (m):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder i samband med en omreglering av spelmarknaden.

2007/08:Ub498 av Mona Sahlin m.fl. (s):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att prioritera särskilda satsningar på barn- och ungdomspsykiatri.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om särskilda insatser i psykiatri för ungdomar i åldern 18–25 år.

2007/08:A402 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade resurser till rättsmedicinskt samarbete samt att Uppsalamodellen bör bli en modell i rättsmedicinskt samarbete för andra landsting runtom i landet i fråga om dokumentation av våld och sexuella övergrepp.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kvinnojourerna bör få ökade resurser så att alla kvinnor i Sverige ska kunna söka stöd hos en kvinnojour.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763)

Härigenom föreskrivs att 19 § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §²

Om en överlåtelse har skett enligt 18 § tredje stycket får landstinget lämna sådant ekonomiskt bidrag till kommunen som motiveras av överlåtelsen.

Ingår samtliga kommuner inom ett landstings område i överlåtelsen får kommunerna lämna ekonomiska bidrag till varandra, om det behövs för kostnadsutjämning mellan kommunerna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

¹ Lagen omtryckt 1992:567.

² Senaste lydelse 1992:567.

2 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs att det i socialtjänstlagen (2001:453) ska införas en ny paragraf, 4 kap. 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

1 a §

Följande inkomster ska inte beaktas vid bedömningen av rätten till bistånd enligt 1 §

1. hemmavarande barns inkomster av eget arbete,

2. hemmavarande skolungdomars inkomster av eget arbete, om skolungdomarna är under 21 år.

Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan eller annan jämförlig grundutbildning.

Inkomster som avses i första stycket får dock beaktas vid tillämpning av 1 § till den del de överstiger ett halvt prisbasbelopp per kalenderår enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.
 2. Bestämmelsen gäller endast inkomster som intjänats efter den 1 januari 2008.

BILAGA 3

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2008 inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag	(s)	(v)	(mp)
13:1 Tandvårdsförmåner m.m.	(ram)	5 328 000	+500 000	+3 000 000	+180 000
13:2 Bidrag för läkemedelsförmånerna	(ram)	21 000 000		+430 000	
13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård	(ram)	360 505		-40 000	+17 000
13:4 Statens beredning för medicinsk utvärdering	(ram)	41 001			
13:5 Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd	(ram)	29 329			
13:6 Socialstyrelsen	(ram)	549 288		+10 500	
13:7 Läkemedelsförmånsnämnden	(ram)	59 053			
13:8 Sjukvård i internationella förhållanden	(ram)	395 159			
13:9 Bidrag till psykiatri	(ram)	500 000	+200 000	+500 000	
14:1 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar	(ram)	145 607			
14:2 Bidrag till WHO	(ram)	34 665			
14:3 Bidrag till Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap	(ram)	18 581			
14:4 Statens folkhälsoinstitut	(ram)	130 194		+2 000	+5 000
14:5 Smittskyddsinstitutet	(ram)	186 332		+2 000	
14:6 Folkhälsopolitiska åtgärder	(ram)	217 153			+60 000
14:7 Alkohol- och narkotikapolitiska åtgärder	(ram)	258 257			
14:8 Alkohol- och läkemedelsortimentsnämnden	(ram)	213			
14:9 Insatser för vaccinerbudska	(ram)	300 000			
15:1 Barnombudsmanen	(ram)	17 318			
15:2 Myndigheten för internationella adoptionsfrågor	(ram)	11 549			
15:3 Insatser för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige	(ram)	8 961			

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag	(s)	(v)	(mp)
16:1 Personligt ombud	(ram)	109 460			
16:2 Vissa statsbidrag inom handikappområdet	(ram)	250 350	+23 000	+80 000	
16:3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd	(ram)	178 783			
16:4 Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder	(ram)	130 205			
16:5 Bidrag till handikapporganisationer	(ram)	183 660		+30 000	
16:6 Bidrag till utrustning för elektronisk kommunikation	(ram)	23 659			
16:7 Bilstöd till personer med funktionshinder	(ram)	235 000		+20 000	
16:8 Kostnader för statlig assistansersättning	(ram)	16 208 000			
16:9 Myndigheten för handikappolitisk samordning	(ram)	19 260		+250 000	
16:10 Tillgänglighetsinsats (nytt anslag)	(ram)			-100 000	
17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken	(ram)	2 388 137		+248 000	+27 000
18:1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	(ram)	258 481			
18:2 Statens institutionsstyrelse	(ram)	779 842		+37 000	
18:3 Utvecklingsmedel till åtgärder för hemlösa	(ram)	33 000			+5 000
26:1 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Förvaltning	(ram)	23 880			
26:2 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning	(ram)	342 007		+6 000	
Summa		50 754 889	+723 000	+4 475 500	+294 000

BILAGA 4

Utskottets förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna redovisar sina ställningstaganden i särskilda yttranden som fogas till betänkandet.

1 000-tal kronor

Anslag	Regeringens förslag	Utskottets förslag
13 Hälso- och sjukvårdspolitik		
1 Tandvårdsförmåner m.m. (ram)	5 328 000	5 328 000
2 Bidrag för läkemedelsförmånerna (ram)	21 000 000	21 000 000
3 Bidrag till hälso- och sjukvård (ram)	360 505	360 505
4 Statens beredning för medicinsk utvärdering (ram)	41 001	41 001
5 Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (ram)	29 329	29 329
6 Socialstyrelsen (ram)	549 288	549 288
7 Läkemedelsförmånsnämnden (ram)	59 053	59 053
8 Sjukvård i internationella förhållanden (ram)	395 159	395 159
9 Bidrag till psykiatri (ram)	500 000	500 000
14 Folkhälsa		
1 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar (ram)	145 607	145 607
2 Bidrag till WHO (ram)	34 665	34 665
3 Bidrag till Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap (ram)	18 581	18 581
4 Statens folkhälsoinstitut (ram)	130 194	130 194
5 Smittskyddsinstitutet (ram)	186 332	186 332
6 Folkhälsopolitiska åtgärder (ram)	217 153	217 153
7 Alkohol- och narkotikapolitiska åtgärder (ram)	258 257	258 257
8 Alkohol- och läkemedelssortimentsnämnden (ram)	213	213
9 Insatser för vaccinberedskap (ram)	300 000	300 000
15 Barnpolitik		
1 Barnombudsmannen (ram)	17 318	17 318
2 Myndigheten för internationella adoptionsfrågor (ram)	11 549	11 549
3 Insatser för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige (ram)	8 961	8 961
16 Handikappolitik		
1 Personligt ombud (ram)	109 460	109 460
2 Vissa statsbidrag inom handikappområdet (ram)	250 350	250 350

Anslag	Regeringens förslag	Utskottets för- slag
3 Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd (<i>ram</i>)	178 783	178 783
4 Bidrag till viss verksamhet för personer med funk- tionshinder (<i>ram</i>)	130 205	130 205
5 Bidrag till handikapporganisationer (<i>ram</i>)	183 660	183 660
6 Bidrag till utrustning för elektronisk kommunika- tion (<i>ram</i>)	23 659	23 659
7 Bilstöd till personer med funktionshinder (<i>ram</i>)	235 000	235 000
8 Kostnader för statlig assistansersättning (<i>ram</i>)	16 208 000	16 208 000
9 Myndigheten för handikappolitisk samordning (<i>ram</i>)	19 260	19 260
17 Äldrepolitik		
1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken (<i>ram</i>)	2 388 137	2 388 137
18 Socialtjänstpolitik		
1 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. (<i>ram</i>)	258 481	258 481
2 Statens institutionsstyrelse (<i>ram</i>)	779 842	779 842
3 Utvecklingsmedel till åtgärder för hemlösa (<i>ram</i>)	33 000	33 000
26 Forskningspolitik		
1 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Förvaltning (<i>ram</i>)	23 880	23 880
2 Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap: Forskning (<i>ram</i>)	342 007	342 007
Summa för utgiftsområdet	50 754 889	50 754 889